

ΑΡΧΑΙΑ Β/Γ

ΣΤ' 89 ΣΧΒ
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΣΤ' 89 ΣΧΒ :

Σταύρου

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΝΑΒΑΣΙΣ (ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

115

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1949

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τσαγιάης

Isa'ans

115

115

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

Τσαγιάης

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΝΑΒΑΣΙΣ (ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Αρχειοφ. Αρχ. Βιβλ. 1518
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1949

002
hne
ET2B
304

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

07/78

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Ξενοφώντος.

Ὁ Ξενοφών, υἱὸς τοῦ Γρούλλου καὶ τῆς Λιοδώρας, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τὸ 434 π. Χ. Κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας. Ὅτε ἦτο νέος, ὑπῆρξε πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους, ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ ὁποίου πλεῖστον ὠφελήθη.

Τὸ 401 π. Χ. ἀφῆκε τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς τὰς Σάρδεις τῆς Λυδίας πρὸς τὸν νεώτερον Κύρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου, βασιλέως τότε τοῦ περσικοῦ κράτους. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφών ὡς ἰδιώτης. Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ Κύρου ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ καὶ τὴν δολοφονίαν τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν ἐξελέχθη στρατηγὸς καὶ κατώρθωσε μὲ μεγίστους κόπους καὶ κινδύνους νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρίων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάθους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Θράκην. Ἐν Θράκῃ ἐβοήθησε τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς Σεύθην καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες τὸν ἔπεισαν νὰ προσέλθῃ μὲ τὸν στρατὸν του εἰς τὸν σπαρτιατικὸν στρατὸν, ὁ ὁποῖος τότε ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Θίβρωνος ἐπολέμει ἐν Μ. Ἀσίᾳ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὅτε δὲ τὸ 396 π. Χ. ἦλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν ἄλλος στρατηγός, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγησίλαος, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν, ὁ Ξενοφών ἐτάχθη εἰς τὸ ἐπιτελεῖόν του καὶ ἔγινε στενὸς τοῦ Ἀγησιλάου φίλος.

Ἀφοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐλληνικῶν πόλεων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ (394 π.Χ.) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἱ ὁποῖοι τότε ἦσαν σέμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ξενοφῶν συνεμάχησε μὲ τοὺς Σπαρτιάτας, τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος του, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τὸν ἐξώρισαν, οἱ δὲ Σπαρτιάται τοῦ ἔδωκαν ὥς δῶρον ἐν κτῆμα παρὰ τὸν Σκιλλοῦντα τῆς Ἡλίδος, πλησίον τῆς Ὀλυμπίας. Ἐκεῖ ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλεον ἔτη μὲ τὴν σύζυγόν του Φιλησίαν καὶ τοὺς δύο υἱούς του, τὸν Γρύλλον καὶ τὸν Διόδωρον, ἀσχολούμενος εἰς τὸ κυνήγιον, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐξεδιώχθη ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370 π. Χ.) καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Κόρινθον. Ὅτε διέμενεν ἐν Κορίνθῳ, οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἀνεκάλεσαν ἐκ τῆς ἐξορίας· ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν δὲν ἐπληθύνει εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀπέθανε δ' ἐν Κορίνθῳ τὸ 355 π. Χ. εἰς ἡλικίαν 80 περίπου ἔτων.

2. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις.

Ὁ Ξενοφῶν συνέγραψε πολλὰ συγγράμματα· ἐν ἐκ τούτων εἶναι ἡ **Κύρου Ἀνάβασις** διηρημένη εἰς 7 βιβλία. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ἐξιστορεῖται ἡ ἐκστρατεία τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου καὶ κυρίως ἡ **κάθοδος** (ἡ ἐπιστροφή) **τῶν Μυρίων**.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΑΡΔΕΙΣ ΕΩΣ ΤΑ ΚΟΥΝΑΞΑ

(ΜΑΡΤΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401 Π. Χ.)

5/10/1998

inf

Ενδειξη
Ενδειξη
Ενδειξη

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Γεν. 2
007
Α17
Ενδειξη

Α'. Αίτια τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου
καὶ προπαρασκευαὶ δι' αὐτήν.

(1, 1-11)

Χ Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο, πρεσβύ- § 1-2
τερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος· ἐπεὶ δὲ ἡσθάνει
Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο τῷ παῖδι
ἀμφοτέρω παρῆναι. Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγχανε·
Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην
ἐποίησε· καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων, ὅσοι εἰς
Καστωλοῦ πεδὶον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λα-
βὼν Τισσαφέρην ὡς φίλον, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχων ὀπλίτας
τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παρράσιον.

✧ Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασι- § 3
λείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς
τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεται καὶ συλ-
λαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη
αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν εἰς τὴν ἀρχήν. ✧

✧ Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεὶς, βουλεύεται, § 4-5
ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλὰ, ἣν δύνηται, βα-
σιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρυσάτις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ
Κύρῳ φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρ-
ξην. Ὅστις δὲ τῶν παρὰ βασιλεῖ ἀφικνοῖτο πρὸς αὐτόν, πάν-
τας οὕτω διατιθεὶς ἀπεπέμπετο, ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους
εἶναι ἢ βασιλεῖ. Καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμε-
λεῖτο, ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἶεν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ. ✧

✧ Τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν ἡθροίζεν ὡς μάλιστα ἐδύνατο § 6-7
ἐπικρυπτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα.
ᾧ οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογὴν· ὅποσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς

πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστοις λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πόλεσι. Καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον, ἐκ βασιλέως δεδομένα, τότε δὲ ἀφειστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου· ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν. Ὁ δὲ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. Καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἀθροΐζειν στράτευμα. ✱

§ 8 Ὡς δὲ βασιλέα πέμπων ἡξίου, ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ, δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισσαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν, καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα· ὥστε βασιλεὺς τὴν μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλήν οὐκ ἠσθάνετο, Τισσαφέρνει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολεμούντων. Καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὧν Τισσαφέρνης ἐτύγγανεν ἔχων. ✓

§ 9 Ὡς δὲ στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν Χερρονήσῳ τῇ καταντιπέραν Ἀβύδου τόνδε τὸν τρόπον. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κῦρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικοὺς. Ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐπολέμει, ἐκ Χερρονήσου ὁρμώμενος, τοῖς Θοραξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσι καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας· ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφήν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντιακαὶ πόλεις ἐκοῦσα. Τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα. ✱

§ 10 Ἀρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτύγγανεν αὐτῷ, καὶ

πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθὸν νομίζων οὕτως ἂν περιγενέσθαι τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἑξ μηνῶν μισθὸν καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας, πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλευσῇται. Οὕτω δὲ αὐτὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. ✕

✓ Πρὸξενον δὲ τὸν Βοιωτίον ξένον ὄντα ἐκέλευσε λαβόντα § 11 ἄνδρας ὅτι πλείστους παραγενέσθαι, ὥς εἰς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὥς πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνεται δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοῦ, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὥς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τοῖς Μιλησίων. Καὶ ἐποιοῦν οὕτως οὗτοι. ✕

Β'. Συγκέντρωσις τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων εἰς τὰς Σάρδεας. Ἀναχώρησις τοῦ στρατεύματος ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ πορεία αὐτοῦ διὰ τῆς Λυδίας καὶ Φρυγίας.

(2, 1-18)

✓ Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρό- § 1 φασιν ἐποιεῖτο, ὥς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας καὶ ἀθροίζει ὥς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν. Καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἡκεῖν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα, καὶ τῷ Ἀριστίπῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτόν, ὃ εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενία τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προειστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἡκεῖν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους, πλὴν ὅπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. ✓

§ 2-3 Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκοῦντας καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεῦσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν, ἐφ' ᾧ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσεσθαι, πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε. Οἱ δὲ ἡδέως ἐπείθοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις. Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαβὼν παρεγένετο εἰς Σάρδεις ὀπλίτας εἰς τετρακισχιλίους, Πρόξενος δὲ παρῆν ἔχων ὀπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνήτας δὲ πεντακοσίους, Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὀπλίτας ἔχων χιλίους, Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιοὺς ὀπλίτας ἔχων ὡς πεντακοσίους, Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς τριακοσίους μὲν ὀπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων παρεγένετο· ἦν δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων. Οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. γ

§ 4 Τισσαφέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ἡγησάμενος εἶναι ἢ ὥς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευὴν, πορεύεται ὡς βασιλέα, ἢ ἐδύνατο τάχιστα, ἱππίας ἔχων ὡς πεντακοσίους. Καὶ βασιλεὺς μὲν δὴ, ἐπεὶ ἤκουσε Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρασκευάζετο.

§ 5-6 Κύρος δὲ ἔχων, οὓς εἴρηκα, ὥρμητο ἀπὸ Σάρδεων· καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπὶν ἐπὶ ἐξευγμένη πλοίοις. Τοῦτον διαβὰς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἓνα παρασάγγας ὀκτὼ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἐπτά· καὶ ἦκε Μένων ὁ Θετταλὸς ὀπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. γ

§ 7-8 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐ-

δαίμονα. Ἐνταῦθα Κύρῳ βασιλεία ἦν καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὅποτε γυμνάσαι βούλοιοτο ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως. Ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασιλεία ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσίου τὸ εὐρὸς ἐστὶν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν.

✱ Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἦγε Κλέαρ- § 9-10
χος ἔχων ὀπλίτας χιλίους καὶ πελταστὰς Θοῤῥακας ὀκτακοσίους καὶ τοξότας Κοῤῥητας διακοσίους. Ἀμα δὲ καὶ Σῶσις παρῆν ὁ Συρακόσιος ἔχων ὀπλίτας τριακοσίους, καὶ Ἀγίας ὁ Ἀρκὰς ἔχων ὀπλίτας χιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ὀπλῖται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἄθλα ἦσαν σπλεγγίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα εἰς Κεράμων ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ. ✱

✓ Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας τριάκον- § 11-13
τα εἰς Καῦστρου πεδῖον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς στρατιώταις ὠφείλετο μισθὸς πλεόν ἢ τριῶν μηνῶν, καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπήτουν. Ὁ δὲ ἐλπίδας λέγων διῆγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα ἡ Σουεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλικίων βασιλέως

παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά. Τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. Εἶχε δὲ ἡ Κίλισσα καὶ φυλακὴν περὶ αὐτήν, Κίλικας καὶ Ἀσπενδίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Θύμβριον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἡ Μίδου καλουμένη, τῶν Φρυγῶν βασιλέως. ✓

§ 14-16 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Τουρίαιον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς. Καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπιδεῖξαι τὸ στράτευμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπιδεῖξαι ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας, ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι καὶ στήναι, συντάξαι δ' ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ. Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί. Ἐθεώρει οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαντον τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας, παρελαύνων ἐφ' ἄρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἄρμαμάξης. Εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικίδυς καὶ κνημίδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. ✕

§ 17-18 Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, πέμψας Πίγηρτα τὸν ἐρμηνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε, προβαλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῆσαν. Ἐκ δὲ τούτου, τῶν στρατιωτῶν θᾶπτον προϊόντων σὺν κραυγῇ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο αὐτοῖς ἐπὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς, καὶ ἡ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐπὶ τῆς ἄρμαμάξης καὶ οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ καταλιπόντες τὰ ὄνια ἔφυγον. Οἱ δὲ Ἕλληνες σὺν γέλῳτι ἐπὶ τὰς σκηνάς

ἦλθον. Ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθαύμασε. Κῦρος δὲ ἦσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών.)

[Ἀπὸ τὸ Τυριάειον ὁ Κῦρος φθάνει εἰς τὸ Ἰκόνιον, τελευταίαν πόλιν τῆς Φρυγίας· ἀπὸ αὐτὴν προχωρεῖ διὰ μέσον τῆς Λυκαονίας, τὴν ὁποίαν ὡς ἐχθρὰν τῆς σατραπείας του ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ διαρπάσουν. Ἀπὸ τὴν Λυκαονίαν ὁ Κῦρος ἀποστέλλει μὲ τὸν στρατὸν τοῦ Μένωνος τὴν Ἐπύαξαν εἰς τὴν πατριίδα της, αὐτὸς δὲ μὲ τὸ ὑπόλοιπον στράτευμα προχωρεῖ διὰ μέσον τῆς Καππαδοκίας εἰς τοὺς Ταρσοὺς, τὴν πρωτεύουσάν τῆς Κιλικίας.

Ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Σύνεργσις ἀκούσας, ὅτι ὁ πεζικὸς καὶ ναυτικὸς στρατὸς τοῦ Κύρου ἐπλησίαζεν, ἐγκαταλείπει τὴν πρωτεύουσάν του καὶ καταφεύγει εἰς μέρος ὀχυρὸν ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον πεισθεὶς ἀπὸ τὴν σύζυγόν του Ἐπύαξαν προσέρχεται πρὸς τὸν Κῦρον, γίνεται φίλος του καὶ τοῦ δίδει χορήματα πολλὰ διὰ τὸ στράτευμα· εἰς ἀνταμοιβὴν δὲ ὁ Κῦρος τὸν τιμᾷ μὲ πολύτιμα δῶρα.

Εἰς τὴν Κιλικίαν μένει ὁ Κῦρος εἴκοσιν ἡμέρας· διότι οἱ Ἕλληνες ὑπόπτενον πλέον, ὅτι βαδίζουσιν ἐναντίον τοῦ μεγάλου βασιλέως· διὰ τοῦτο καὶ ἀρνοῦνται νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν πορείαν. Ὁ Κλέαρχος τότε καταφεύγει εἰς παρουσχίαν. Προσκαλεῖ εἰς συνέλευσιν τοὺς στρατιώτας καὶ ἐκφράζει μὲ δάκρυα τὴν λύπην του, διότι, ἐνῶ εὐηγοτήθη ὑπὸ τοῦ Κύρου διὰ πολλῶν χορημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδαπανήθησαν εἰς τὸ στράτευμα, καὶ ἐνῶ ὑπεσχέθη νὰ τοῦ φανῇ χρήσιμος, ἀναγκάζεται τώρα νὰ φανῇ πρὸς αὐτὸν ἀχάριστος καὶ ψεύστης· διαβεβαιώνει ὅμως, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς Ἕλληνας χάριν ξένου ἡγεμόνος, ἀλλὰ θ' ἀκολουθήσῃ αὐτούς, ὅπου καὶ ἂν πορευθῶν.

Μετὰ ταῦτα προσκαλεῖ πάλιν τοὺς στρατιώτας εἰς συνέλευσιν καὶ καταδεικνύει τὴν δύσκολον καὶ ἐπικίνδυνον θέσιν τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ φανερώς πλέον ἠρηγήθησαν νὰ συμμορφωθῶν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Κύρου. Ἀφοῦ εἶπον πολλοὶ τὰς γνώμας των, ἀποφασίζεται τέλος νὰ σταλῇ πρεσβεία πρὸς τὸν Κῦρον, ἥ ὁποία νὰ ἐρωτήσῃ αὐτόν, εἰς τί σκέπτεται νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς Ἕλληνας. Ὁ Κῦρος ἀποκρίνεται, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ τιμωρήσῃ πλησίον τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ τὸν ἐχθρὸν

του Ἀβροκόμαν, σατραπὴν τῆς Φοινίκης, καὶ ὑπόσχεται αὐξήσιν μισθοῦ.

Οἱ στρατιῶται δέχονται ταῦτα καὶ ἀποφασίζουν νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Κῦρον, ἂν καὶ ἐνόμιζον, ὅτι οὗτος σκοπεῖ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ κατὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

Ἀπὸ τοὺς Ταρσοὺς ὁ Κῦρος, ἀφοῦ διέβη τὴν πεδιάδα τῆς Κιλικίας καὶ τοὺς ποταμοὺς Ψάρον καὶ Πύραμον, φθάνει εἰς Ἴσσοὺς, τελευταίαν πόλιν τῆς Κιλικίας, ὅπου καταπλέει ὁ στόλος τοῦ Κῦρου καὶ ὁ συμμαχικὸς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς ὁ Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος μὲ 700 ὀπλίτας. Ἀπὸ τῶν Ἴσσοὺς, ἀφοῦ διήλθε τὰς πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας, φθάνει εἰς Μυριάνδον, πόλιν παρόλιον καὶ ἐμπορικὴν.

Μετὰ πορείαν δώδεκα ἡμερῶν φθάνουν εἰς τὴν Θάψακον, πόλιν κειμένην πλησίον τοῦ Εὐφράτου. Ἐδῶ ὁ Κῦρος φανερῶνει εἰς τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς ἐκστρατείας καὶ προτρέπει αὐτοὺς νὰ πείσουν τοὺς στρατιώτας μὲ κάθε τρόπον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Οἱ στρατιῶται ὀυσαρεστοῦνται κατὰ τῶν στρατηγῶν, διότι ἐνόμιζον, ὅτι οὗτοι τοὺς ἀπέκρυπτον πρὸ πολλοῦ τὴν ἀλήθειαν ἀλλ' ἐπὶ τέλους δέχονται νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Κῦρον, ἐπὶ τὸν ὅρον νὰ αὐξηθῇ ὁ μισθὸς των. Ὁ Κῦρος ὑπόσχεται αὐξήσιν τοῦ μισθοῦ καὶ μεγάλας ἀμοιβάς, ἐὰν εἰσέλθουν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Καὶ οὕτω διαβαίνουν περὶ τὸν Εὐφράτην καὶ ἐξακολουθοῦντες τὴν πορείαν διὰ τῆς Συρίας φθάνουν εἰς τὸν ποταμὸν Ἀράξην.

Ἀπὸ τὸν Ἀράξην εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ πορευθέντες διὰ μέσου μεγάλης, ὀμαλῆς καὶ ἐρήμου πεδιάδος φθάνουν εἰς τὸν Μάσκαν ποταμὸν καὶ τὴν πόλιν Κορσωτήν, ὅπου μένουν ἡμέρας τρεῖς, διὰ νὰ προμηθευθοῦν τροφάς. Ἐπειτα δὲ πάλιν πορεύονται διὰ μέσου ἐρήμου πεδιάδος δεκατρεῖς ἡμέρας καὶ φθάνουν εἰς τὰς Βαβυλωνίας πύλας, ἀφοῦ ἐπέμειναν πολλὰς κακουχίας δι' ἔλλειψιν τροφίμων· ταῦτα τέλος προμηθεύονται ἀπὸ τὴν Χαρμάνδην, πόλιν κειμένην πέραν τοῦ Εὐφράτου, διαβαίνοντες τὸν ποταμὸν μὲ σχεδίας δερματίνας.

Μετὰ πορείαν τριῶν ἡμερῶν διὰ μέσου τῆς Βαβυλωνίας ὁ Κῦρος, ἐπειδὴ ἤλπιζε μάχην, ἐπιθεωρεῖ περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸν στρατὸν του. Κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἀριθμηθέντες εὐρίσκονται ὀπλίται

μὲν Ἕλληνες 10.400 καὶ πελτασταὶ 2.500, βάρβαροι δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κύρου 100.000 καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα 20. Ὁ δὲ στρατὸς τοῦ βασιλέως — κατὰ τὰς εἰδήσεις αὐτομόλων — ἀνήρχετο εἰς 1.200.000 ὑπὸ τέσσαρας στρατηγούς, τὸν Ἀβροκόμαν, τὸν Τισσαφέρνην, τὸν Γωβρύαν καὶ τὸν Ἀρβάκην, εἰς δρεπανηφόρα ἄρματα 200 καὶ εἰς 6.000 ἵππεῖς ὑπὸ τὸν Ἀρταχέρσην ἐκ τῶν στρατευμάτων τούτων τοῦ βασιλέως παρενρέθησαν εἰς τὴν μάχην 900.000 ἄνδρες καὶ δρεπανηφόρα ἄρματα 150.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν στρατευμάτων κατὰ τὴν προίαν ὁ Κύρος συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων ἐνθαρρύνει αὐτοὺς καὶ προτρέπει νὰ φανοῦν ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἔχουν· ἐξαίρων δὲ τὸ ἀγαθὸν αὐτῆς λέγει: «τὴν ἐλευθερίαν ἐλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολυπλασίων».

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν πορεύεται ἔχων ὅλον τὸν στρατὸν του συνετεταγμένον, διότι ἐνόμιζεν ἐπικειμένην τὴν ἐπίθεσιν τοῦ βασιλέως· ἀλλ' οὗτος ἀπεσύρθη ροτιώτερον ἀφήσας ἀφύλακτον μίαν μακρὰν καὶ εὐρεῖαν καὶ βαθεῖαν τάφρον, τὴν ὁποίαν εἶχε κατασκευάσει ἀντὶ ὀχυρώματος. Ὁ Κύρος, ἀφοῦ παρήλθε τὴν τάφρον αὐτήν, μάτην ἀγαμένει τὸν ἀδελφόν· διὰ τοῦτο τὴν ἐπομένην, ἐπειδὴ ἐπίστευεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μὴ πολεμήσῃ, ἐπορεύετο μὲ ἀταξίαν καὶ ὀλιγωτέραν προσοχήν.]

Γ'. Ἡ παρὰ τὰ Κούναξα μάχη. Νίκη τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Κύρου.

(8, 1 — 27)

✓ Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον ἦν ὁ § 1-3 σταθμός, ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἡνίκα Πατηγύας ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κύρον πιστῶν προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδροῦντι τῷ ἵππῳ, καὶ εὐθὺς πᾶσιν, οἷς ἐνετύγχανεν, ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἑλληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι

πολλῷ προσέρχεται ὥς εἰς μάχην παρεσκευασμένος. Ἐνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι· Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν θώρακα ἐνέδου καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον. ✓

§ 4-7 Ἐνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων δὲ τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ Ἑλληνικοῦ. Τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἵππεις μὲν Παφλαγόνες εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ Ἀρριαῖός τε ὁ Κύρου ὑπαρχος καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν, Κῦρος δὲ καὶ οἱ ἵππεις τούτου ὅσον ἑξακόσιοι κατὰ τὸ μέσον, ὠπλισμένοι θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες πλὴν Κύρου· Κῦρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν μάχην καθίστατο. Οἱ δ' ἵπποι πάντες εἶχον καὶ προμετωπίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἵππεις Ἑλληνικάς. γ

§ 8-11 * Καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὕτω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δειλὴ ἐγίνετο, ἐφάνη κονιορτὸς ὥσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῷ ὕστερον ὥσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ. Ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε καὶ αἱ λόγχαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίνοντο. Καὶ ἦσαν ἵππεις μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι δὲ γεροφόροι, ἐχόμενοι δὲ ὀπλῖται σὺν ποδίρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν. Αἰγύπτιοι δ' οὗτοι ἐλέγοντο εἶναι· ἄλλοι δ' ἵππεις, ἄλλοι τοξόται. Πάντες δ' οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐπορεύοντο, ἕκαστον δ' ἔθνος ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων. Πρὸ δὲ

αὐτῶν ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέποντα, ὥς διακόπτειν, ὅτῃ ἐντυγχάνοιεν. *ΗΜΗ*

[Καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ § 12-13 ἐρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταρσι τῷ Κλέαρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη· «κἄν τοῦτ'», ἔφη, «νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται». Ὁρῶν δὲ ὁ Κλέαρχος τὸ μέσον στίφος καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὄντα τοῦ εὐωνύμου βασιλέα—τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῖν βασιλεὺς, ὥστε μέσον τῶν ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν—ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἠθέλεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος μὴ κυκλωθεῖν ἐκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτῷ μέλοι, ὅπως καλῶς ἔχοι.]

(Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα § 14-15 ὁμαλῶς προΐει, τὸ δὲ Ἑλληνικόν, ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον, συντάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων. Καὶ ὁ Κῦρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεῖτο ἐκατέρωσε ἀποβλέπων εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὥς συναντῆσαι ἤρετο, εἴ τι παραγγέλλοι.) Ὁ δὲ ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ. Ταῦτα δὲ λέγων θοοῦβρου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος καὶ ἤρετο, τίς ὁ θόορυβος εἴη. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. Καὶ ὅς ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει, καὶ ἤρετο, ὅ,τι εἴη τὸ σύνθημα. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ζεὺς σωτήρ καὶ νίκη». Ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας· «Ἀλλὰ δέχομαί τε», ἔφη, «καὶ τοῦτο ἔστω». Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν αὐτοῦ χώραν ἀπήλυνε.)

(Καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τὴν φάλαγγα § 17-20 ἀπ' ἀλλήλων, ἡνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο

ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις. Ὡς δὲ πορευομένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγγαντο πάντες, οἷον τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι.) Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἔπεσθαι. Τὰ δ' ἄρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων γενὰ ἡνιόχων. Οἱ δ' ἐπεὶ προῖδοιεν, διίσταντο· ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὥσπερ ἐν ἵπποδρόμῳ ἐκπλαγεῖς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν, οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο.)

§ 21 - 24 (Κῦρος δ' ὁρῶν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προσκυνούμενος ἤδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἁμφ' αὐτόν, οὐδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἐξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο, ὅ,τι ποιήσει βασιλεὺς. Καὶ γὰρ ἤδει αὐτόν, ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. (Καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοῦνται, νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἣν ἢ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐκατέρωθεν, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρήζοιεν, ἐν ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα.) Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς, ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἀντίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπεν ὡς εἰς κύκλωσιν. Ἐνθα δὴ Κῦρος δείσας, μὴ ὀπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβالὼν σὺν τοῖς ἐξακοσίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἐξακισχιλίους καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν.)

(Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξα- § 25-27
κόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὀρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐ-
τὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. Σὺν
τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκείνον στίφος·
καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν «Τὸν ἄνδρα ὀρῶ» ἔτετο
ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ
θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ
τραῦμά φησι.) Παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῶ ὑπὸ
τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα ἐμάχοντο καὶ βασιλεὺς
καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρου· καὶ ὁπόσοι μὲν
τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον, Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ
γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν
περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

[Χαρακτηρισμὸς τοῦ Κύρου: Ὁ Κῦρος κατὰ τὴν παιδικήν του ἡλι-
κίαν ἦτο σεμνὸς μεταξὺ τῶν συνομηλίκων του, εὐπειθὴς πρὸς τοὺς με-
γαλύτερους του, φιλομαθὴς καὶ μελετηρὸς· ἠγάπα τὴν ἱππασίαν, τὴν
θῆραν, τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις καὶ ἦτο πολὺν ριψοκίνδυνος.

Ὅτε ἐνηλικιώθη καὶ ἔγινε σατραπὴς, ἐπῆρξε φιλαλήθης καὶ πιστὸς
εἰς τὰς συναλλαγάς, τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰς φιλίας. Ἦγάπα τὴν ἀρετὴν
καὶ τὴν δικαιοσύνην, κατεδίωκε τοὺς κακοὺς καὶ περιεποιεῖτο τοὺς δι-
καίως πλουτοῦντας καὶ οὐχὶ τοὺς ἀσχοροκερδεῖς. Ἦτο εὐγνώμων εἰς
τοὺς εὐεργέτας του καὶ μεγαλόδοτος εἰς τὰς εὐεργεσίας του. Δι' ὅλα
αὐτὰ τόσον εἰλκυσε τὴν ἀγάπην τῶν γνωρίμων του, ὥστε πάντες ἦσαν
προθύμοι γὰρ κινδυνεύουν ὑπὲρ αὐτοῦ.]

Δ'. Συνέχεια τῆς μάχης. Δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων.

(10, 1-19)

✱ Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ § 1-4
δεξιὰ. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ
Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι ἴσταν-

ται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμόν, ἔνθεν ὥρμητο. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διαρπάξουσι πολλὰ. Ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες ὥς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ' αὐτούς, οἱ δ' ἀρπάζοντες ὥς ἤδη πάντα νικῶντες. ✕

§ 5 Ἐπεὶ δ' ἦσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες, ὅτι βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴη, βασιλεὺς δ' αὖ ἤκουσε Τισσαφέρνους, ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῶεν τὸ καθ' αὐτούς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται διώκοντες, ἔνθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ συντάττεται, ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Προξένον καλέσας, πλησιαίτατος γὰρ ἦν, εἰ πέμποιεν τινὰς ἢ πάντες ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντες. ✕

§ 6-8 Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς δηλὸς ἦν προσιὼν πάλιν, ὥς ἐδόκει, ὅπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες στραφέντες παρεσκευάζοντο ὥς δεξόμενοι αὐτὸν ταύτῃ προσιόντα· ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ἥ δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπῆγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρνην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστάς· διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. Ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης, ὥς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. ✕

§ 9-10 Ἐπεὶ δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτούς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ὅπισθεν τὸν

ποταμόν. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλευόντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παρελθὼν εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχοῦμενος ἦει.

✠ Ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ἐγγὺς τε ὄντας καὶ παρατετα- § 11-15
γμένους, αὐθις παιανίσαντες ἐπῆσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. Οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κόμης τινός· ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες· ὑπὲρ γὰρ τῆς κόμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἰππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γινώσκειν. ✠ Καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης ἀνατεταμένον. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἰππεῖς· οὐ μὴν ἔτι ἄθρόοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν· ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἰππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχώρησαν. Ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύκιον τὸν Συρακόσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον καὶ κελεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου, τί ἐστίν, ἀπαγγεῖλαι. Καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει, ὅτι φεύγουσιν ἀνὰ κράτος. Σχεδὸν δέ, ὅτε ταῦτα ἦν, καὶ ἥλιος ἐδύετο. ✠

✠ Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα § 16-19
ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρῆι· οὐ γὰρ ἤδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἶκαζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενόν τι προεληλακέναι· ἅμα δ' ἐβουλευόντο, εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ✠ Ἐδοξεν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται περὶ δείπνου ὥραν ἐπὶ τὰς σκηνάς. Ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο, Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημιά-

των τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν καὶ τὰς ἀμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο Κῦρος, ἵνα, εἴ ποτε σφοδρὰ τὸ στράτευμα λάβοι ἔνδεια, διαδοίῃ τοῖς Ἑλλήσιν — ἦσαν δ' αὗται τετρακόσiai ἄμαξαι —, καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. Ὡστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΥΝΑΞΑ ΕΩΣ ΤΟΝ ΖΑΠΑΤΑΝ ΠΟΤΑΜΟΝ

(ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401 π. χ.)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΩ ΚΟΥΝΑΞΑ ΕΩΣ ΤΩΝ ΣΑΡΑΤΑΝ ΠΟΤΑΜΩΝ
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ Α' Τ. 1)

Α'. Διαπραγματεύσεις τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Ἀριαίου καὶ τοῦ Ἀρταξέρξου.

(1, 2 — 23)

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, § 2-3 ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σηματοῦντα, ὅ,τι χρὴ ποιεῖν, οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασάμενοις, ἃ εἶχον, καὶ ἐξοπλισαμένοις προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν, ἕως Κύρῳ συμμείξειαν. Ἦδη δὲ ἐν ὁρμῇ ὄντων, ἅμα ἡλίῳ ἀνέχοντι ἦλθε Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων καὶ Γλοῦς ὁ Ταμῶ. Οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὤρμητο, καὶ λέγοι, ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμενοῖεν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἦκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθεν περ ἦλθε.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες § 425 πυνθανόμενοι βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· «Ἄλλ' ὠφελε μὲν Κῦρος ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ, ὅτι ἡμεῖς νικῶμέν τε βασιλέα καί, ὥς ὁρᾷτε, οὐδεὶς ἔτι ἡμῖν μάχεται, καί, εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. Ἐπαγγελόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἂν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείον καθιεῖν αὐτόν· τῶν γὰρ μάχῃ νικῶντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστί». Ταῦτα εἰπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου.

Οἱ μὲν ὄχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε· τὸ δὲ στράτευμα § 6 ἐπορίζετο σῖτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δὲ ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες ἀπὸ

τῆς φάλαγγος, οὗ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς ἠγάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολούντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέροισι καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις ταῖς Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἄμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἔψοντες ἥσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

§ 7-8 Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ πλήθουσιν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους κήρυκες, οἳ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, εἷς δὲ Ἕλλην, Φαλῖνος, ὃς ἐτύγγανε παρὰ Τισσαφέρνει ὦν καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὀπλομαχίαν. Οὗτοι δὲ προσελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας λέγουσιν, ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὅπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θυράς εὐρίσκεσθαι, ἂν τι δύνωνται ἀγαθόν.

§ 9-11 Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἕλληνες βαρεώς μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι οὗ τῶν νικῶντων εἴη τὰ ὅπλα παραδιδόναι· «ἀλλ'», ἔφη, «ὕμεῖς μὲν, ὧ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε, ὅτι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἤξω». Ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. Ἐνθα δὴ ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ ὁ Ἀρχαῖος πρεσβύτατος ὢν, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὅπλα παραδοῖεν. Προξένος δὲ ὁ Θηβαῖος· «Ἀλλ' ἐγώ», ἔφη, «ὧ Φαλῖνε, θαυμάζω, πότερα ὥς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα ἢ ὥς διὰ φιλίαν δῶρα. Εἰ μὲν γὰρ ὥς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω, τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται». Πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε· «Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε. Τίς γὰρ αὐτῷ ἔτι τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς

ἐαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἐαυτοῦ χώρα καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πληθὸς ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν, ὅσον οὐδ', εἰ παρέχοι ὑμῖν, δύνασθε ἂν ἀποκτεῖναι».

Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· «ὦ Φαλῖνε, § 12-14 νῦν, ὥς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. Ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν οἶου τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχοῦμεθα». Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· «Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριτα· ἴσθι μέντοι ἀνότητος ὢν, εἰ οἶει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως».

Ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἦκε καὶ ἠρώτησεν, εἰ ἤδη ἀποκεκρι- § 15-18 μένοι εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· «Οὔτοι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπέ, τί λέγεις». Ὁ δ' εἶπεν· «Ἐγὼ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἐόρακα, καὶ οἱ ἄλλοι δέ, οἶμαι, πάντες· σύ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες, ὅσους σὺ ὁρᾷς· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι, τί χρὴ ποιεῖν περὶ ὧν λέγεις. Σὺ οὖν πρὸς θεῶν συμβούλευσον ἡμῖν, ὅ,τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι, καὶ ὃ σοι τιμὴν οἶσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀεὶ λεγόμενον, ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἴσθαι δέ, ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἃ ἂν συμβουλευῇς». Ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγετο βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμβουλευῆσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μᾶλλον εἶεν οἱ Ἕλληνες.

Φαλῖνος δὲ ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν· § 19 «Ἐγὼ, εἰ μὲν τῶν μυριάων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἔστι σωθῆ-

ναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα· εἰ δ' ὅμως μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπίς ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σφῆζεσθαι ὑμῖν, ὅπη δυνατόν».

§ 20-23 Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· «Ἄλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ, εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἄλλῳ παραδόντες». Ὁ δὲ Φαλῖνος εἶπε· «Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεύς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἶεν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαὶ εἰσιν, ἢ ὡς πόλεμός ἐστι παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ». Κλέαρχος δ' ἔλεξεν· «Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτά δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ». «Τί οὖν ταῦτά ἐστιν;», ἔφη ὁ Φαλῖνος. Ἀπεκρίνατο Κλέαρχος· «Ἦν μὲν μένωμεν, σπονδαὶ εἰσιν, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος». Ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε· «Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ;» Κλέαρχος δὲ ταῦτά πάλιν ἀπεκρίνατο· «Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος». Ὅ,τι δὲ ποιήσοι, οὐ διεσήμηνε.

[Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Φαλίνου ἐπιστρέφαντες οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὸν Ἀριαῖον Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος λέγουν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ὁ Ἀριαῖος τὴν μὲν βασιλείαν δὲν δέχεται, περιμένει ὅμως αὐτοὺς νὰ ἔλθουν ταύτην τὴν νύκτα, ἂν θέλουν ν' ἀναχωρήσουν. Ὁ Κλέαρχος ὁριστικὸν οὐδὲν ἀπαντᾷ· ἀλλὰ μετὰ κοινὴν ἀπόφασιν τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν μετὰ τὸ δεῖπνον προσέρχονται πρὸς τὸν Ἀριαῖον, καὶ ἐδῶ περὶ τὸ μεσονύκτιον συνάπτουν μὲ αὐτὸν φιλίαν καὶ συμμαχίαν καὶ ὀρκίζονται ἀμοιβαίως νὰ μὴ προδώσουν ἀλλήλους· οἱ δὲ βάρβαροι ἐπὶ πλέον ὀρκίζονται νὰ τοὺς ὀδηγοῦν χωρὶς δόλον.

Μετὰ τοὺς ὀρκους κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀριαίου ἀποφασίζουσιν νὰ μὴ

ἐπιστρέψουν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔλειπον αἱ τροφαί, ἀλλὰ νὰ προτιμήσουν ἄλλην ὁδὸν μακροτέραν μὲν, ἀλλ' ἔχουσαν ἄφθονα τροφίμα, τὴν πρὸς βορρᾶν διὰ τῆς Βαβυλωνίας πεδιάδος.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν κατὰ τὴν πορείαν φαίνονται μὲν σημαῖα, ὅτι οἱ πολέμοι δὲν ἀπεῖχον πολὺ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐσπέραν, χωρὶς νὰ γίνῃ συμπλοκή, κατασκηνοῦν μὲ πολλὴν θόρυβον εἰς κώμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ βασιλικὸς στρατὸς εἶχε διασπάσει καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ξύλα τῶν οἰκίων. Ἀπὸ τὴν θορυβώδη δ' αὐτὴν κατασκήνωσιν τῶν Ἑλλήνων φοβηθέντες οἱ πλησιέστατοι αὐτῶν κατασκηνοῦντες πολλοὶ ἀφήνουν τὰς σκηνάς των καὶ φεύγουν· ἐτρόμαξε δέ, καθὼς φαίνεται, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μὲ τὴν προσέλευσιν αὐτὴν τοῦ στρατεύματος].

Β'. Σπονδαὶ μεταξὺ βασιλέως καὶ Ἑλλήνων.

(3, 1-14, 17-29)

Ὁ δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῷδε § 1-2
 δῆλον ἦν. Τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὅπλα παρα-
 διδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἔπεμ-
 ψε περὶ σπονδῶν. Οἱ δέ, ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τοὺς προφύλακας,
 ἐζήτησαν τοὺς ἄρχοντας. Ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγελλον οἱ προφύλα-
 κες, Κλέαρχος, τυχὼν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν, εἶπε τοῖς προ-
 φύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν, ἄχρι ἂν σχολάσῃ
 Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα, ὥστε ὁρᾶσθαι πάντη φά- § 3-5
 λαγγα πυκνὴν, τῶν ἀόπλων δὲ μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκά-
 λεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτὸς τε προῆλθε· τοὺς τε εὐοπλοτά-
 τους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς
 ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτα ἔφρασεν. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγ-
 γέλοις, ἀνηρώτα, τί βούλονται. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι περὶ σπονδῶν
 ἦκοιεν ἄνδρες, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τὰ τε παρὰ βασιλέως
 τοῖς Ἑλλησὶν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασι-

λεῖ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἑλλησι μὴ πορίσας ἄριστον».

§ 6-7 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαινον, καὶ ἤκον ταχύ· ὃ καὶ δῆλον ἦν, ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις, ὃ ἔπε-
τέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δέ, ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἤκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἱ αὐτοὺς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν, ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια.

§ 8-9 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μεταστησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο σὺν τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι ταχὺ καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· «Δοκεῖ μὲν καί μοι ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω, ἕως ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι», ἔφη, «καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι». Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν, ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τὰ ἐπιτήδεια.

§ 10-14 Καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαρχος δ' εἶπετο ἔχων τὸ στράτευμα ἐν τάξει. Καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν, ὥς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων, οὓς ἡῦρισκον ἐκ πεπωκότας, ἐνίοις δὲ καὶ ἐξέκοπτον. Πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κόμας, ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ ὄξος ἐψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν.

§ 17-20 Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἦκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλείας γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἰπόντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος

Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας, εὗρημα ἐποίησάμην, εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἶμαι γὰρ οὐκ ἂν ἀχαριστίαν μοί εἶναι οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς πάσης Ἑλλάδος. Ταῦτα δὲ γνούς ἡτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἂν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἡγγεῖλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμεν, καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμειξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλευέσσεσθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα, τίνος ἔνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾦ, ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι».

Μετὰ ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἕλληνες ἐβουλευόντο· καὶ § 21-23 ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· «Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὥς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος ἡύρισκεν, ὥς καὶ σὺ εὖ οἶσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκεύους λάβῃ καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀγάγῃ. Ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν ἐωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ἡσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες αὐτῷ ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς οὐτ' ἔστιν, ὅτου ἔνεκα βουλοίμεθα ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίῃ· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἐάν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες».

Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης, «Ταῦτα», § 24-27

ἔφη, «ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἤκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν». Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἦκεν· ὥσθ' οἱ Ἑλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἦκων ἔλεγεν, ὅτι διαπεπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σφύζειν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οὐκ ἄξιον εἶη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. Τέλος δὲ εἶπε· «Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν ἢ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγορὰν παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μὴ ἐξῇ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. Ὑμᾶς δὲ αὖ ἡμῖν δεήσει ὁμοῦσαι ἢ μὴν πορευέσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν· ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνούμενους ἔξειν τὰ ἐπιτήδεια».

§ 28-29 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὠμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε· «Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὰν δὲ διαπράξωμαι, ἃ δεῖμαι, ἤξω ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπὼν ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀρχήν».

[Οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος περιμένουν τὸν Τισσαφέρνην ἐστρατοπεδευμένοι πλησίον ἀλλήλων ἐπὶ 20 καὶ πλέον ἡμέρας· κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἔρχονται εἰς τὸν Ἀριαῖον οἱ ἀδελφοί του καὶ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ φέρουν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἄλλους διαβεβαίωσιν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως, ὅτι οὗτος δὲν θὰ φανῇ μνησικακὸς πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐκστρατείαν των μετὰ τοῦ Κύρου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀριαῖος καὶ οἱ ἄνθρωποι του φέρονται ψυχρῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἐνεκα τούτου, καὶ οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν μαζί των δυσηρεστημένοι καὶ προσερχόμενοι εἰς τὸν Κλέαρχον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους στρατηγούς ἔλεγον, ὅτι εὐθὺς πρέπει

ν' ἀναχωρήσουν, διότι εἶναι βέβαιοι, ὅτι ὁ βασιλεὺς μὲ κάθε τρόπον θὰ προσπαθήσῃ νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Ὁ Κλέαρχος εἰς αὐτούς, ποὺ ἔλεγον αὐτά, ἀποκρίνεται, ὅτι δὲν εἶναι συμφέρον των νὰ διαλύσουν τὴν συνθήκην.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Ὀρόντας, ὁ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, μαζὶ μὲ τοὺς στρατοὺς των καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ πορεία. Ὁ Ἀσιαῖος ἐπορεύετο μὲ τὸ βαρβαρικὸν στρατεῦμα τοῦ Κύρου μαζὶ μὲ τὸν Τισσαφέρνην καὶ τὸν Ὀρόνταν καὶ ἐστρατοπέδευε μαζὶ μὲ ἐκείνους· οἱ Ἕλληνες ὅμως, ἐπειδὴ ὑπόπτενον αὐτούς, ἐπορεύοντο μόνοι των καὶ ἐστρατοπέδευον μακρὰν των. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ τεῖχος τῆς Μηδίας καὶ διηλθον αὐτὸ καὶ δύο διώρυγας, ἔρχονται εἰς τὴν Σιττάκην, πόλιν μεγάλην πλησίον τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, παρὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐστρατοπέδευσαν, ἐνῶ οἱ βάρβαροι προηγηθέντες εἶχον διαβῇ τὸν ποταμόν. Ἀφοῦ δὲ διέβησαν ἔπειτα τοῦτον καὶ οἱ Ἕλληνες, φθάνουν εἰς τὴν πόλιν Ὡπιν.

Ἀπὸ τὴν Ὡπιν πορεύονται εἰς τὰς πλουσίας κώμας τῆς Παρυσάτιδος, τὰς ὁποίας ἐπέτρεψεν ὁ Τισσαφέρνης νὰ διαρπάσουν οἱ Ἕλληνες. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται εἰς τὰς Καινάς, πόλιν πλουσίαν καὶ μεγάλην παρὰ τὸν Τίγρητα.]

Γ' — α'. Συνέντευξις Κλεάρχου καὶ Τισσαφέρνης.

(5, 1-21, 24-26)

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, τὸ § 1-2 εὖρος τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαί μὲν ἦσαν, φανερά δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλὴ. Ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνηι, εἴ πως δύναίτο παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἔξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι καὶ ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει. Ὁ δὲ ἐτοίμως ἐκέλευεν ἤκειν.

(Ἐπειδὴ δὲ συνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε· «Ἐγώ, ὧ § 3-6

Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὄρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσῃν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σέ τε ὁρῶ ὡς πολεμίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα. Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθῆσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγὼ τε σαφῶς οἶδα, ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἔλθειν, ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλκομεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. Καὶ γὰρ οἶδα ἤδη ἀνθρώπους, οἱ φοβηθέντες ἀλλήλους οἱ μὲν ἐκ διαβολῆς, οἱ δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτ' ἂν βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. Τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι ἤκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὁρθῶς ἀπιστεῖς.

§ 7 » Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὄρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σύννοιδεν αὐτῷ παρημεληκῶς, τοῦτον ἐγὼ οὐποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι· τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι οὔτ' εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίῃ οὔτ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίῃ· πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχέτρια καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι.

§ 8-11 » Περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὄρκων οὕτω γινώσκω, παρ' οὓς ἡμεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρώπων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὖπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἢ ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτείναιμεν, ἃρ' οὐκ ἂν, τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες, πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα; Ὅσων δὲ δὴ καὶ

οἶων ἂν ἐλπίδων ἑμαυτὸν στερῆσαιμι, εἰ σέ τι κακὸν ἐπιχειρή-
σαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. Ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φί-
λον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἰκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν, ὃν
βούλοιο· σέ δὲ νῦν ὁρῶ τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα
καὶ τὴν σαυτοῦ σφύζοντα, τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ἣ Κῦρος πο-
λεμία ἔχρητο, σοὶ ταύτην σύμμαχον οὖσαν. Τούτων δὲ τοιούτων
ὄντων, τίς οὕτω μαίνεται, ὥστε μὴ βούλεσθαι σοὶ φίλος εἶναι;

» Ἀλλὰ μὴν ἐρῶ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σέ βου- § 12-14
λήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. Οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς λυπη-
ροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπει-
νοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ
ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνο-
χλοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἰγυπτίους δέ, οἷς μάλι-
στα ὑμᾶς νῦν οἶδα τεθυρωμένους, οὐχ ὁρῶ, ποία δυνάμει συμ-
μάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσαισθε ἢ τῇ νῦν σὺν ἐμοὶ
οὔσῃ. Ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σύ, εἰ μὲν βούλοιό
τῳ φίλος εἶναι, μέγιστος ἂν εἴης, εἰ δὲ τίς σε λυποίῃ, ὥς δε-
σπότης ἂν ἀναστρέφοιο, ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας, οἳ σοὶ οὐκ ἂν
τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον ὑπηρετοῖμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος,
ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως.

» Ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαν- § 15
μαστὸν εἶναι τὸ σέ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκού-
σαιμι, τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥστε σε πείσαι λέγων, ὥς
ἡμεῖς σοὶ ἐπιβουλεύομεν».

Κλέαρχος μὲν οὖν τσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρους δὲ ὧδε § 16-19
ἀπεκρίνατο· « Ἀλλ' ἡδομαι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἀκούων σου φρο-
νίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γινώσκων, εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βου-
λεύοις, ἅμα ἂν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. Ἴνα δὲ
μάθῃς, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ ἀπι-
στοῖτε, ἀντάκουσον. Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, ἄρα

δοκοῦμέν σοι ἰππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὀπλίσεως, ἐν οἷς ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἶμεν ἄν, ἀντιπᾶσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; Ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδεῖων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἄν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία, ἃ ὑμεῖς φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὄρη ὁρᾶτε, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί, ἐφ' ὧν ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὅποσοις ἄν ὑμῶν βουλώμεθα μάχεσθαι; Ἐνίους δ' αὐτῶν οὐδ' ἄν παντάπασι διαβαῖτε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεῖομεν. Εἰ δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό γε τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστίν· ὃν ὑμεῖς δυναίμεθ' ἄν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ὃ ὑμεῖς οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴτε μάχεσθαι ἄν δύναισθε.

§ 20 - 21 »Πῶς ἄν οὖν ἔχοντες τοσοῦτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τοῦτον ἄν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα, ὃς μόνος μὲν πρὸς θεῶν ἀσεβείας, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχροῦς; Παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιπορκίας τε πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. Οὐχ οὕτω ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἡλίθιοι ἐσμεν».

§ 24 - 26 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν· «Οὐκοῦν οἵτινες, τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων, πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν;» «Καὶ ἐγὼ μὲν γε», ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, «εἰ βούλεσθέ μοι οἱ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν, ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὥς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ». «Ἐγὼ δέ», ἔφη ὁ Κλέαρχος, «ἄξω πάντας, καὶ σοὶ αὖ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω».

Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο.

Γ' — β'. Προσέλευσις εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Τισσαφέρνου πέντε στρατηγῶν καὶ εἴκοσι λοχαγῶν. Σύλληψις καὶ θανάτωσις αὐτῶν.

(5, 27 - 42)

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον § 27-30 δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι αὐτῷ Τισσαφέρνην, καί, ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος, ἀπήγγελλεν, ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνην, οὓς ἐκέλευε, καί, οἱ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὥς προδότας τούτους καὶ κακόνους τοῖς Ἑλλήσιν ὄντας τιμωρηθῆναι. Ὑπόπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ λάθρα συγγεγεννημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς αὐτὸν λαβὼν φίλος ἢ Τισσαφέρνει. Εβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς αὐτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδῶν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἕως διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγούς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν δὲ ὥς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὥς διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνου, οἱ μὲν § 31-34 στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἴσω, Πρόξενος Βοιωτίας, Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιοός, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἱ τ' ἔνδον συνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἰππέων διὰ

τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ὥτινι ἐντυγχάνοιεν Ἑλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ, πάντας ἔκτεινον. Οἱ δὲ Ἑλληνες τήν τε ἱππασίαν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὁρῶντες καί, ὅ,τι ἐποίουν, ἠμφεγνόουν, πρὶν Νίκαρχος Ἀρκὰς ἦκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. Ἐκ τούτου δὴ οἱ Ἑλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες, ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

§. 35 - 37 Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάοζος καὶ Μιθραδάτης, οἱ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι· ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γινώσκειν· συνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. Οὗτοι, ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον, εἴ τις εἴη τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγεῖλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. Μετὰ ταῦτα ἐξήλθον φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος δὲ ἐτύγγανεν ἀπὼν ἐν κόμῃ τινὶ σὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος.

§ 38 Ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε· «Κλέαρχος μὲν, ὃ ἄνδρες Ἑλληνες, ἐπεὶ ἐπιорκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκε, Προξένος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. Ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· ἐαυτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, ἐπεὶ περὶ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου».

§ 39 - 42 Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἑλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· «ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες ὁμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνῃ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ, τοὺς τε ἄνδρας αὐτούς, οἷς ὤμνυτε, ἀπολωλέ-

κατε καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες σὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε;» Ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε· «Κλέαρχος πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερός ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντα καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις». Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν τάδε εἶπε· «Κλέαρχος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τοὺς ὄρκους ἔλυσεν τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιорκοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπεὶ περ εἰσὶν ὑμετέροισι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δήλον γάρ, ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράσσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστά συμβουλευσαί». Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

[Χαρακτηρισμὸς τῶν δολοφονηθέντων στρατηγῶν :

Ὁ Κλέαρχος ἐπῆρξεν ἐμπειροπόλεμος καὶ φιλοπόλεμος. Ἐπεζήτει τοὺς πολέμους, καὶ ὅτε ἀκόμη ἦτο δυνατόν καὶ ὤφειλε νὰ ζῇ ἐν εἰρήνῃ· ὅχι μόνον δὲν ἀπέφευγε τοὺς κινδύνους, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάροντος ἐρρίπτετο εἰς αὐτούς. Ἦτο τραχὺς καὶ αὐστηρὸς εἰς τοὺς στρατιώτας του. Ἐλεγεν, ὅτι ὁ στρατιώτης πρέπει νὰ φοβῇται περισσότερον τὸν ἀρχηγόν του παρὰ τοὺς ἐχθρούς. Αἰ' αὐτὸ καὶ ὀλίγον τὸν ἡγάπων οἱ στρατιῶται· εἰς τὰς δυσκόλους ὁμως περιστάσεις πάντες ἀπέβλεπον πρὸς αὐτόν. Ἦτο περίπου πεντήκοντα ἐτῶν, ὅτε ἀπέθανεν.

Ὁ Πρόξενος ὁ Βοιωτὸς ἦτο πεπαιδευμένος καὶ φιλόδοξος. Δὲν ἠθέλε τὸ καθεστὶ ν' ἀποκτήσῃ ἀδίκως, ἀλλ' ἐνόμιζεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο μὲ δικαιοσύνην καὶ τιμότητα. Νὰ ἄρχῃ χρησίων καὶ τιμίων ἀνθρώπων εἶχε τὴν δύναμιν· δὲν ἦτο ὁμως ἱκανὸς οὔτε σεβασμὸν οὔτε φόβον νὰ ἐμπνεύσῃ. Ἀπειραντίας ἐντορρέπετο περισσότερον αὐτὸς τοὺς στρατιώτας του παρὰ οἱ στρατιῶται του αὐτόν. Οἱ χρηστοὶ καὶ τίμοι τὸν ἡγάπων, ἀλλὰ οἱ κακοὶ τὸν ἐξεμεταλλεύοντο. Ἦτο περίπου τριάκοντα ἐτῶν, ὅτε ἀπέθανεν.

Ὁ Μένων ὁ Θεσσαλὸς ἦτο φίλαρχος καὶ φιλόδοξος. Ἐπεζήτει τὴν

ὑπεροχὴν διὰ τοῦ ψεύδους, τῆς ἐπιπορείας, τῆς ἀπάτης καὶ τῆς διαβολῆς. Συνεχράτει τοὺς στρατιώτας του ἐπιτρέπων εἰς αὐτοὺς νὰ διαπράττουν κάθε ἀδικίαν. Ἀὐτὸν ἐθανατώθη ὅπως οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ δι' ἀποκεφαλισμοῦ, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται τάχιστος θάνατος, ἀλλ' ὥς κακὸς ἄνθρωπος ἐβασανίσθη ὁλόκληρον ἔτος, καὶ ἔτσι εὔρε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.

Ἡ Ὁ Ἀγίας ὁ Ἀρκὰς καὶ ὁ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς ὑπῆρξαν καλοὶ στρατηγοὶ καὶ καλοὶ φίλοι. Ἦσαν καὶ οἱ δύο περίπου 35 ἐτῶν, ὅτε ἀπέθανον.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΖΑΠΑΤΑΝ ΠΟΤΑΜΟΝ ΕΩΣ ΤΑ ΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΟΥΧΩΝ

(ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401 π. Χ.)

Α' — α'. Ἀθυμία τῶν Ἑλλήνων. Ἐνθάρρουνσις τῶν λοχαγῶν
τοῦ Προξένου ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος.

(1, 2 - 25)

Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχα- § 2
γῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπισπόμενοι ἀπωλώλεσαν,
ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες ἐννοούμενοι, ὅτι ἐπὶ
ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ
καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμια ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι
παρῆξεν ἔμελλεν, ἀπειχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ μύρια
στάδια, ἡγεμῶν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεΐργον
ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προυδεδώκεσαν δὲ
αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ
καταλελειμμένοι ἦσαν οὐδὲ ἱππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες,
ὥστε εὐδηλον ἦν, ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν,
ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθεῖη.

Ταῦτ' ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν § 3
εἰς τὴν ἐσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ
δὲ τὰ ὄπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο
δέ, ὅπου ἐτύγγανεν ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης
καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς οὔ ποτ'
ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. Οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνε-
παύοντο.

Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε § 4-5
στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὢν συνηκολούθει,
ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετελέμψατο οἰκοθεν ξένος ὢν ἀρχαῖος·
ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσιν, ὃν
αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. Ὁ μέντοι
Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ
Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας,
μή τι πρὸς τῆς πόλεως ὑπαίτιον εἴη τὸ Κύρῳ φίλον γενέσθαι,
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

§ 6-7 Ἐλθὼν δ' ὁ Ξενοφῶν ἐπῆρετο τὸν Ἀπόλλω, τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδόν, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθείη. Καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς, οἷς ἔδει θύειν. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. Ὁ δ' ἀκούσας ἡτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον ἠρώτα, πότερον λῶν εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι τοῦτ' ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη. «Ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἤρου, ταῦτ'», ἔφη, «χρὴ ποιεῖν, ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν».

§ 8-10 Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος, οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεός, ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Προξένον καὶ Κῦρον μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ συνεστάθη Κύρῳ. Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου μεῖναι αὐτόν καὶ ὁ Κῦρος συμπrouθυμεῖτο, εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὰν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισίδας. Ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἐξαπατηθεῖς—οὐχ ὑπὸ Προξένου· οὐ γὰρ ἤδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὁρμὴν οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσι ἤδη ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὁμῶς οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν ἦν.

§ 11-12 Ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ' ὕπνου λαχὼν εἶδεν ὄναρ. Ἐδοξεν αὐτῷ, βροντῆς γενομένης, σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρῴαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσα. Περίφοβος δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ τῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὧν καὶ κινδύνοις ὥς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο,

ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπὸ τινων ἀποριῶν.

Ὅποῖόν τι μὲν δὴ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν, ἔξεστι σκο- § 13-14
πεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. Γίγνεται γὰρ τάδε. Εὐ-
θύς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· «τί
κατάκειμαι; ἢ νῦν προβαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς
πολεμίους ἦξιν. Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν
πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότερα
παθόντας μὴ οὐχὶ ὕβριζομένους ἀποθανεῖν; Ὅπως δ' ἀμυ-
νούμεθα, οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κα-
τακείμεθα, ὥσπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἄγειν. Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας
πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξιν; ποίαν δ' ἡλι-
κίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω; Οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερος
ἔσομαι, ἐὰν σήμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίοις».

Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶ- § 15-18
τον λοχαγούς. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· «Ἐγώ, ὧ ἄνδρες λο-
χαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ, οἶμαι, οὐδ' ὑμεῖς, οὔτε
κατακεῖσθαι ἔτι, ὁρῶν ἐν οἷσις πράγμασιν ἐσμεν. Οἱ μὲν γὰρ
πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέ-
φηναν, πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἐαυτῶν παρασκευάσασθαι,
ἡμῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγω-
νιούμεθα. Καὶ μὴν εἰ ὕψισόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα,
τί οἰόμεθα πείσεσθαι; ὅς καὶ τοῦ ὁμομητρίου ἀδελφοῦ, καὶ
τεθνηκότος ἤδη, ἀποτεμῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύ-
ρωσεν· ἡμεῖς δέ, οἱ κηδεμόνα μὲν οὐδένα ἔχομεν, ἐστρατεύσα-
μεν δὲ ἐπ' αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀπο-
κτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; Ἄρ' οὐκ ἂν
ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀν-
θρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐπ' αὐτόν;

Ἄλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον.

19-20 » Ἐγὼ μὲν οὖν, ἕως μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὐποτε ἐπαυόμεν ἡμᾶς μὲν οἰκτεῖρων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν, ὅσῃ μὲν χώραν καὶ οἶαν ἔχοιεν, ὥς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, ὅσον δὲ χρυσόν, ὅσῃ δὲ ἐσθῆτα· τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς μετέχοιμεν, εἰ μὴ πριαίμεθα, χρήματα δέ, ὧν ὠνησόμεθα, ἦδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δὲ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὄρκους ἦδειν κωλύοντας ἡμᾶς· ταῦτ' οὖν λογιζόμενος τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον.

21-23 » Ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ὕbris καὶ ἡ ἡμετέρα ἀσάφεια. Ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἄθλα, ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ᾧσιν, ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοὶ εἰσιν, οἱ σὺν ἡμῖν, ὥς εἰκός, ἔσονται. Οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρῆξασιν· ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὀρῶντες ἀγαθὰ στεροῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους· ὥστε ἐξεῖναί μοι δοκεῖ ἵεναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μεῖζονι ἢ τούτοις. Ἐτι δ' ἔχομεν σώματα ἰκανώτερα τούτων καὶ ψύχῃ καὶ θάλῃ καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ὥσπερ τὸ πρόσθεν νίκην ἡμῖν διδῶσιν.

24-25 » Ἄλλ' ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτά ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετὴν· φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀριστοὶ καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. Καγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἔπεσθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς τάττετέ με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἀποτρέπειν ἀπ' ἐμαιτοῦ τὰ κακά».

Α'—β'. Συνέλευσις τῶν διασωθέντων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν
τῶν Ἑλλήνων. Λόγος τοῦ Ξενοφώντας καὶ
ἐκλογὴ νέων στρατηγῶν.

(1, 32 - 47)

Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ἠγεῖσθαι § 32
ἐκέλευον πάντες. Παρὰ δὲ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου μὲν στρατη-
γὸς σῶος εἶη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο,
τὸν ὑποστράτηγον, ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῶος εἶη, τὸν λοχαγόν.

Ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὀπλῶν ἑκα- § 33-34
θέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ
ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύ-
κτες. Ἐνταῦθα Ἰερώνυμος Ἡλεῖος πρεσβύτερος ὢν τῶν Προξέ-
νου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε· «Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ
καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ
ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσάμεθα, εἴ τι δυναίμεθα ἀγα-
θόν. Λέξον δ'», ἔφη, «καὶ σύ, ὦ Ξενοφών, ἄπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς».

Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφών· «Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ § 35-36
πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης, οὓς μὲν
ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπι-
βουλεύουσιν, ὥς, ἢν δύνωνται, ἀπολέσωσιν. Ἡμῖν δέ γε, οἴ-
μαι, πάντα ποιητέα, ὥς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα,
ἀλλὰ μᾶλλον ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν. Εὖ τοίνυν ἐπίστασθε, ὅτι ὑμεῖς
τοσοῦτοι ὄντες, ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε και-
ρόν. Οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι,
καὶ μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθυμοῦντας, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἢν
δὲ ὑμεῖς αὐτοὶ τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ᾗτε ἐπὶ τοὺς πο-
λεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῆτε, εὖ ἴστε, ὅτι ἔψονται
ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι.

» Ἴσως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τού- § 37-38
των. Ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί·
καὶ ὅτε εἰσὶν ἢν ὑμεῖς καὶ γούμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπ' ἔλε-
Ξενοφώντας Ἀνάβασις (Ἔκδ. 1949)

νεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ αὐτοὺς ὑμᾶς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλευεῖν τούτων καὶ προπονεῖν, ἣν που δέη. Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἴομαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὠφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. Ἄνευ γὰρ ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὥς μὲν συνελόντι εἶπεῖν, οὐδαμοῦ, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασι. Ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σφῆζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν.

§ 39 - 42 » Ἐπειδὴν δὲ καταστήσησθε τοὺς ἄρχοντας, ὅσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύνετε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς πάννυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. Νῦν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε, ὥς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ' ἐχόντων τῶν στρατιωτῶν οὐκ οἶδα, ὅτι ἂν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι εἴτε καὶ ἡμέρας. Ἦν δέ τις τρέψῃ αὐτῶν τὰς γνώμας, ὥς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. Ἐπίστασθε γὰρ δὴ, ὅτι οὔτε πληθὸς ἐστὶν οὔτε ἰσχύς ἡ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ᾖσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται.

§ 43 - 44 » Ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι, ὁπόσοι μὲν πειρῶνται ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολέμοις, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχροῶς ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασιν πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλον πῶς εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. Ἄ καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τοιούτῳ γὰρ καιρῷ ἔσμεν, αὐτοὺς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν». Ὁ ψήφοις τῆς ἐκείνης ἐκείνου ἐπαύσατο.

Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος· «Ἀλλὰ πρόσθεν μὲν, ὧ § 45-47
 Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, ὅσον ἤκουον Ἀθη-
 ναῖον εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε, ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράτ-
 τεις, καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι τοιούτους· κοινὸν
 γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. Καὶ νῦν», ἔφη, «μὴ μέλλωμεν, ὧ ἄν-
 δρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἰρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας,
 καὶ ἐλόμενοι ἦκατε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰ-
 ρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώ-
 τας. Παρέστω δ' ἡμῖν», ἔφη, «καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ». Καὶ
 ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὥς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ
 δέοντα. Ἐκ τούτου ἠρθέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου
 Τιμασίῳ Λαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιοός,
 ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ Ἀρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλῆσιος
 Ἀχαιοός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

**Β'. Γενικὴ συνέλευσις τοῦ στρατεύματος. Λόγοι ἐν αὐτῇ
 καὶ ἀποφάσεις.**

(2, 1-39)

α'. Λόγοι Χειρισόφου καὶ Κλεάνωρος.

(2, 1-6)

Ἐπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ μέ- § 1-3
 στον τοῦ στρατοπέδου ἦκον οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προ-
 φύλακας καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ
 δὲ οἱ στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος
 ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Ἄνδρες στρατιῶται, χα-
 λεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων
 στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ
 ἀμφὶ Ἀριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδεδώκασιν ἡμᾶς·
 ὅμως δὲ δεῖ ἐν τῷ παρόντι ἀνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι καὶ μὴ

υφίεσθαι, ἀλλὰ πειραῖσθαι, ὅπως, ἦν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σφζώμεθα· εἰ δὲ μή, καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχέριοι δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. Οἶομαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν».

§ 4-6 Μετὰ τοῦτον Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Ἄλλ' ὁρᾶτε μὲν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιτοκίαν καὶ ἀσέβειαν, ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, ὅστις λέγων, ὡς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου ἂν ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὁμόσας ἡμῖν καὶ αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς καὶ οὐδὲ Δία ξένιον ἠδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος γενόμενος, αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τοὺς ἄνδρας ἀπολώλεκεν. Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν ἀλλήλους, καὶ οὗτος οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας οὔτε Κῦρον τεθνηκότα αἰδεσθεῖς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζώντος, νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστάς, ἡμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειραῖται. Ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτείσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα ὀρῶντας μήποτε ἐξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους, ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα, τοῦτο, ὅτι ἂν δοκῇ τοῖς θεοῖς, πάσχειν».

β'. Λόγος Ξενοφῶντος.

(2, 7 - 32)

§ 7 Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾷν πρέπειν, εἴτε τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιόσαντα, ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο ὧδε·

§ 8 «Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιτοκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει μὲν Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς οἶμαι. Εἰ μὲν οὖν βου-

λόμεθα πάλιν αὐτοῖς φιλικῶς χρῆσθαι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν ἀθυμίαν ἔχειν ὀρῶντας καὶ τοὺς στρατηγούς, οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχειρίσαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μέντοι διανοούμεθα σὺν τοῖς ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν ἐκ παντὸς τρόπου πολεμεῖν αὐτοῖς, σὺν τοῖς θεοῖς πολλὰ ἡμῖν καὶ καλὰ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας».

Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτόρνυται τις· ἀκούσαντες δ' οἱ § 9 στρατιῶται πάντες μιᾷ ὀρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν, καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· «Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη, εὖξασθαι τῷ θεῷ· τοῦτ' ὅτι θύσειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα, συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. Καὶ ὅτ' ἂν δοκεῖ τοῦτ'», ἔφη, «ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». Καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἐκ τούτου ἠῤῥξαντο καὶ ἐπαιάνισαν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν, ἤρχετο πάλιν ὧδε· § 10 «Ἐτύγχανον λέγων, ὅτι πολλὰ καὶ καλὰ ἐλπίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἳ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὅρκους λελύκασιν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεοὺς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἱκανοί εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς, καὶ ἐν δεινοῖς ὧσι, σφῆξιν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται.

»Ἐπειτα δὲ ἀναμνήσω ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν § 11 - 13 ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε, ὥς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι σφῆζονται τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάντων δεινῶν οἳ ἀγαθοί. Ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεὶ στόλῳ ὥς ἀφανιούντων τὰς Ἀθήνας, ἀντιστῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμήσαντες, ἐνίκησαν αὐτούς. Καὶ εὖξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι, ὅπως ἡμεῖς ἀπὸ τῶν πόντων ἐκλαβείμεθα, ποταμίας

χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὐρεῖν, ἐψηφίσαντο κατ' ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν καὶ ἔτι νῦν ἀποθύουσιν. Ἔπειτα, ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἤλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὡν ἔστι μὲν τεκμήρια ὁρᾶν τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων, ἐν οἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοιούτων μὲν ἐστε προγόνων.

§ 14 - 16

»Οὐκ ἔρῳ δ' ὅμως τοῦτο, ὥς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς· ἀλλ' οὐπω πολλαὶ ἡμέραι, ἀφ' οὗ ἀνταξιάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις πολλαπλασίους ὑμῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. Καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας μαχόμενοι ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δ', ὅποτε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγὼν ἔστι, πολὺν δῆπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμότερους εἶναι. Ἀλλὰ μὴν καὶ θαρραλεωτέρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. Τότε μὲν γὰρ ἄπειροι ὄντες αὐτῶν, τότε πλῆθος ἄμετρον ὁρῶντες, ὅμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρίῳ φρονήματι ἰέναι ἐπ' αὐτούς· νῦν δέ, ὅποτε καὶ πείραν ἤδη ἔχετε αὐτῶν, ὅτι οὐ θέλουσι καίπερ πολλαπλάσιον ὄντες δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τούτους φοβεῖσθαι;

§ 17

»Μηδὲ μέντοι τοῦτο· μεῖον δόξετε ἔχειν, ὅτι οἱ Ἀρριαίου πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταπτόμενοι νῦν ἀφεστήκασιν. Ἔτι γὰρ οὗτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ' ἡμῶν ἡττημένων· ἔφυγον γοῦν πρὸς ἐκείνους καταλιπόντες ἡμᾶς. Τοὺς δὲ θέλοντας φυγῆς ἄρχειν πολὺν κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταπτομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει ὁρᾶν.

§ 18 - 19

»Εἰ δέ τις ὑμῶν ἀθυμεῖ, ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἱππεῖς, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεσιν, ἐνθυμήθητε, ὅτι οἱ μύριοι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοί εἰσιν ἄνθρωποι· ὑπὸ μὲν γὰρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδὲν ἐπιπλέον ἔχει οὐτε δολιχὴς οὐτε λακτισθεὶς ἀπέθανεν, οἱ

δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες, ὅ,τι ἂν ἐν ταῖς μάχαις γίγηται. Οὐκοῦν τῶν ἱππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπ' ἀσφαλεστέρου ὀχήματός ἐσμεν· οἱ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππων κρέμανται φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ γῆς βεβηκότες πολὺ μὲν ἰσχυρότερον παῖσομεν, ἣν τις προσίῃ, πολὺ δὲ μᾶλλον, ὅτου ἂν βουλόμεθα, τευξόμεθα. Ἐνὶ δὲ μόνῳ προέχουσιν οἱ ἱππεῖς· φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ἡμῖν.

»Εἰ δὲ τὰς μὲν μάχας θαρρεῖτε, τοῦτο δὲ ἄχθεσθε, ὅτι § 20-21 οὐκέτι ἡμῖν Τισσαφέρνης ἡγήσεται οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, σκέψασθε, πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ἡγεμόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβουλευὼν ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ οὓς ἂν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡγεῖσθαι κελεύωμεν, οἳ εἴσονται, ὅτι, ἣν τι περὶ ἡμᾶς ἀμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἀμαρτήσονται. Τὰ δὲ ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἥς οὗτοι παρεῖχον, μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου, μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς λαμβάνειν, ἥνπερ κρατῶμεν, μέτρῳ χρωμένους, ὁπόσῳ ἂν ἕκαστος βούληται;

»Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γινώσκετε, ὅτι κρεῖττονα, τοὺς δὲ πο- § 22 ταμοὺς ἄπορον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα τοῦτό ἐστι τὸ μωρότατον, ὧν πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. Πάντες γὰρ ποταμοί, ἣν καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὧσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες.

»Εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν ἡγεμόν τε μηδεὶς ἡμῖν § 23-24 φανεῖται, οὐδ' ἐπὶ τούτῳ ἡμῖν γε ἀθυμητέον. Ἐπιστάμεθα μὲν γὰρ Μυσούς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίμεν βελτίους εἶναι, ὅτι ἐν τῇ βασιλέως χώρα πολλὰς τε καὶ εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις οἰκοῦσιν, ἐπιστάμεθα δὲ Πισίδας ὡσαύτως, Λυκάονας δὲ καὶ αὐτοὶ εἶδομεν, ὅτι ἐν τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν βασιλέως χώραν καρποῦνται· καὶ ἡμᾶς δ' ἂν ἔφην ἔγωγε χρῆναι μήπω φανεροὺς εἶναι οἴκαδε ὠρμημένους, ἀλλὰ κατασκευάζε-

σθαι ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας. Οἶδα γάρ, ὅτι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μὲν ἡγεμόνας ἂν δοίη, πολλοὺς δ' ὀμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν, καὶ ὁδοποιήσῃ γ' ἂν αὐτοῖς, καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλονται ἀπιέναι. Καὶ ἡμῖν γε οἶδα, ὅτι τρισάσιμνος ταῦτ' ἂν ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν κατασκευαζομένους.

§ 25-26 » Ἀλλὰ γάρ, δέδοικα, μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, ἐπιλαθόμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι ἐκόντες πένονται, ἔξον αὐτοῖς τοὺς νῦν σκληρῶς ἐκεῖ βιοτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους πλουσίους ὄραν.

§ 27-28 » Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τάγαθὰ δηλόν, ὅτι τῶν κρατούντων ἐστί· τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν, ὅπως ἂν πορευοίμεθα τε ὡς ἀσφαλέστατα καί, εἰ μάχεσθαι δεοί, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτον μὲν τοίνυν», ἔφη, «δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευόμεθα, ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ· ἔπειτα καὶ τὰς σκηναὶς συγκατακαῦσαι. Αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δ' οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι οὔτε εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἔνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ᾤσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. Κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἦν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν.

§ 29-31 » Λοιπὸν μοι εἰπεῖν, ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. Ὁρᾶτε καὶ τοὺς πολεμίους, ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες, ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἡμῶν πειθομένων, ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ, ληφθέντων δὲ τῶν ἀρχόντων, ἀνασχία ἂν καὶ ἀταξία ἡμᾶς ἀπολέσθαι. Δεῖ

οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἀρχουσι νῦν ἢ πρόσθεν· ἦν δέ τις ἀπειθῇ, ψηφίσασθαι τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἀρχοντι κολάζειν· οὕτως οἱ πολέμοι πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται· τῇδε γὰρ τῇ ἡμέρᾳ μυρίους ὄφονται ἀνθ' ἐνὸς Κλεάρχους τοὺς οὐδενὶ ἐπιτρέφοντας κακῶ εἶναι.

»Ἀλλὰ γὰρ καὶ περαινέειν ἤδη ὥρα· ἴσως γὰρ οἱ πολέμοι § 32 αὐτίκα παρέσονται. Ὅτῳ οὖν ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ὥς τάχιστα, ἵνα ἔργῳ περαινῇται· εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον δοκεῖ ἢ τοῦτο, τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν· πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα».

γ'. Προτάσεις Χειρισόφου καὶ Ξενοφώντος. Ἀποφάσεις τῆς γενικῆς συνελύσεως τοῦ στρατοῦ. Τελευταῖαι συστάσεις τοῦ Ξενοφώντος πρὸς τὸ στράτευμα.

(2, 33 - 39)

Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· «Εἰ μὲν τινος ἄλλου δεῖ πρὸς § 33 τούτοις, οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται σκοπεῖν· ἃ δὲ νῦν εἶρηκε, δοκεῖ μοι ἄριστον εἶναι ὥς τάχιστα ψηφίσασθαι· καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». Ἀνέτειναν πάντες.

Ἀναστάς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· «ὦ ἄνδρες, ἀκούσατε § 34-36 ὧν προσδεῖν δοκεῖ μοι. Δῆλον, ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ, ὅπου ἔξομεν τὰ ἐπιτήδεια· ἀκούω δὲ κόμας εἶναι καλὰς οὐ πλεον εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας· οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμεν, εἰ οἱ πολέμοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώκουσί τε καὶ δάκνουσιν, ἦν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν. Ἴσως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον ποιησαμένους τῶν ὀπλιτῶν, ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἐν ἀσφαλέστερῳ εἴη. Εἰ οὖν γινώσκοντες ἀποδεινῶν τινος καὶ ἀντιτάσσοντος τοῦ

πλαίσιου καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν καὶ τίνας ἐκ τῶν πλευρῶν ἐκατέρων εἶναι, τίνας δ' ὀπισθοφυλακεῖν, οὐκ ἄν, ὅποτε οἱ πολέμιοι ἔλθοιεν, βουλευέσθαι ἡμᾶς δεοί, ἀλλὰ χροόμεθα ἂν εὐθύς τοῖς στρατιώταις τεταγμένοις.

- § 37-38 »Εἰ μὲν οὖν ἄλλο τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος μὲν ἡγείσθω, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιός ἐστι τῶν δὲ πλευρῶν ἐκατέρων δύο τῶν πρεσβυτάτων στρατηγῶν ἐπιμελείσθων· ὀπισθοφυλακῶμεν δ' ἡμεῖς οἱ νεώτατοι, ἐγὼ καὶ Τιμασίων, τὸ νῦν εἶναι. Τὸ δὲ λοιπὸν πειρώμενοι ταύτης τῆς τάξεως βουλευσόμεθα, ὅ,τι ἂν αἰεὶ κράτιστον δοκῇ εἶναι. Εἰ δέ τις ἄλλο ὁρᾷ βέλτιον, λεξάτω». Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶπεν· «Ὅτω δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». Ἔδοξε ταῦτα.
- § 39 «Νῦν τοίνυν». ἔφη, «ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα. Καὶ ὅστις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικῶντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί· καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικῶντων ἐστί καὶ τὰ ἑαυτῶν σφῆζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν».

[Οἱ Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἀποφασισθέντα εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον, ὅτε προσέρχεται ὁ Πέρσης Μιθραδάτης, ὁ ὁποῖος προσποιεῖται φιλίαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ τοὺς σκοπούς των. Οἱ Ἕλληνες ὁμῶς ἐννοήσαντες, ὅτι οὗτος εἶχεν ἀποσταλῆ ἀπὸ τοὺς Πέρσας, ὅπως κατασκοπεύσῃ αὐτούς, ἀποφασίζουν νὰ ἔχουν πόλεμον, χωρὶς νὰ δέχωνται διαπραγματεύσεις.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ διέβησαν τὸν Ζαπάταν, ἐμφανίζεται πάλιν ὁ Μιθραδάτης μὲ ἱππεῖς, τοξότας καὶ σφενδονήτας, οἱ ὁποῖοι ἐπιτίθενται κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τραυματίζουν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Οἱ Ἕλληνες στεροχωροῦνται διὰ τοῦτο καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ Ξενοφῶντος καταρτίζουν καὶ αὐτοὶ σφενδονήτας καὶ ἱππεῖς.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀπὸ τῶν ποταμῶν Βηλαδευτῆ καὶ Γκολπικῆς χαράδραν,

προσβάλλονται πάλιν ὑπὸ τοῦ Μιθραδάτου, ἀλλὰ ἀποκρούουν τὴν προσβολὴν μὲ τοὺς σφενδονήτας καὶ ἱππεῖς, τοὺς ὁποίους εἶχον παρασκευάσει τὴν προηγουμένην ἡμέραν. Ἀνερόχλητοι γθάνουν εἰς τὴν παρὰ τὸν Τίγρητα μεγάλην πόλιν Λάρισαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἐπομένην εἰς τὴν πόλιν Μέσπιλα.

Τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐνῶ ἐπορεύοντο, ἐμφανίζεται ὁ Τισσαφέρους μὲ πολυάριθμον στρατόν· ἐπειδὴ δὲ παρηνωχλοῦντο ἐπ' αὐτοῦ, μεταβάλλουν τὴν παράταξιν τοῦ στρατοῦ, διὰ τὰ γίνεται ἡ πορεία των ἀσφαλεστέρα· οὕτω πορεύονται τέσσαρας ἡμέρας.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν πορευόμενοι διὰ μέσον ὑψηλῶν λόφων στενωχωροῦνται ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ μὲ δυσκολίαν γθάνουν εἰς κόμας, ὅπου μένουν τρεῖς ἡμέρας· τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν, ἐπειδὴ πάλιν ἐνεφανίσθη ὁ Τισσαφέρους εἰς τὴν πεδιάδα, καταφεύγουν εἰς κόμην καὶ ἀναμένουν ἐκεῖ τοὺς πολεμίους· οὗτοι δὲ ἀποκρουσθέντες στρατοπεδεύουν εἰς πολὺ μακρὰν ἀπόστασιν, διὰ τὸ ἀποφύγουν τὴν συμπλοκὴν κατὰ τὴν νύκτα. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἀφοῦ ἐβεβαιώθησαν περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν βαρβάρων, ἀναχωροῦν καὶ αὐτοὶ καὶ πορεύονται τόσον μακρὰν, ὥστε τὰς δύο ἐπομένας ἡμέρας δὲν φαίνονται οἱ πολέμοι.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν οἱ βάρβαροι καταλαμβάνουν θέσιν τινὰ ὑψηλοτέραν τοῦ μέρους, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐσκόπεον τὰ διαβοῦν οἱ Ἕλληνες, δηλ. προεξοχὴν τινα ὄρους, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο ἡ ἄγονσα πρὸς τὴν πεδιάδα ὁδός. Ὁ Χειρίσοφος παρετήρησε τοῦτο καὶ δὲν ἤξευρε, τί τὰ προᾶξη. Ὁ Ξενοφῶν ὅμως ἀνακαλύπτει κορυφὴν τινα τοῦ ὄρους ὑψηλοτέραν τῆς προεξοχῆς καὶ ἀναβαίνει μὲ πελταστάς, διὰ τὰ καταλάβῃ αὐτήν· τοῦτο ὅτε εἶδον οἱ ἐπὶ τῆς προεξοχῆς πολέμοι, ὁρμοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν κορυφὴν· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἀμιλλώμενοι προκαταλαμβάνουν αὐτήν.]

Γ'. Διαμονὴ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πεδιάδι τῇ μεταξὺ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὀρέων. Ἀποφασίς αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας.

(5, 1-18)

Ἐνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον, ἢ ἕκαστος § 1-3 ἐδύνατο, οἱ δὲ Ἕλληνες κατεῖχον τὸ ἄκρον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσαφέρην καὶ Ἀρσίου ἀποτοσπόμενοι ἄλλην ὁδὸν ὄχοντο.

Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάντες εἰς τὸ πεδίον ἐστρατοπεδεύοντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἐπιτηδείων. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαὶ πλήρεις πολλῶν ἐπιτηδείων ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν. Ἦνίκα δ' ἦν δεῖλη, ἐξαίφνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαίνονται ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινες τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ εἰς ἀρπαγὴν· καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατελήφθησαν. Ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καίειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. Καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμησάν τινες φοβούμενοι, μὴ οὐκ ἔχοιεν, ὁπόθεν λαμβάνοιεν τὰ ἐπιτήδεια, εἰ οἱ πολέμιοι καίοιεν.

§ 4-6 Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ἄκρου κατέβη, παραλαύνων τὰς τάξεις ἔλεγεν· «Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, τοὺς πολεμίους ἔϋοντας τὴν χώραν ἤδη ἡμετέραν εἶναι; Ἄ γάρ, ὅτε ἐσπένδοντο, διεπράττοντο, μὴ καίειν ἡμᾶς τὴν βασιλέως χώραν, ταῦτα νῦν αὐτοὶ ποιοῦσι καίοντες ὥς ἄλλοτρίαν. Ἄλλ' ἐάν που καταλίπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὄψονται καὶ ἡμᾶς αὐτόσε πορευομένους. Ἄλλ', ὦ Χειρίσοφε», ἔφη, «δοκεῖ μοι ἐπιέναι ἐπὶ τοὺς καίοντας». Ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· «Οὐκ οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς», ἔφη, «καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶπτον παύσονται».

§ 7 Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆσαν. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. Ἐνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος, ὥστε μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις τοῦ βάθους.

§ 8-11 Ἀπορουμένοις δ' αὐτοῖς προσελθὼν τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν· «Ἐγὼ θέλω, ὦ ἄνδρες, διαβιβάσαι ὑμᾶς ἀνὰ τετρακισχιλίους ὀπλίτας, ἐὰν ἐμοί, ὃν δέομαι, παρὰ σῆτε καὶ τάλαντον μισθὸν πορίσητε». Ἐρωτώμενος δέ, ὅτου δέοιτο· «Ἀσκῶν», ἔφη, «δισχιλίων δεήσομαι· πολλὰ δ' ὀρῶ πρόβατα καὶ αἶγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ὅ, ἀποδαφέντα καὶ συστηθέντα ὁσδίδος ἂν παρέχοι

τὴν διάβασιν. Δεήσομαι δὲ καὶ τῶν δεσμῶν, οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια· τοῦτοις ζεύξας τοὺς ἄσκους πρὸς ἀλλήλους, ὁρμίσας ἕκαστον ἄσκον λίθους ἀρτήσας καὶ ἀφείς ὥσπερ ἀγκύρας εἰς τὸ ὕδωρ, διαγαγὼν καὶ ἀμφοτέρωθεν δῆσας ἐπιβαλὼ ὕλην καὶ γῆν ἐπιφορήσω· ὅτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε, αὐτίκα μάλα εἴσεσθε· πᾶς γὰρ ἄσκὸς δύο ἄνδρας ἔξει τοῦ μὴ καταδύναι· ὥστε δὲ μὴ ὀλισθάνειν, ἡ ὕλη καὶ ἡ γῆ σήσει».

Ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθύμημα χα- § 12
ρίεν ἐδόκει εἶναι, τὸ δ' ἔργον ἀδύνατον· ἦσαν γὰρ οἱ κωλύ-
σοντες πέραν τοῦ ποταμοῦ πολλοὶ ἱππεῖς, οἱ εὐθύς τοῖς πρώ-
τοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν.

Ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς τοῦμπαλιν § 13-14
εἰς τὰς ἀκαύστους κόμας κατακαύσαντες ἔνθεν ἐξῆσαν· ὥστε
οἱ πολέμιοι οὐ προσήλαννον, ἀλλ' ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι ἦσαν
θαυμάζουσιν, ὅποι ποτὲ τρέφονται οἱ Ἕλληνες καὶ τί ἐν νῶ
ἔχοιεν. Ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶται ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια
ἦσαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ πάλιν συνῆλθον, καὶ συναγαγόντες τοὺς
ἐαλωκότας ἤλεγχον τὴν κύκλῳ πᾶσαν χώραν, τίς ἐκάστη εἴη.

Οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἡ μὲν πρὸς μεσημβρίαν ἐπὶ Βαβυλῶνα καὶ § 15-16
Μηδίαν φέροι, ἡ δὲ πρὸς ἑὼ ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα,
ἐνθα θερίζειν λέγεται βασιλεύς, ἡ δὲ πρὸς ἐσπέραν ἐπὶ Λυ-
δίαν καὶ Ἰωνίαν, ἡ δὲ διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τε-
τραμμένη εἰς Καρδούχους. Τούτους δὲ ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ
ὄρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι καὶ βασιλεῖ οὐ πειθαρχεῖν, ἀλλὰ
καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν δώδεκα μυ-
ριάδας· τούτων δ' οὐδένα ἀπονοστήσαι διὰ τὴν δυσχωρίαν.

Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς § 17-18
φάσκοντας εἰδέναι τὴν ἐκασταχόσε ὁδὸν οὐδὲν δῆλον ποιή-
σαντες, ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατη-
γοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβάλ-
λειν· τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν ἦξειν εἰς Ἀρμενίαν,

χώραν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, ἧς Ὀρόντας ἤρχεν. Ἐντεῦθεν δ' εὐπορον ἔφασαν εἶναι, ὅποι τις ἐθέλοι, πορεύεσθαι. Ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ἵνα, ὀπηνίκα δοκοίη, τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὁρέων ἐδεδοίκεσαν, μὴ προκαταληφθεῖ· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν, συσκευασαμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἔπεσθαι, ἥνίκ' ἂν τις παραγγέλλῃ.

BIBLION TETARTON

ΔΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΟΥΧΩΝ, ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΛΑΩΝ ΕΩΣ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

(ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401 - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ ΤΟΥ 400 π.Χ.)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΟΥΧΩΝ, ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΤΟΝΙΚΩΝ ΛΑΟΝ ΕΞΕ ΤΗΝ ΠΡΑΞΕΟΥΝΤΑ

(ΕΠΕΜΕΡΙΟΙ ΤΟΥ ΑΠ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΟΥ ΤΟΥ 1890 Α.Χ.)

Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων.

(1, 5 - 28)

Ἦνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο § 5-7 τῆς νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τῆνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. Ἐνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο τοῦ στρατεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἵπετο οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μή τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἐρίσποιτο. Καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινὰς αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὕφηγετο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὁρέων.

Ἐνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες § 8-9 καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. Τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἐξῆν λαμβάνειν· ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμένοι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διυεῖν αὐτοὺς ὥς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅπου τις ἐπιτυχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλοῦντων ὑπέρκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.

Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς § 10-11 κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι — διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις —, τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινὰς καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκίτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύ-
Ξενοφῶντος Ἀνάβασις (Εκδ. Γ. Δ. Α.)

ματος. Καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κόμαις ὑπλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὁρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους.

§ 12-14 Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τᾶλλα, καί, ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφεῖναι. Σχολαίαν γὰρ ἐποιοῦν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα ἔδοξεν, ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντές τινας ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὗρισκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο, οἱ δὲ στρατιῶται ἐπείθοντο. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπανόμενοι.

§ 15-18 Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίνεταί χειμὼν πολὺς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τάπιτήδεια. Καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, εἶπετο δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι Ξενοφῶν. Καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγὺς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἡναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες, ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες, σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπιτιθεῖντο. Ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν, ὅτε παρεγγῆτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἔπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι προᾶγμά τι εἶη· σχολὴ δ' οὐκ ἦν τῷ Ξενοφῶντι παρελθεῖν καὶ ἰδεῖν τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία φυγῇ ἐγίνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. Καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκὰς διαμπερὲς εἰς τὴν κεφαλὴν.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθύς, ὥσπερ εἶχεν, ὁ Ξε- § 19-22
νοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον ἡτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐχ
ὑπέμενεν, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. «Καὶ
νῦν δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἄνδρε τέθνατον καὶ οὔτε ἀνελέ-
σθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα». Ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος·
«Βλέψον», ἔφη, «πρὸς τὰ ὄρη καὶ ιδέ, ὥς ἄβατα πάντα ἐστί·
μία δ' ὁδὸς ἐστὶν αὕτη, ἣν ὀρεῖς, ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτην ἀν-
θρώπων ὁρᾶν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἱ κατειληφότες φυ-
λάττουσι τὴν ἔκβασιν. Διὰ ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό
σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι, πρὶν κατειληφθαι
τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἡγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὐ φασιν εἶναι ἄλ-
λην ὁδόν». Ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· «Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἄνδρας.
Ἐπεὶ γὰρ οἱ Καρδοῦχοι ἡμῖν πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύ-
σαμεν, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν
τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προὔθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τού-
του ἔνεκα, ὅπως ἡγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρησαίμεθα».

Καὶ εὐθύς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον διαλαβόν- § 23-25
τες, εἴ τινα εἶδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. Ὁ μὲν οὖν ἔτε-
ρος οὐκ ἔφη, μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν
ὠφέλιμον ἔλεγεν ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη. Ὁ δὲ λοιπὸς
ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ
ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη
ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. Ἐρωτώ-
μενος δ', εἰ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον,
ὃ εἰ μὴ τις προκαταλήφοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν.

Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς τῶν § 25-28
ὀπλιτῶν καὶ τοὺς ταξιάρχους τῶν πελταστῶν λέγειν τε τὰ
παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς
ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ ὑποστάς ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. Ὑφί-
σταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστῶνυμος Μεθυδριεὺς καὶ Ἀγα-
σίας Στυμφάλιος, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρ-
Φηφιτοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ράσιος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παν-
 τὸς τοῦ στρατεύματος· «ἐγὼ γάρ», ἔφη, «οἶδα, ὅτι ἔψονται
 πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου». Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ
 τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξίαρχος ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. Ὑφί-
 σταται Ἀριστέας Χίος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῇ στρα-
 τιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

**Β'. Περικύκλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων κατεχομένης
 διόδου καὶ ἄλωσις αὐτῆς. Ἀγῶνες τῶν ὑπὸ
 τὸν Ξενοφῶντα ὀπισθοφυλάκων.**

(2, 1 - 23)

§ 1-2 Καὶ ἦν μὲν δείλη, Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος ἐκέλευον
 τοὺς ἐθελοντὰς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι. Καὶ τὸν ἡγεμόνα δῆ-
 σαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα,
 ἦν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ
 τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς
 κατέχοντας τὴν φανεράν· ἐκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἀνα-
 βαίνοντες, ὥς ἂν δύνωνται τάχιστα. Ταῦτα συνθέμενοι οἱ
 μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὥς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐ-
 ρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφυλάκας ἡγεῖτο πρὸς
 τὴν φανεράν· ἐκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμοιοι προσέ-
 χοιεν τὸν νοῦν καὶ ὥς μάλιστα λάθοιεν τούτους οἱ περιμόντες.

§ 3-4 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφυλάκες, ἦν ἔδει δια-
 βάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἀναβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ
 βάρβαροι ὀλοιστόχους ἀμαξιαίους, οἱ φερόμενοι, πρὸς τὰς
 πέτρας πταίνοντες, διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πε-
 λάσαι οἶόν τ' ἦν τῇ εισόδῳ. Ἐνιοὶ δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ
 ταύτῃ δύναιτο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποιοῦν, μέχρι
 σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ὦντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιώντες, τότε
 ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖλνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες.

Οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἔξῃν τῷ ψόφῳ.

Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περιόντες καταλαμβά- § 5-6
νουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον οἰόμενοι τὸ ἄκρον κατέχειν. Οὐ μέντοι κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδός, ἐφ' ἣ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. Ἐφοδος δ' ὁμῶς αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν, οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέ- § 7-8
φαινεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες. Ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἣ τε σάλπιγξ ἐφθέγγετο καὶ ἀλαλάξαντες ἵεντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγουσιν· ὀλίγοι δὲ ἀπέθνησκον· εὖζωνοι γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθύς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἣ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες, ὡς ἐδύναντο, ἀνεῖλκον ἀλλήλους τοῖς δόρασι. Καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμειξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὴν ἔκβασιν.

Ξενοφῶν δὲ ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπο- § 9-12
ρεύετο ταύτῃ τῇ ὁδῷ, ἥπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐοδωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. Πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἣ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεξευχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν, ἥπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐχ οἷόν τ' ἦν ἄλλῃ ἢ ταύτῃ ἀναβῆναι. Ἐνθα δὲ παρακλυσάμενοι ἀλλήλοις προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφροδοιτοῦς ἀπὸ τῶν ἐκείνων ἐκ τῶν ἐκείνων Πολυκλείειν.

Καὶ ἕως μὲν αὐτοὶ ἀνέβαινον, ὅπῃ ἐδύνατο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ λίθοις ἔβαλλον, ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο, οὐ δέχονται αὐτούς, ἀλλὰ φυγῇ λείπουνσι τὸν λόφον. Καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὁρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ τοῦτον αὖθις ἐδόκει πορευέσθαι.

§ 13 Φοβηθεὶς δ' ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἐαλωκότα λόφον, πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθεῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν — ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα —, καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφώντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν.

14-16 Ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς φυλακῆς, ἣ κατελήφθη τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῷ πυρὶ ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουνσι οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευν δείσαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. Οἱ δ' ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. Καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμεΐξαιαν, καὶ προσελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι τὰ ὅπλα.

17-18 Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος πεφευγὼς καὶ λέγει, ὥς ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ τοῦ λόφου καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλάμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἦκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ ὁ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπύτει. Οἱ δὲ

ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς οἰκίας. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρῆει, οἱ δὲ ταῦτα § 19-21
διελέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου πολέμιοι συνερρύν-
σαν ἐνταῦθα. Καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ
πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι
πολλῶ πληθύνει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυ-
φῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαιναν, ἐκυλίνδουν
πέτρους· καὶ ἐνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ
ὑπασπιστὴς ὁ ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν· ὁ ὀπλίτης δ' Εὐρύ-
λοχος ὁ Λουσιεὺς προσέδραμεν αὐτῷ καὶ πρὸ ἀμφοῖν προ-
βεβλημένος τὴν ἀσπίδα ἀπεχώρει· καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς ἐν
τῷ ὁμαλῶ συντεταγμένους ἀπῆλθον.

Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ἐσκή- § 22-23
νησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδεῖοις
δαφιλέσι καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς
εἶχον. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβεῖν
τοὺς νεκροὺς ἀποδόντες τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν
τοῖς ἀποθανούσιν ἐκ τῶν δυνατῶν, ὥσπερ νομίζεται ἀνδρά-
σιν ἀγαθοῖς.

Γ'. Διάβασις τοῦ Κεντρίτου ποταμοῦ.

(β, 1 - 23)

Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ὑπὸλίσθησαν ἐν ταῖς κώμαις ταῖς § 1-2
ὑπὲρ πεδίου παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν, ὃς ὀρίζει τὴν Ἀρμε-
νίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν. Καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα
ἀνέπνευσαν ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον· ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων τῶν
Καρδούχων ὁ ποταμὸς ἑξ ἢ ἑπτὰ στάδια. Τότε μὲν οὖν ὑπὸλίσθη-
σαν μάλα ἡδέως καὶ τάπιτῆδεα ἔχοντες πολλὰ καὶ τῶν παρελ-
λυθότων πόνων μνημονεύοντες· ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσασπερ ἐπο-
ρεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν καὶ

ἔπαθον κακά, ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσα-
φέρνης. Ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.

§ 3-5 Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππείας που πέραν τοῦ ποταμοῦ
ἐξωπλισμένους ὥς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ' ἐπὶ ταῖς
ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱππέων ὥς κωλύσοντας εἰς
τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν. Ἦσαν δ' οὗτοι Ὀρόντα καὶ Ἀρτούχα
Ἀρμένιοι καὶ Μάρδοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέγοντο
δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἄλκιμοι εἶναι· ὅπλα δ' εἶχον
γέρορα μακρὰ καὶ λόγχας. Αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ἐφ' ὧν παρα-
τεταγμένοι οὗτοι ἦσαν, τρία ἢ τέτταρα πλῆθρα ἀπὸ τοῦ πο-
ταμοῦ ἀπεῖχον· ὁδὸς δὲ μία ἢ ὁρωμένη ἦν ἄγουσα ἄνω ὥστερ
χειροποίητος· ταύτῃ ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἕλληνες.

§ 6-7 Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαί-
νετο καὶ τραχὺς ἦν ὁ ποταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς
καὶ οὗτ' ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὅπλα ἐξῆν ἔχειν — εἰ δὲ μή, ἤρπαζεν
ὁ ποταμός· ἐπὶ τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, γυμνοὶ
ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τᾶλλα βέλη —, ἀνεχώρησαν
καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν. Ἐνθα δὲ
αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐώρων τοὺς Καρ-
δούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐνταῦθα δὲ
πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλλησιν, ὁρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν
δυσπορίαν, ὁρῶσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ
τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὀπισθεν.

§ 8-9 Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ
ἀπορίᾳ ὄντες. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν· ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέ-
σθαι, αὗται δὲ αὐτῷ αὐτόμαται περιρρυῆναι, ὥστε λυθῆναι
καὶ διαβαίνειν, ὅποσον ἐβούλετο. Ἐπεὶ δὲ ὀρθρὸς ἦν, ἔρχεται
πρὸς τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει, ὅτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσε-
σθαι, καὶ δηγεῖται αὐτῷ τὸ ὄναρ. Ὁ δὲ ἡδετό τε καί, ὥς
τάχιστα ἔως ὑπέφαιναν, ἐθύοντο πάντες παρόντες οἱ στρατη-
γοί· καὶ τὰ πρῶτα ἀνὰ τὴν ὁδὸν ἐπὶ τοῦ πρώτου ἰσορείου. Καὶ

ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ παρήγγελλον τῇ στρατιᾷ ἀριστοποιεῖσθαι.

Καὶ ἀριστῶντι τῷ Ξενοφῶντι προσέτρεχον δύο νεανίσκοι § 10-12 ἤδесαν γὰρ πάντες, ὅτι ἐξείη προσελθεῖν αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι καί, εἰ καθεύδοι, ἐπεγείραντα εἰπεῖν, εἴ τίς τι ἔχοι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ τότε ἔλεγον, ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὥς ἐπὶ πῦρ, κἄπειτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέτρᾳ ἐν πέτραις καθηκούσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε καὶ γυναῖκα καὶ παιδίσκας ὥσπερ μαρσίπους ἱματίων κατατιθεμένους ἐν πέτρᾳ ἀνθρώδει. Ἰδοῦσι δὲ σφίσι δόξαι ἀσφαλὲς εἶναι διαβῆναι· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἱππεῦσι προσβατὸν εἶναι κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δ' ἔφασαν ἔχοντες τὰ ἐγχειρίδια γυμνοὶ ὥς νευσόμενοι διαβαίνειν· πορευόμενοι δὲ πρόσθεν διαβῆναι, πρὶν βρέξαι τὴν κοιλίαν· καὶ διαβά-τες λαβόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ἤκειν.

Εὐθὺς οὖν ὁ Ξενοφὼν αὐτὸς τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανί- § 13-15 σκοις ἐγγεῖν ἐκέλευε καὶ εὐχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε ὀνειράτα καὶ τὸν πόρον ἐπιτελέσαι καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ. Σπείσας δ' εὐθὺς ἤγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον καὶ διηγούνται ταῦτά. Ἀκούσας δὲ ὁ Χειρίσοφος σπονδὰς ἐποίει· σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἐβουλεύοντο, ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ τοὺς τε ἔμπροσθεν νικῶεν καὶ ὑπὸ τῶν ὀπισθεν μηδὲν πάσχοιεν κακόν. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δ' ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι, τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ τούτων διαβαίνειν.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα καλῶς εἶχεν, ἐπορεύοντο — ἡγοῦντο δ' οἱ § 16-17 νεανίσκοι—ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὸν ποταμόν. Ὅδος δ' ἦν ἐπὶ τὴν διάβασιν ὥς τέτταρες στάδιοι. Πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρῆσαν αἱ ῥάξεις τῶν ἱππέων. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν κατὰ τὴν

διάβασιν, ἔθεντο τὰ ὄπλα, καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ ὄπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε, καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν τοὺς λόχους ὀρθίους, τοὺς μὲν ἐν ἀριστερᾷ, τοὺς δ' ἐν δεξιᾷ ἑαυτοῦ. Καὶ οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ἀλλ' οὐπω ἐξικνοῦντο· ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον.

§ 20-22 Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινεν εἰς τὸν ποταμόν καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· ὁ δὲ Ξενοφῶν τῶν ὀπισθοφυλάκων λαβὼν τοὺς εὐζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη, προσποιούμενος ταύτῃ διαβὰς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποταμόν ἱππέας. Οἱ δὲ πολέμιοι ὀρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὀρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντες εἰς τοῦμπαλιν, δείσαντες μὴ ἀποκλεισθείησαν, φεύγουσιν ἀνὰ κράτος πρὸς τὴν ἄνω τοῦ ποταμοῦ ὁδόν. Ἐπεὶ δὲ εἰς αὐτὴν ἀφίκοντο, ἔτεινον ἄνω πρὸς τὸ ὄρος. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων καὶ Αἰσχίνης ὁ τὴν τάξιν τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἶποντο· οἱ δὲ στρατιῶται ἐβόων μὴ ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ συναναβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος.

§ 23 Χειρίσοφος δ' αὖ ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθύς δὲ ἀναβαίνων κατὰ πὰς καθηκούσας ἐπὶ τὸν ποταμόν ὄχθας ἐπῆει ἐπὶ τοὺς ἄνω πολέμιους. Οἱ δὲ ἄνω, ὀρῶντες μὲν τοὺς ἑαυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὀρῶντες δ' ὀπλίτας ἑαυτοῖς ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

[Ὁ Ξενοφῶν, ἀφοῦ εἶδεν, ὅτι τὰ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξεκίλισσαντο καλῶς, τρέχει πρὸς τὸ ἐνκολοδιαβάτον πέρασμα. Οἱ Καρδοῦχοι βλέποντες, ὅτι οἱ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα ὀπισθοφυλάκες εἶχον μείνει ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ ὅτι ἦσαν ὀλίγοι, ὁρμοῦν κατ' αὐτῶν· ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει αὐτοὺς καὶ διαβαίνει καὶ αὐτὸς τὸν Κεντοίτην μὲ πληρωμένους ὀλίγους.]

Δ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας. Εἰρηνική καὶ ἐχθρική συνάντησις αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἀρμενίας Τιριβάζου.

(4, 1-22)

Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπο- § 1-3
ρεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδῖον ἅπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. Ἡ δὲ κόμη, εἰς ἣν ἀφίκοντο, μεγάλη τε ἦν καὶ βασιλείον εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῇ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα, μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. Οὗτος δ' ἦν καλὸς μὲν, μέγας δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμόν ἦσαν.

Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. § 4-6
Ὑπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιριβάζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος ὢν, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. Οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἐρμηνέα εἶπεν, ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκούσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἡρώτων, τί θέλει. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπεύσασθαι βούλοιο, ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τάπιτήδεια, ὅσων δέονται. Ἐδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπέισαντο ἐπὶ τούτοις.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου πα- § 7-9
ρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιριβάζος παρηκολούθει σὺν τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει ἀπέχων ὥς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεία καὶ κώμας ἐπερὶ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστιάς. Στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίνεται τῆς νυχτὸς

χιὼν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἐώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. Ἐνταῦθα εἶχον, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὅσπρια παντοδαπά. Τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδιοεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.

§ 10-14 Ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν. Νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιὼν· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένοις γὰρ αὐτοῖς ἄλεινόν ἦν ἡ χιὼν ἐπιπεπτωκυῖα, εἰ μὴ παραρρεῖη. Ἐπεὶ δὲ Ξενοφὼν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ' ἀναστὰς καὶ ἄλλος τις, ἐκείνου ἀφελόμενος τὴν ἀξίνην, ἔσχιζεν. Ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα ἠϋρίσκετο χοῖμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον καὶ τερμίνθινον. Ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον ἠϋρίσκετο. Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς οἰκίας. Ἐνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ἦσαν ἐπὶ τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες.

§ 15-18 Ἐντεῦθεν ἔπεμψαν νυκτὸς Δημοκράτην Τημνίτην ἄνδρας δόντες ἐπὶ τὰ ὄρη, ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθαροῶν τὰ πυρὰ· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεύσαι τοιαῦτα. Πορευθεῖς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβὸν ἦκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν, οἶανπερ καὶ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. Ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς αἶψα Πέρσης αὐτὸν ἰσχυροῦς ἐκείνου καὶ πολλοῦ δ' ἀπὸ τοῦ

Τιριβάζου στρατοπέδου, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. Οἱ δὲ ἡρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα, ὁπόσον τε εἴη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τιριβάζος εἴη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπιθησόμενον τοῖς Ἑλλήσιν ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ἥπερ μοναχῇ εἴη πορεία.

Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συν- § 19-22
αγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας ἐν τῷ στρατοπέδῳ καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων οὐκ ἔμειναν τοὺς ὀπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθειον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι ἐάλωσαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιριβάζου ἐάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλίνει ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ φάσκοντες εἶναι ἀρτοκόποι καὶ οἰνοχόοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὀπλιτῶν στρατηγοί, ἔδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μὴ τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. Καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῆσαν καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Ε' — α'. Κακουχίαι τῶν Ἑλλήνων
κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν διὰ τῆς Ἀρμενίας.

(5, 1-22)

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἔδόκει πορευτέον εἶναι, ὅπῃ δύναιτο τά- § 1-2
χιστα, πρὶν συλλεγῆναι τὸ στράτευμα τῶν πολεμίων πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. Συσχευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίβα-
ζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν στα-
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην πο-
ταμὸν καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὁμφαλόν.
Ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἱ πηγαὶ πρόσω εἶναι.

§ 3-6 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου στα-
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Ὁ δὲ τρίτος σταθμὸς ἐγένετο
χαλεπός, καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει παντάπασιν ἀπο-
καίων πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνθα δὴ τῶν μάν-
τεών τις εἶπε σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ
πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος.
Ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυῖά· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων
καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς
τριάκοντα. Διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δ' ἦν
ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὁπὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον.
Οἱ οὖν πάλαι ἦκοντες καὶ πῦρ καίοντες οὐ προσέεισαν πρὸς
τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ
ἄλλο εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. Ἐνθα δὴ μετεδίδουσιν ἀλλήλοις,
ὧν εἶχον ἕκαστοι. Ἐνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηχομένης τῆς
χιόνος, βόθροι ἐγίνοντο μεγάλοι ἕως ἐπὶ τὸ δάπεδον· καὶ
ἐνταῦθα δὴ ἔξην μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

§ 7-8 Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ
χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίαςαν. Ξενοφῶν
δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν
ἀνθρώπων ἠγνόνει, ὅτι τὸ πάθος εἴη. Ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ
τῶν ἐμπείρων, ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι, κἄν τι φάγωσιν, ἀνα-
στήσονται, περιῶν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὀρώη βρωτόν,
διεδίδου τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δὲ τι ἐμφάγοιεν, ἀνί-
σταντο καὶ ἐπορεύοντο.

§ 9-11 Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώ-
μην ἀφικνεῖται καὶ πρὸς τῇ γούρῃ ἐμπορεύεται τοῦ ἐρύματος

καταλαμβάνει γυναῖκας καὶ κόρας τῆς κόμης ὑδροφορούσας. Αὗται ἡρώτων αὐτούς, τίνες εἶεν. Ὁ δ' ἑρμηνεὺς εἶπε περσι-
στί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. Αἱ δὲ
ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρα-
σάγγην. Οἱ δ', ἐπεὶ ὁψὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρ-
χονται εἰς τὴν κόμην σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν
οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ἐνταῦθα ἐστρα-
τοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι
διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ
ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.

Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ μὴ § 12-14
δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων πορεύεσθαι ἤρπαζον καὶ ἀλλήλοις
ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν. Ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διε-
φθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ ψύ-
χους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσσεσηπότες. Ἦν δὲ τοῖς μὲν
ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν
ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τοῖς δὲ ποσίν, εἴ τις κينوῖτο καὶ μηδέποτε
ἡσυχίαν ἔχοι καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο· ὅσοι δὲ ὑποδεδεμένοι
ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδή-
ματα περιεπήγνυντο· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα
ὑποδήματα, καρβᾶτιναι πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν.

Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν § 15-16
στρατιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι
αὐτόθι τὴν χιόνα εἵκαζον τετηκέναι· καὶ ἐτετήρει διὰ κρήνην
τινά, ἣ πλησίον ἤτιμιζεν ἐν νάπῃ. Ἐνταῦθ' ἐκτραπόμενοι ἐκά-
θηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων τοὺς
ὀπισθοφύλακας ὥς ἦσθετο, ἐδεῖτο αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μη-
χανῇ μὴ ὑπολείπεσθαι λέγων, ὅτι ἔπονται πολλοὶ πολέμιοι
συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινεν. Οἱ δὲ σφάττειν
ἑαυτοὺς ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι.

Ἐνταῦθα ἔδοξε κοῤῥίστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους § 17-18

φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, ἵνα μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῶ θορύβῳ περὶ ὧν ἦρπασαν διαφερόμενοι. Ἐνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαίνοντες, ἐξαναστάντες ἔδραμον ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες ἀνακραγόντες, ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἐκρούσαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ἦκαν ἑαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνης εἰς τὴν νάπην καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγγετο.

§ 19 - 20 Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενούσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἤξουσιν τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνης τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστίκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐ προΐοιεν. Ὁ δὲ παριὼν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλῦον. Οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. Ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἠϋλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἷας ἐδύναντο καταστησάμενοι.

§ 21 - 22 Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν, πέμπας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκάζειν προΐεναι. Ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεψομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδωκαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καί, πρὶν εἴκοσι στάδια διελθῆναι, ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χειρίσοφος ἠϋλίζετο.

Ε' — β'. Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς κώμας τῆς Ἀρμενίας.

(5, 23 - 36)

§ 23 - 24 Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς
Κυριάκου Κοσμᾶ

ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. Καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες, ὥς ἐώρων κόμας, ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. Ἐνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κόμην, ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην καὶ πόλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν ἐκδεδομένην· ὃ δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ὄχρετο θηράσων καὶ οὐχ ἐάλω ἐν τῇ κόμῃ.

Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥσπερ φρέα- § 25-27
τος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὄρου-
κται, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. Ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κριθίνος ἐν κρατῆρσιν. Ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μεῖζους, οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει, ὅποτε τις διψῇ, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. Καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν ὁ κριθίνος οἶνος, εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ πάνυ ἡδὺ τῷ συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κόμης ταύτης σύνδει- § 28-29
πνον ἐποιήσατο καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσοιτο τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίαςιν, ἣν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνεται, ἕως ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνῃ γένωνται. Ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες κατὰ τὰς κόμας οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κωμάρχην πρὸς § 30-32
Ξενοφῶντος Ἀνάβασις

Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχομένους καὶ εὐθυμουμένους καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· πανταχοῦ δὲ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνια, ἐρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὀρνίθια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις. Ὅποτε δέ τις φιλοφρονούμενός τῳ βούλοιο προπιεῖν, εἵλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὥσπερ βοῦς. Καὶ τῷ κωμάρχει ἐδίδοσαν λαμβάνειν, ὅ,τι βούλοιο. Ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δὲ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

§ 33-34 Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παῖδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὥσπερ ἔνεοις, ὅ,τι δέοι ποιεῖν. Ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσίζοντος ἐρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. Καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τρέφονται. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεὺς δασμὸς· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι τὴν τῶν Χαλύβων καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν, ἣ εἴη.

§ 35-36 Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὄχρετο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει, παλαιότερον δίδωσι τῷ κωμάρχει ἀναθρέψαντι καταθῆσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκᾶκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πῶλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἔδωκεν ἐκάστῳ πῶλον. Ἦσαν δ' οἱ ταύτη ἵπποι μέιονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολύ. Ἐνταῦθα δὲ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιτιθέναι, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστροῦς.

[Ἀφοῦ διέμειναν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ ἡμέρας εἰς τὰς κώμας τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας, ἐξακολουθοῦν τὴν πορείαν των διὰ μέσον ὄρεινῆς χιονοσκεποῦς χώρας ἔχοντες ὁδηγὸν τὸν κωμάρχην καὶ διεθνόμενοι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πρὸς τὰ ΒΑ· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ὁ Χειρίσοφος ἐξοργισθεὶς κατὰ τοῦ κωμάρχου, διότι δὲν τοὺς ὠδήγησεν εἰς κώμας, τὸν κακοποιεῖ διὰ τοῦτο οὗτος δραπετεύει τὴν νύκτα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἄνευ ὁδηγοῦ βαδίζοντες ἐπὶ ἐπὶ ἡμέρας φθάνουν εἰς τὸν Φᾶσιν ποταμὸν· τοῦτον ἀφοῦ διέβησαν, μετὰ πορείαν δύο ἡμερῶν εὐρίσκονται ἐνώπιον ὄρους καὶ βλέπουν, ὅτι Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοὶ κατεῖχον τὴν διάβασιν αὐτοῦ. Οἱ Ἕλληνες μετὰ τολμηρὰς καὶ ἐπιπόνους ἐπιθέσεις τρέπουν αὐτοὺς εἰς φυγὴν καὶ ἀφοῦ ὑπερέβησαν τὸ ὄρος καταβαίνουν εἰς κώμας γεμάτας ἀπὸ πολλὰ τροφίμα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες εἰσέρχονται εἰς τὴν χώραν τῶν Ταόχων. Πορευόμενοι δὲ ἐπὶ πέντε ἡμέρας κατηγάλωσαν τὰ τροφίμα καὶ δὲν ἠδύνατο γὰρ πορισθοῦν ἄλλα· διότι οἱ Τάοχοι συσσωρεύσαντες αὐτὰ εἰς χωρία ὀχυρὰ οὐδὲν παρῆχον. Διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες ἀναγκάζονται γὰρ ἐπιτεθοῦν κατὰ πῦρος τοιοῦτου χωρίου· κατορθοῦν δὲ μετὰ ἐπίμονον ἀγῶνα γὰρ κυριεύσουν αὐτό.

Μετὰ ταῦτα διέρχονται ἐπὶ ἐπὶ ἡμέρας τὴν χώραν τῶν Χαλύβων, λαοῦ γενναιοτάτου, καὶ φθάνουν εἰς τὸν ποταμὸν Ἀρπασον· τοῦτον ἀφοῦ διέβησαν, πορεύονται διὰ μέσον τῆς χώρας τῶν Σκυθηγῶν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ φθάνουν εἰς κώμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπρομηθεύθησαν τροφάς· μετὰ πορείαν ἄλλων τεσσάρων ἡμερῶν φθάνουν εἰς τὴν πόλιν Γυμνάδα.]

ς'. Ἀφίξεις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ὄρος Θήχην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θεὰ τῆς θαλάσσης.

(7, 19 - 27)

Ὁ δὲ ταύτης ἄρχων τοῖς Ἑλλήσι ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως § 19-20 διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. Ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς ὄρος, ὅθεν ὄφονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. Καὶ ἡγούμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πολεμίαν, παρεκλεύετο καίειν

καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἔνεκεν ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας.

§ 21 - 24 Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. Ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. Ἀκούσαντες δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾤθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὀπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐξώγησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι καὶ γέρεα ἔλαβον ὁμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. Ἐπειδὴ δ' ἡ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μείζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππείας ἀναλαβὼν παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν «Θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυόντων. Ἐνθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

§ 25 - 27 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύοντες. Καὶ ἐξείφνης, παρεγγυήσαντός τινος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. Ἐνταῦθα ἀνέτίθεσαν δευμάτων πλῆθος ὁμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρεα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρεα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦται δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἐσπέρα ἐγένετο, ὥχετο ἀπὸν.

Θάλαττα ! Θάλαττα !
(Οί στρατιῶται τοῦ Ξενοφῶντος βλέποντες τὸν Πόντον.)

τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ ἠϋξάντο. Ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἔνθαπερ ἐσκήνουν. Εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέσματα παρέδωκαν τῷ Δρακοντίῳ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκὼς εἴη. Ὁ δὲ δεῖξας, οὔτε ἐστηκότες ἐτύγγανον, «Οὗτος ὁ λόφος», ἔφη, «κάλλιστος τρέχειν, ὅπου ἂν τις βούληται». «Πῶς οὖν», ἔφασαν, «δυνήσονται παλαίειν ἐν οὗτῳ σκληρῷ καὶ δασεῖ;» Ὁ δ' εἶπε· «Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών».

Ἡγωνίζοντο δὲ στάδιον μὲν παῖδες τῶν αἰχμαλώτων οἱ § 27-28 πλείστοι, δόλιχον δὲ Κοῦητες πλείους ἢ ἐξήκοντα, πάλιν δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἕτεροι· καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καί, ἅτε θεωμένων τῶν ἐταίρων, πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο. Ἐθεον δὲ καὶ ἵπποι· καὶ ἔδει τοὺς ἱππέας κατὰ τοῦ πρᾶνου ἐλάσαντας καὶ παρὰ τὴν θάλατταν ὑποστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν τοὺς ἵππους. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακéléυσις ἐγίγνετο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ ΕΩΣ ΤΑ ΚΟΥΤΩΡΑ

(ΜΑΡΤΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ ΤΟΥ 400 π. χ.)

BIBLION PEMPTON
ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΣΟΥΝΤΑ ΕΩΣ ΤΑ ΚΟΥΡΑ
ΕΜΑΡΤΟΣ - ΜΑΙΟΣ ΤΟΥ ΕΩΣ Η.Χ.

[Μετὰ τὰς θνοίας καὶ τοὺς ἀγῶνας οἱ Ἕλληνες συνελθόντες συσκέπτονται περὶ τῆς λοιπῆς πορείας τοῦ στρατεύματος· κατὰ τὴν σύσκεψιν αὐτὴν ἀποφασίζεται νὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ θαλάσσης καὶ ἀποστέλλεται ὁ Χειρίσοφος πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναύαρχον τῶν Λακεδαιμονίων Ἀναξίβιον, διὰ νὰ προμηθεύσῃ μεταγωγικὰ πλοῖα. Ἀλλὰ μέχρις οὗτοι ταῦτα ἔλθουν, συμβουλευεὶ ὁ Ξενοφῶν νὰ λάβουν μέτρα, πῶς νὰ προμηθεύωνται τροφίμα ἐκ τῆς πολεμίας χώρας καὶ πῶς νὰ γίνωνται ἀσφαλῶς αἱ τοιαῦται ἐκδρομαί, προσέτι δὲ πῶς νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ στρατόπεδον ἀπὸ ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως τῶν πολεμιῶν. Ἀν δὲ τυχὸν ὁ Χειρίσοφος ἔλθῃ χωρὶς πλοῖα, συμβουλευεὶ νὰ παρασκευάσων ἀπὸ ἐδῶ ἀρκετὰ πλοῖα μεταγωγικά. Ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ τούτου προτείνει νὰ παραγγείλουν εἰς τὰς παραλιακὰς πόλεις νὰ ἐπιδιορθώσουν τὰς ἐν τῷ μεταξὺ δυσκολοδιαβάτους ὁδοὺς πρὸς ἐνδολωτέραν ὁδοιπορίαν τοῦ στρατεύματος.]

Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ψηφίζονται· τὸ δὲ περὶ ὁδοιπορίας δὲν δέχονται οἱ στρατιῶται, διότι ἀπεστρέφοντο τὴν ὁδοιπορίαν· κρυφίως ὅμως ὁ Ξενοφῶν καταπεύθει τὰς παραλιακὰς πόλεις νὰ ἐπισκευάσουν τὰς ὁδοὺς. Μετὰ ταῦτα καταπλέουν πλοῖά τινα εἰς Τραπεζοῦντα.

Ἐπειδὴ τὰ τροφίμα ἥρχισαν νὰ ἐξαντλοῦνται, εἰσβάλλουν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν πλησίον ὀρεινὴν χώραν τῶν Δοιῶν. Οἱ Δοῖται, ἀφοῦ ἔκασαν ὅλα τὰ ἐνδολοκυρίεστα χωρία των, συρροῦν ὅλοι μὲ τὰ ὑπάρχοντά των εἰς χωρίον τι ὀχυρόν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ πρωτεύουσά των. Ταύτην οἱ Ἕλληνες μετὰ μακρὰν μάχην κυριεύουν καὶ πυρπολοῦν τὴν δ' ἐπομένην ἐπαρόχονται εἰς τὴν Τραπεζοῦντα κομίζοντες τροφάς.]

Α'. Ἀφίξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασσοῦντα. Διανομὴ τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος τῶν διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντων εἰς αὐτὸν χρημάτων.

(3, 1-13)

Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἦκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὔτε § 1-3
τὰ ἐπιτήδεια ἐξήντησαν ἀπὸ τοῦ πλοῦτος ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ

εἰς μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν, ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. Καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη ἦν. Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κεραισοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἀποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός. Καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. Οὗτοι ἐσώθησαν. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἴ τις νόσφ.

§ 4-6 Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον. Καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναιῖος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος μέρος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. Τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτ' ἀπῆει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς Βοιωτίαν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἣν μὲν αὐτὸς σωθῇ, αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἣν δέ τι πάθῃ, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅτι οἷοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ.

§ 7-8 Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν καὶ κατόφκει ἤδη ἐν Σκιλλοῦντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ· Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. Ἐτυχε δὲ διαφύγειν διὰ τοῦ χωρίου τοταυτὸς Σελινοῦς.

Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεὼν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. Καὶ ἰχθύες ἐν ἀμφοτέροις ἔννεισι καὶ κόγ-
χαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων τῶν
θηρίων, ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα.

Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου § 9-10
καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὥραϊα θυ-
σίαν ἐποίει τῇ θεῷ καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι
ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἐορτῆς. Παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς
τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιστα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν
θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων
δέ. Καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἐορτὴν οἱ τε Ξενοφών-
τος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, καὶ ἄνδρες δὲ οἱ βου-
λόμενοι συνεθήρων· καὶ ἠλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ
χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σῦες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

Ἔστι δὲ τὸ χωρίον, ἧ ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς Ὀλυμπίαν § 11-13
πορεύονται, ὥς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς
ἱεροῦ. Ἐνὶ δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὄρη δένδρων
μεστά, ἱκανὰ σῦς καὶ αἶγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους,
ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἐορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι.
Περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη.
Ὁ δὲ ναός, ὥς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ
τὸ ξόανον ἔοικεν, ὥς κυπαρίττινον χρυσῷ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ
στήλῃ ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα· **ΙΕΡΟΣ Ο**
ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ
ΚΑΡΠΙΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥ-
ΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ
ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗ
ΤΑΥΤΑ ΤΗ ΘΕῷ ΜΕΛΗΣΕΙ.

[Ἀπὸ τὴν Κερασοῦντα οἱ Ἕλληνες ἐξακολουθοῦντες τὴν πορείαν
φθάνουν εἰς τὰ ὄρια τῆς χώρας τῶν Μοσσυροίκων. Οὗτοι, ἐπειδὴ
εἶχον μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὴν ὀχυρότητα τῆς χώρας τῶν, δὲν ἤθε-
λησαν ἐπιτελεῖν τὴν ἐκστράτειαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λον γὰ ἐπιτρέψουν εἰς τοὺς Ἕλληνας γὰ διέλθουν δι' αὐτῆς. Τότε οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς μεσιτείας ἐνὸς Τραπεζοντίου συμμαχοῦν μὲ τοὺς δυτικούς Μοσσυνοίκους, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐχθροὶ τῶν ἀνατολικῶν, τῶν ἐμποδιζόντων τὴν διόδον. Μετὰ τὴν συμμαχίαν αὐτὴν οἱ Ἕλληνες ἐπιτίθενται κατὰ τῶν ἀνατολικῶν Μοσσυνοίκων, νικοῦν αὐτοὺς καὶ τὴν χώραν παραδίδουν εἰς τοὺς συμμάχους των.

Ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μοσσυνοίκων εἰσέρχονται διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Χαλύβων εἰς τὴν χώραν τῶν Τιβαρηνῶν καὶ ταύτην ἀφου διήλθον εἰρηρικῶς, φθάνουν μετὰ δύο ἡμέρας εἰς τὴν ἑλληνικὴν πόλιν Κοτύωρα, ἀποικίαν τῶν Σινωπέων. Ἐδῶ διαμένουν τεσσαράκοντα πέντε ἡμέρας· κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ προσφέρουν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τελοῦν ἱερὰς τελετὰς καὶ γυμνικούς ἀγῶνας· τὰ δὲ τροφίμα ἐλάμβανον διὰ τῆς βίας ἄλλα μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, ἄλλα δὲ ἐκ τῶν περιχώρων τῶν Κοτυωριτῶν· διότι οἱ Κοτυωρίται οὔτε τροφὰς πρὸς ἀγορὰν παρεῖχον εἰς τοὺς Ἕλληνας οὔτε ἐδέχοντο εἰς τὴν πόλιν των τοὺς ἀσθενεῖς.]

Β'. Αἱ ἐν Κοτυώροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβειων μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

(5, 7-25)

§ 7-9 Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως—ἦν γὰρ ἀποικία ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερε—καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηρουμένην. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκατόνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν· «Ἐπεμψεν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε, Ἕλληνες ὄντες, βαρβάρους, ἔπειτα δὲ συνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἠκούσαμεν, πραγμάτων σεσφωμένοι παρεγένεσθε. Ἀξιούμεν δέ, Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοί, ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπῆρξαμεν κακῶς ποιοῦντες.

§ 10-12 »Κοτυωρίται δὲ οὗτοί εἰσιν ἡμέτεροι ἀποικοί, καὶ τὴν

χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε, ὅ,τι ἂν τούτους κακὸν ποιήσετε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. Νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἰς τε τὴν πόλιν βία εἰσεληλυθότας σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν, ὧν ἂν δέησθε, οὐ πείθοντα. Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορούλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὅντινα ἂν δυνώμεθα, φίλον ποιεῖσθαι».

Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφὼν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν § 13-15 εἶπεν· «Ἄλλ' ἡμεῖς, ὃ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἤκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσφάμεθα καὶ τὰ ὅπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατόν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολέμοις μάχεσθαι. Καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μὲν, παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀγορὰν, ὠνούμενοι εἴχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις τῶν βαρβάρων αὐτοῖς φίλος ἦν, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολέμους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἡγοῖντο, κακῶς ἐποιοῦμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα. Ἐρωτᾷτε δὲ αὐτούς, ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἢ πόλιν συνέπεμψεν.

»Ὅσοι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρ- § 16-19 βαρον γῆν ἂν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει ἀλλὰ ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολέμους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγορὰν οὐ παρεῖχον. Μάκρωνας δέ, καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγορὰν, οἷαν ἐδύναντο, παρεῖχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ βία οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐξέσθαι. Κορυφαίους δέ, οὓς ἡμετέροισι

φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὥς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγορὰν ἔπεμπον· ἡτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἀρμοστήν τούτων αἴτιον εἶναι.

§ 20-21 » Ὁ δὲ λέγεις βία εἰσελθόντας σκηνοῦν, εὖ ἴσθι, ὅτι ἡμεῖς ἡξιούμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς οἰκίας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέρωγον τὰς πύλας, ἡ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτῃ εἰσελθόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς οἰκίαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἀρμοστῇ ὧσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἡ κομίσασθαι αὐτούς, ὅταν βουλόμεθα. Οἱ δ' ἄλλοι, ὥς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

§ 22-23 » Ἀ δὲ ἡπεύλησας, ὥς, ἣν ὑμῖν δοκῇ, Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, εὖ ἴσθι, ὅτι ἡμεῖς, ἣν μὲν ἀνάγκη ἦ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἥδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῇ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα—ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθλατατῶν—, πειρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ, ὧν ἐπιθυμεῖ, φίλοι γίνεσθαι».

§ 24-25 Ἐκ τούτου μάλα μὲν δηλοὶ ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ Ἐκatonύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἤκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσὶ. «Καὶ ξενίοις, ἣν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι, ἃ δύνανται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε». Ἐκ τούτου ξενία τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρίται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξενίζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλὰ τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυνθάνοντο.

[Τὴν ἐπομένην συγκαλοῦν οἱ στρατηγοὶ τὸν στρατὸν εἰς συνέλευσιν καὶ τοὺς πρόσβεις τῶν Σινωπέων, ἵνα συσχεφθοῦν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας, ἃν πρέπει νὰ κάμουν τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσσης. Ἀποφασίζουν νὰ γίνῃ ἡ πορεία διὰ θαλάσσης καὶ οἱ Σινωπεῖς ἀναλαμβάνουν νὰ χορηγήσουν τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τοῦτο πλοῖα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ξενοφὼν κατηγορηθεὶς, ὅτι ἐκτύπησέ τινας καὶ ἐφέρετο ὑβριστικῶς, ἀπολογεῖται καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι, ὅσάκις ἡγαγὰσθῃ νὰ κτυπήσῃ τινὰ καὶ νὰ μεταχειρισθῇ βίαν, τὸ ἔκαμε πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ στρατεύματος καὶ διατήρησιν τῆς πειθαρχίας· οὕτω π.χ. λέγει, ὅτι ἐκτύπησε στρατιώτας τινάς, διότι οὗτοι ἀφήροντες τὰς τάξεις των καὶ τρέχοντες ἔμπροσθεν ἤθελον νὰ ἀρπάζουν λάφυρα καὶ νὰ πλεονεκτοῦν. Ἀναφέρει δὲ καὶ ἄλλας περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δικαίως μετεχειρίσθῃ βίαν. Τέλος ἐκφράζει τὸ παράπονον, ὅτι τὰ μὲν κακά, ὅσα ἔπαθον ἀπ' αὐτόν, ἐνθυμοῦνται, τὰ δὲ καλὰ, τὰ ὅποια ἔλαβον παρ' αὐτοῦ, λησμονοῦν. «**Ἀλλὰ μὴν**», λέγει, «**καλὸν γε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μνησθαι.**».]

BIBLION EKTON

ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΤΥΩΡΑ ΕΩΣ ΤΗΝ ΧΡΥΣΟΠΟΛΙΝ

(ΜΑΪΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 400 π. Χ.)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΤΥΡΑ ΕΩΣ ΤΗΝ ΧΡΥΣΟΔΑΝΗ

ΟΜΑΔΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 1911

Συνθῆκαι τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Παφλαγόνων.

Ἄφριξις εἰς τὴν Σινώπην καὶ ἐκλογὴ ἐνὸς ἄρχοντος.

(1, 1-22, 24-33)

Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, § 1-3 οἱ δὲ καὶ ληξόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. Ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. Ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγγανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἑλλήνας πρέσβεις ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλὰς, λέγοντας, ὅτι Κορύλας ἔτοιμος εἴη τοὺς Ἑλλήνας μῆτε ἀδικεῖν μῆτε ἀδικεῖσθαι. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλευσούντο, ἐπὶ ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι.

Θύσαντες δὲ βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα εὖω- § 4-6 χίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμποσιν ἐδείπνουν καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγγανον ἐν τῇ χώρᾳ. Ἐπεὶ δὲ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θερᾶκες καὶ πρὸς αὐλὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ ἤλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὥς πᾶσιν ἐδόκει· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πῶς. Καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἐτέρου ἐξῆλει ἄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θερᾶκων τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὥς τεθνηκότα· ὁ δὲ οὐδὲν ἐλεπόνθει.

Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἱ ὥρ- § 7-8 χοῦντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. Ὁ δὲ τρόπος

τῆς ὀρχήσεως ἦν ὅδε· ὁ μὲν παραθέμενος τὰ ὄπλα σπείρει καὶ
 ζευγηλατεῖ πυκνὰ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, ληστής δὲ προσ-
 ἔρχεται· ὁ δ' ἐπειδὴν προΐδῃ, ἀπαντᾷ ἀρπάσας τὰ ὄπλα καὶ
 μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποιοῦν ἐν ῥυθμῷ
 πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ ληστής, δῆσας τὸν ἄνδρα, καὶ τὸ
 ζευγος ἀπάγει· ἐνίστε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν ληστήν· εἶτα
 παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας ὀπίσω τὸ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

§ 9-11 Μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλ-
 την καὶ τοτὲ μὲν, ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος ὥρ-
 χεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἓνα ἐχοῖτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δ' ἐδι-
 νεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὄψιν καλὴν φαί-
 νεσθαι. Τέλος δὲ τὸ περσικὸν ὥρχετο κρούων τὰς πέλτας καὶ
 ὠκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει
 πρὸς τὸν αὐλόν. Μετὰ δὲ τοῦτον οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς
 τῶν Ἀρχάδων ἀναστάντες ἐξοπλισάμενοι, ὡς ἐδύναντο κάλ-
 λιστα, ἦσαν τε ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλού-
 μενοι καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὥρχήσαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς
 τοὺς θεοὺς προσόδοις.

§ 12-13 Ὅρωντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς
 ὀρχήσεις ἐν ὄπλοις εἶναι. Ἐπὶ τούτοις ὄρων ὁ Μυσὸς ἐκτε-
 πληγμένους αὐτοὺς ὀρχηστρίδα εἰσάγει ἐνσκευάσας, ὡς ἐδύ-
 νατο κάλλιστα, καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην αὐτῇ. Ἡ δὲ ὥρχη-
 σατο πυρρίχην ἐλαφρῶς. Ἐνταῦθα κρότος ἦν πολὺς. Τῇ μὲν
 νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

§ 14-15 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγον τοὺς πρέσβεις εἰς τὸ στράτευμα·
 καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μῆτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μῆτε
 ἀδικεῖσθαι. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ὄχοντο· οἱ δὲ Ἑλ-
 ληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεον
 ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστεροῦ ἔχοντες τὴν
 Παφλαγονίαν. Τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ
 ὠρμίσαντο εἰς Ἀρμίνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι

μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοί εἰσιν. Οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἑλλήσιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. Καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἤλθε τριῆρη ἔχων. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἥκειν· ὁ δ' ἤγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφίκοντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσσεσθαι.

Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμίνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας § 17-18 πέντε. Ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγὺς γίνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσῆει αὐτούς, ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκοντο. Ἠγήσαντο οὖν, εἰ ἓνα ἔλιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν, ἢ πολυαρχίας οὔσης, δύνασθαι τὸν ἓνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καί, εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καί, εἴ τι αὖ δέοι φθάνειν, ἦττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαινέσθαι ἂν· τὸν δ' ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί.

Ὡς δὲ ταῦτα διεννοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· § 19-21 καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γινώσκει καὶ εὖνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἔπειθεν αὐτὸν ὑποσιῆναι τὴν ἀρχήν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μεῖζω οὕτως ἑαυτῷ γίνεσθαι παρὰ τοῖς φίλοις καὶ εἰς τὴν πόλιν τὸ αὐτοῦ ὄνομα μεῖζον ἀφίξεσθαι, ἴσως δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. Ὅποτε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο, ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπῃ τὸ μέλλον ἔξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἴη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἠπορεῖτο.

Ἀπορουμένῳ δὲ αὐτῷ ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς § 22, 24

ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ. Θυομένῳ δὲ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μήτε, εἰ αἰροῦντο, ἀποδέχεσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο.

§ 25-28 Ἡ δὲ στρατιὰ συνήλθε καὶ πάντες ἔλεγον ἓνα αἰρεῖσθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προῦβάλλοντο αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δηλὸν εἶναι, ὅτι αἰρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἦδρμαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὖχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἰτιὸν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἦττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο· οἶδα γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὁμολόγησαν, εὐθύς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν. Εἰ οὖν ταῦτα εἰδὼς ἐγὼ δοκοίην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκείνο φοβοῦμαι, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην.

§ 29 «Ὁ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἦττον ἂν στάσις εἴη, ἐνὸς ἀρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅστις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἔλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὖροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον».

§ 30-31 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολὺ πλείονες ἀνίσταντο λέγοντες, ὥς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι· «ἢ ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρ-

χον αἰρῶνται; ἐπεὶ, εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει», ἔφη, «οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὥς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν». Ἐνταῦθα δὴ ὥς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθορύβησαν. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες», ἔφη, «ὥς πάνυ εἰδῆτε, ὁμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἥ μὴν ἐγώ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἡσθανόμην, ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καὶ μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαι με δεῖ».

Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἡρέ- § 32-33
θη, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε. Ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἴλεσθε», ἔφη, «καὶ ἐγὼ πειράσομαι, ὅτι ἂν δύνωμαι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. Καὶ ὑμεῖς παρασκευάζεσθε ὥς αὐριοι, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα».

[Ἀπὸ τὴν Σινώπην μετὰ διήμερον πλοῦν φθάνουν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν ἐλληνικὴν πόλιν Ἡράκλειαν· ἐδῶ ἀπὸ τοὺς Ἡρακλεώτας, οἱ ὅποιοι προθύμως τοὺς ἐφιλοξένησαν, ζητοῦν χρήματα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Χειρίσοφος καὶ ὁ Ξενοφῶν ἡγοῦντο νὰ ἐξαναρπάξουν πόλιν ἐλληνικὴν νὰ δώσῃ χρήματα, γίνεται στάσις εἰς τὸ στρατεύμα καὶ διαίρεσις αὐτοῦ. Οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί, οἱ ὅποιοι ἦσαν περὶ τοὺς 4.500, ἐκλέγουν δέκα στρατηγούς καὶ λαβόντες πλοῖα ἀπὸ τοὺς Ἡρακλεώτας ἀποπλέουν εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης, ὁ Χειρίσοφος μὲ 2.100 στρατιώτας πορεύεται διὰ ξηρᾶς ἀνὰ τὴν παραλίαν καὶ ὁ Ξενοφῶν μὲ 2.100 ἀποβιβάζεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Θοράκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς.

Οἱ Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί, εὐθὺς ὥς ἀπεβιβάσθησαν τὴν νύκτα εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης, βαδίζουν εἰς τὰς πλησίον κειμένας θορακικάς κώμας· τὴν ἐπομένην δὲ πρωΐαν ἐπιτίθενται κατ' αὐτῶν πρὸς λαφυ-

ραγωγίαν καὶ κατορθοῦν νὰ λάβουν πολλὰ λάφυρα· ἀλλ' οἱ Θωῆες συναθροισθέντες καταδιώκουν αὐτοὺς καί, ἀφοῦ ἐφόρευσαν πολλοὺς, ἀναγκάζουν τοὺς λοιποὺς νὰ ὑποχωρήσουν εἰς τινα λόφον καὶ ἐδῶ τοὺς πολιορκοῦν.

Τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν μαθὼν ὁ Ξενοφῶν συναθροίζει τοὺς στρατιώτας του καὶ προτρέπει αὐτοὺς νὰ σπεύσουν εἰς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων. Οἱ Θωῆες ἀντιληφθέντες τὴν βοήθειαν φεύγουν τὴν νύκτα καὶ οὕτως οἱ Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοὶ ἀπροσδοκίτως ἀπαλλαγέντες ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τρέπονται πρὸς τὴν Κάλπην, ὅπου συναντοῦν τὸν Χειρόσοφον· μετ' ὀλίγον δὲ καταφθάνει ἐδῶ καὶ ὁ Ξενοφῶν καὶ χαίρουν ὅλοι διὰ τὴν συνάντησιν καὶ συνένωσιν.

Συνενωθέντες πάλιν οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύουν ταύτην τὴν ἡμέραν πλησίον τοῦ λιμένος τῆς Κάλπης. Τὴν δ' ἐπομένην ἐξερχονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας, διὰ νὰ εὔρουν τροφὰς καὶ διὰ νὰ θάψουν τοὺς νεκροὺς. Ἀφοῦ δ' ἔθαψαν αὐτούς, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν συναθροισθέντες οἱ στρατιῶται πρῶτον μὲν ἀποφασίζουν νὰ θανατώσουν πάντα, ὅσους εἰς τὸ ἐξῆς ἠθελε κάμει λόγον περὶ διαιρέσεως τοῦ στρατοῦ, ἔπειτα δὲ ἐκλέγουν καὶ πάλιν ὥς ἄρχοντας τοὺς παλαιοὺς στρατηγούς, ἀπὸ τοῦ Χειρόσοφου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποθάνει, τὸν Νέωνα.

Ὁ Νέων βλέπων τοὺς στρατιώτας εἰς κακὴν κατάστασιν δι' ἔλλειψιν τροφίμων ἐξάγει δισχιλίους στρατιώτας πρὸς λαφυραγωγίαν· ἀλλ' οἱ Βιθυνοὶ Θωῆες βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Φαργαβάζου τρέπουν εἰς φυγὴν καὶ φονεύουν περὶ τοὺς 500.

Τὴν ἐπομένην ἠναγκάσθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς ὄχυράν θέσιν καὶ ἐδῶ ὄχυροῦνται διὰ τάφρου καὶ χαρακώματος· ἀφοῦ δὲ ἀφῆκαν εἰς τὸ ὠχυρωμένον στρατόπεδον τὸν Νέωνα μαζὶ μὲ τοὺς πρεσβυτέρους, ἔρχονται οἱ λοιποὶ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα εἰς τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς καὶ θάπτουν τοὺς νεκροὺς. Ἀλλὰ βλέπουν ἀπέναντί των ἐπὶ τινων λόφων συντεταγμένους τοὺς Βιθυνοὺς καὶ τοὺς ἱππεῖς τοῦ Φαργαβάζου ἐνθαρρυνθέντες ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὁμοῦν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς τρέπουν εἰς φυγὴν. Μετὰ τοῦτο περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀφοῦ ἔστησαν τρόπαιον, ἐπιστρέφουν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἐξησφαλίσθησαν ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τῶν Βιθυνῶν, διαμένουν εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης· ἐξερχόμενοι δὲ εἰς τὰ πέριξ ἐλεηλάτουν αὐτὰ καὶ ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφθόρους τροφάς·

ἄλλοτε δὲ ἐπρομηθεύοντο τροφὰς ἀγοράζοντες ἀπὸ τὰ καταπλέοντα εἰς τὸν λιμένα πλοῖα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται ὁ Κλέανδρος, ὁ ἀρμοστής τοῦ Βυζαντίου, ὅστις ὑπόσχεται, ἐὰν οἱ θεοὶ τὸ ἐπιτρέψουν, νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας θνσιάζων διὰ τὴν πορείαν δὲν εἶχε τὰς θυσίας εὐνοϊκὰς δι' αὐτήν, ἀποφεύγει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας ὑποσχεθεὶς νὰ ὑποδεχθῇ αὐτούς, ὅσον δύναται καλύτερα, ὅταν φθάσουν εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ οὗτος μὲν ἀνεχώρησεν. Οἱ δὲ Ἑλληνες πεζῇ διὰ τῆς Βιθυνίας πορευόμενοι μετὰ ἑξ ἡμέρας φθάνουν εἰς τὴν Χρυσόπολιν.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ. ΑΠΟ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ
ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ ΠΑΛΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ

(ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 400 - ΜΑΡΤΙΟΣ ΤΟΥ 399 π. Χ.)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΑΠΟ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ
ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΠΛΑΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΜΑΡΤΙΝΟΥ ΕΠΙΣΚ. ΚΑΙ

Α'. Οἱ Ἕλληνες ἐν Βυζαντίῳ.

(1, 2 - 32)

Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα, μὴ § 2-4
ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρέσβεις πρὸς Ἀνα-
ξίβιον τὸν ναύαρχον — ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὧν — ἐδεῖτο
διαβιβάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα
ποιήσιν αὐτῷ, ὅσα δέοι. Καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς
στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς εἰς Βυζάντιον καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ
διαβαῖεν, μισθοφορὰν ἔσσεσθαι τοῖς στρατιώταις. Οἱ μὲν δὴ
ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν
αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιτο
ἀποπλεῖν. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα
ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. Ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσιν.

Σεύθης δὲ ὁ Θοῤῃς πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενο- § 5-6
φῶντα συμπροθυμῆσθαι, ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη
οὐ μεταμελήσιν αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι. Ὁ δ' εἶπεν·
«Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν
τελείω μῆτε ἐμοὶ μῆτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὴ δὲ διαβῇ, ἐγὼ
μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιροὺς
ὄντας προσφερέσθω, ὥς ἂν αὐτῷ δοκῇ».

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρα- § 7-10
τιῶται. Καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκῆρξε δὲ
λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὥς
ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. Ἐνταῦθα οἱ στρα-
τιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν
πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάν-
δρῳ τῷ ἁρμοστῇ ξένος γεγεννημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐ-
τὸν ὥς ἀποπλευσόμενος ἤδη. Ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· «Μὴ ποιήσης
ταῦτα· εἰ δὲ μή», ἔφη, «αἰτίαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἤδη

σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρχεται τὸ στράτευμα». Ὁ δ' εἶπεν «Αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, ἀλλ' οἱ στρατιῶται αὐτοί, οἱ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον». «Ἄλλ' ὅμως», ἔφη, «ἐγὼ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς συμπορευόμενον, ἐπειδὴν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι». «Ταῦτα τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα». Οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

§ 11 - 14 Ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξίεναι τὴν ταχίστην συσχευασαμένους καὶ προσανειπεῖν, ὅς ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. Ἐντεῦθεν ἐξῆσαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. Καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν καὶ Ἑτερόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιντο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλὼν. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς λοχαγούς ἔλεξε· «Τὰ μὲν ἐπιτήδεια», ἔφη, «λαμβάνετε ἐκ τῶν Θοακίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλὰι κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τᾶλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει». Ἐπακούσαντες δὲ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. Καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἴη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους δεοὶ πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θράκης.

§ 15 - 17 Ἐν τῷ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὴν πόλιν εἰσιόντες. Ὁ δὲ Ἑτερόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολέμιους· κατασχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐχόντες ἀνοίξουσιν. Ἄλλοι δὲ ἔθρον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χη-

λὴν τὸ τεῖχος ὑπερβάντες εἰσέρχονται εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἳ ἔτι ἐτύγγανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὥς ὁρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναῖς τὸν μοχλόν, ἀναπεταννύασι τὰς πύλας, οἳ δ' εἰσπίπτουσιν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὥς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δέισας, μὴ ἐφ' ἀρ- § 18-20
παγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπύπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. Οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὥς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσπύπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἳ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἳ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγγανον ὄντες, ἔξω, οἳ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὥς ἐν ταῖς τριήρεσι σφύζονται, πάντες δὲ ὦντό ἀπολωλέναι, ὥς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως. Ὁ δὲ Ἑτεόνικος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀποφεύγει. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν ἐν ἀλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνης φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἳ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

Οἱ δὲ στρατιῶται, ὥς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι § 21-24
πολλοὶ αὐτῷ καὶ λέγουσι· «Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. Ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσοούτους. Νῦν ἂν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσῃς καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσῃμεν». Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ' εὖ γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὥς τάχιστα». Καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν. Οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταπτόμενοι οἳ τε ὀπλῖται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο καὶ οἳ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἐκάτερον παρεδεδραμήκεσαν. Τὸ δὲ χωρίον, τὸ Θοράκιον καλούμενον, ὥς κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν.

Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ ὁ § 25
Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε· «Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε,

ὧ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι, οὐ θαυμάζω. Ἦν δὲ τῷ θυμῷ χαριζόμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε, ἃ ἔσται ἐντεῦθεν.

§ 26-27 »Πολέμοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις. Οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ ἔξεστιν ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. Ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ προσόδου οὔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μείον χιλίων ταλάντων ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἀπασῶν καὶ ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὥς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

§ 28 »Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίων μὲν καὶ τοὺς ἀρχαίους συμμάχους ἔχόντων, Ἀθηναίων δὲ καὶ τῶν ἐκείνοις τότε συμμάχων πάντων Λακεδαιμονίοις προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἦλθομεν ἀφαιρεσόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα; Τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅστις οἶεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι;

§ 29-31 »Μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μηδ' αἰσχροῦς ἀπολόμεθα πολέμοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις φίλοις τε καὶ οἰκείοις. Πάντες γὰρ οὗτοι ἐν ταῖς πόλεσιν εἰσι ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πό-

ιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ πόλιν πρώτην, εἰς ἣν ἦλθομεν, ἐκπορθήσομεν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας κατὰ τῆς γῆς ὀργυιᾶς γενέσθαι. Καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ἑλληνας ὄντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων προεσθηκόσι πειθόμενους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. Ἐὰν δὲ μὴ πύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γούν Ἑλλάδος καὶ στέρεσθαι. Καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας Ἀναξιβίῳ πρόβεις εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες εἰσεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' εὐρησόμενοι, ἣν δυνώμεθα, παρ' ὑμῶν ἰγαθόν τι, εἰ δὲ μή, δηλώσοντές γε, ὅτι οὐκ ἐξαπατῶμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα».

Ταῦτα ἔδοξε καὶ πέμπουσιν Ἰερώνυμόν τε Ἡλεῖον § 32
ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον Ἀχαιόν.
Οἱ μὲν ταῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες.

[Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφὼν ἀποχωρεῖ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος, παρουσιάζεται δὲ εἰς αὐτὸ κάποιος Θηβαῖος τυχοδιώκτης, ὁ Κοιρατάδας, ὁ ὁποῖος ἐμπόσκειται τὰ ὁδηγήσει τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ Δέλτα τῆς Θοράκης, παρέχων εἰς αὐτοὺς ἄφθονα τὰ τροφίμα· οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ ὁ Ἀναξίβιος οὐδὲν ὥρισμένον ἀπήντησε, δέχονται τὸν Κοιρατάδαν ὡς στρατηγὸν καὶ ἐξέρχονται ἐκ τοῦ Βυζαντίου· ἀλλ' ὁ Κοιρατάδας, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο τὰ παρέχειν τροφήν δι' ὅλον τὸ στρατεύμα, παραιτεῖται ἀπὸ τῆν στρατηγίαν καὶ ἀναχωρεῖ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κοιρατάδα τὸ στρατεύμα διέμενεν εἰς κώμας τῆς Θοράκης κειμένης πέριξ τοῦ Βυζαντίου καὶ δὲν ἐγνώριζεν εἰς ποῖον μέρος τὰ διενθυνητῇ. Οἱ στρατηγοὶ ἐδιχονόουν, διότι ἄλλος μὲν ἠθέλε τὰ ὁδηγήσει τὸν στρατὸν εἰς τὸν Σεύθην, τὸν ἡγεμόνα τῆς Θοράκης, ἄλλος δὲ εἰς τὴν Θορακικὴν Χερρόνησον, ἄλλος δὲ ἠθέλε τὰ διαβιβασθῇ πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ ἀρμοστής Ἀρίσταρχος ὡς διάδοχος τοῦ Κλεάνδρου καὶ ὁ ναύαρχος Πῶλος ὡς διάδοχος τοῦ Ἀναξίβιου· τῇ συμβουλῇ τοῦ τελευταίου πωλεῖ ὁ Ἀρίσταρχος 400

ὑπολειφθέντας εἰς τὸ Βυζάντιον στρατιώτας τοῦ Κύρου. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος, ἀφοῦ ἔπλευσεν εἰς τὸ Πάριον μαζί με τὸν Ξενοφῶντα, ἀποστέλλει εἰς τὸν Φαρνάβαζον ἀπεσταλμένους, διὰ τὰ τοῦ ὑπερθυμίου, ὅ,τι τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ. Ἀλλ' ὁ Φαρνάβαζος, ἀφοῦ ἔμαθεν, ὅτι ἦλθεν ἄλλος ἄρμοστής εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὅτι ὁ Ἀναξίβιος δὲν ἦτο πλέον ναύαρχος, οὐδὲν μὲν ἀποκρίνεται εἰς τὸν Ἀναξίβιον, διεξάγει δὲ μετὰ τὸν Ἀρίσταρχον διαπραγματεύσεις περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος. Τότε ὁ Ἀναξίβιος, διὰ τὰ ἐκδικηθῆ, παρακινεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατεύμα καί, ἀφοῦ ὁδηγήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους εἰς τὴν Πέρινθον, νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς καταπολέμῃσιν τοῦ Φαρναβάζου.

Ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στρατεύμα, οἱ δὲ στρατιῶται τὸν ὑποδέχονται μετὰ μεγάλην τὴν χαρὰν καὶ εὐθὺς τὸν ἀκολουθοῦν, προθυμότεροι νὰ διαβιवासθῶν ἐκ τῆς Θράκης εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλ' ὁ νέος ἄρμοστής Ἀρίσταρχος, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὸν Φαρνάβαζον, ἐμποδίζει αὐτοὺς νὰ διαβιवासθῶν.

Εἰς τοιαύτην ἀμηχανίαν εὗρεθεῖς ὁ Ξενοφῶν μεταβαίνει μαζί με ἄλλους στρατιώτας εἰς τὸν Σεύθην, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπαρειαμμένως εἶχε παρακληθῆ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν τὸ στρατεύμα. Ὁ Σεύθης, ἐπειδὴ ἐπεθύμει νὰ ἀνακτήσῃ τὴν πατρικὴν τοῦ ἀρχῆν, τὴν ὁποίαν εἶχε στερηθῆ, ὑπόσχεται εἰς τὸν Ξενοφῶντα, ὅτι καὶ μεγάλους μισθοὺς καὶ χώραν καὶ ἄλλα θὰ δώσῃ εἰς τοὺς στρατιώτας, ἐὰν τὸν βοηθήσουν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του.]

Β'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην καὶ τὸ παρ' αὐτῷ δεῖπνον.

(3, 1-33)

§ 1-2 Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν εἶσαι, τὸ δὲ

στράτευμα συγκαλέσαι. Καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέων· οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὥς δέκα στάδια.

Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· «Ἄν- § 3-6
δρες, διαπλεῖν μὲν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀριστάρχος τριήρεις
ἔχων κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ
αὐτὸς κελεύει εἰς Χερρόνησον βία διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὅρους πο-
ρεύεσθαι· ἦν δὲ κρατήσαντες τούτου ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε
πωλήσειν ἔτι ὑμᾶς φησιν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατή-
σεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι
ἔτι, ὥσπερ νυνί, δεομένους τῶν ἐπιτηδείων. Οὗτος μὲν ταῦτα
λέγει· Σεύθης δὲ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἦτε, εὖ ποιήσειν
ὑμᾶς. Νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο
βουλεύσεσθε ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. Ἐμοὶ μὲν οὖν
δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν,
οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώ-
μας, ὅθεν οἱ ἥτιους ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ, ἔχοντας τὰ ἐπιτή-
δεια, ἀκούοντας, ὅ,τι τις ἡμῶν δεῖται, αἰρεῖσθαι, ὅ,τι ἂν ἡμῖν
δοκῇ κράτιστον εἶναι. Καὶ ὅτῳ», ἔφη, «ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω
τὴν χεῖρα». Ἀνέτειναν ἅπαντες. «Ἀπρόντες τοίνυν», ἔφη,
«συσχευάζεσθε, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλλῃ τις, ἔπεσθε τῷ
ἡγουμένῳ».

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ' εἶποντο. Νέων δὲ § 7-9
καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄγγελοι ἔπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ δ' οὐκ
ὕπηκον. Ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα σταδίου προεληλύθεσαν,
ἅπαντ' Ἀντίθης. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἰδὼν αὐτὸν προσελάσαι ἐκέ-
λευσεν, ὅπως, ὅτι πλείστον ἀκουόντων, εἴποι αὐτῷ, ἃ ἐδόκει
συμφέρειν. Ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· «Ἡμεῖς πο-
ρευόμεθα, ὅπου μέλλει ἔξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ
δ' ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων τοῦ Ἀριστάρχου αἰρη-
σόμεθα, ἃ ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι. Ἦν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅπου
πλείστα ἐστὶν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι». Καὶ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκκταίδευτικῆς Πολιτικῆς

ὁ Σεύθης ἔφη· «Ἀλλὰ οἶδα κόμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ ἐπιτήδεια ἀλεχούσας ἡμῶν οὐ πολὺ». «Ἦγού τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

§ 10-12 Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δείλης, συνῆλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν ἐμοὶ καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δώσειν τοῖς στρατιώταις κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. Σιτία δὲ καὶ ποτά, ὥσπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἔξετε· ὅποσα δ' ἂν ἀλίσκηται, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. Καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ ἀναζητεῖν· ἂν δέ τις ἀνθιστῇται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι». Ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν· «Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀξιώσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στρατεύμα;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὐδαμῇ πλεῖον ἐπτά ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολλαχῇ».

§ 13-14 Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταῦτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγει Σεύθης· χειμῶν γὰρ ἦν καὶ οὔτε οἶκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατόν ἦν, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἷόν τε, εἰ δέοι ὠνούμενους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους. Ὀντων δ' ἀγαθῶν τοσούτων, εἰ μισθὸν προσλήψοιντο, εὖρημα ἐδόκει εἶναι. Μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· «Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μὴ, ἐπιψηφιώ ἐγὼ ταῦτα». Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. Εὐθύς δὲ Σεύθῃ εἶπεν, ὅτι συστρατεύσονται αὐτῷ.

§ 15-17 Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν, στρατηγούς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε, πλησίον κόμην ἔχων. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ θύραις ἦσαν ὥς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, Ἡρακλείδης τις Μαρωνεῖτης, ὅς ἦν ἐκεῖ, προσιὼν ἐνὶ ἐκάστω, οὐστινας ᾔστο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ, πρῶτον μὲν πρὸς

Παριανούς τινας, οἱ παρήσαν φιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον, τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί, ἔλεγεν, ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἴη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν, Σεύθης δ', ἐπεὶ τὸ στράτευμα τοῦτο εἴληφεν, ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. «Γείτων οὖν ὢν ἱκανώτατος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν. Ἦν οὖν σωφρονήτε, τούτῳ δώσετε, ὅ,τι ἂν ἄγητε· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται ἢ ἐὰν Μηδόκῳ, τῷ πρόσω οἰκούντι, διδῶτε». Τούτους μὲν οὕτως ἔπειθεν.

Αὐτῷ δὲ Τιμασίῳ τῷ Δαρδανεῖ προσελθὼν, ἐπεὶ ἤκου- § 18-20
σεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ τάπιδας βαρβαρικὰς, ἔλεγεν, ὅτι νομίζοιτο, ὅποτε ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σεύθης, δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας. «Οὗτος δ' ἦν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς ἔσται σε καὶ οἴκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι». Τοιαῦτα παρήνει ἐκάστῳ προσίων. Προσελθὼν δὲ καὶ Ξενοφῶντι ἔλεγε· «Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ καὶ παρὰ Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἐστι, καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἴσως ἀξιώσεις καὶ τεῖχη λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ χώραν ἄξιον οὖν σοι καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθῃν. Εὐνους δέ σοι ὢν παραινῶ· εὖ οἶδα γάρ, ὅτι, ὅσῳ ἂν μεῖζω τούτῳ δωρήσῃ, τοσούτῳ μεῖζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πείσει». Ἀκούων ταῦτα Ξενοφῶν ἠπόρει· διεβεβήκει γὰρ ἐκ Παρίου οὐκ ἔχων, εἰ μὴ παῖδα καὶ ἐφόδιον.

Ἐπεὶ δὲ εἰσηλθὼν τῶν τε Θρακῶν οἱ κράτιστοι τῶν πα- § 21-22
ρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ πρέσβεις, ὅσοι παρήσαν ἀπὸ πόλεως, ἐκαθέζοντο μὲν κύκλῳ ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰσηνέχθησαν πᾶσιν· οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ζυμίται μεγάλοι προσπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. Μάλιστα δ' αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο· νόμος γὰρ ἦν. Καὶ πρῶτος τότε ἐποίει Σεύθης· ἀνελόμενος τοὺς ἑαυτῷ πα-

ρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ ἐρρίπτει, οἷς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὥσαυτως, ὅσον μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ ταῦτὰ ἐποίουν, καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο.

§ 23-25 Ἀρκάς δέ τις, Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαοριπεῖν εἶα χαίρειν, λαβὼν δὲ εἰς τὴν χειρὰ ὅσον τριχοῖ-
νικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. Κέ-
ρατα δὲ οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύ-
στας, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἦκεν, εἶπεν
ιδὼν τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, «Ἐκείνῳ», ἔφη,
«δός· σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δὲ οὐδέλω». Ἀκούσας Σεύθης
τὴν φωνὴν ἠρώτα τὸν οἰνοχόον, τί λέγει. Ὁ δὲ οἰνοχόος εἶπεν·
ἐλληνίζειν γὰρ ἠπίστατο. Ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

§ 26-28 Ἐπεὶ δὲ προὔχῳρει ὁ πότος, εἰσῆλθεν ἀνὴρ Θοῤῥῆς ἵππον
ἔχων λευκόν, καὶ λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε· «Προπίνω σοι, ὦ
Σεύθῃ, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οὗ καὶ διώκων,
ὃν ἂν ἐθέλῃς, αἰρήσεις καὶ ἀποχωρῶν οὐ φοβήσῃ τὸν πολέ-
μιον». Ἄλλος παῖδα εἰσαγαγὼν οὕτως ἐδωρήσατο προπίνων,
καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί. Καὶ Τιμασίων προπίνων ἐδω-
ρήσατο φιάλην τε ἀργυρεῶν καὶ τάπιδά ἀξίαν δέκα μνῶν. Γνή-
σιππος δέ τις Ἀθηναῖος ἀναστὰς εἶπεν, ὅτι ἀρχαῖος εἶη νόμος
κάλλιστος τοὺς μὲν ἔχοντας διδόναι τῷ βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα,
τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα «ἵνα καὶ ἐγώ», ἔφη,
«ἔχω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν».

§ 29-31 Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἠπορεῖτο, τί ποιήσει· καὶ γὰρ ἐτύγγανεν
ὥς τιμώμενος ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δίφρῳ Σεύθῃ καθήμενος.
Ὁ δὲ Ἡρακλείδης ἐκέλευεν αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνο-
χόον. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἀνέστη δεξιόμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν·
«Ἐγὼ δέ σοι, ὦ Σεύθῃ, δίδωμι ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τού-
τους ἐταίρους φίλους εἶναι πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ
πάντας μᾶλλον ἔτι ἐμοῦ σοι βουλομένους φίλους εἶναι. Καὶ

νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προσαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προῖέμενοι καὶ πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ' ὧν, ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν τὴν μὲν ἀπολήψει πατρώαν οὔσαν, τὴν δὲ κτήσει, πολλοὺς δὲ ἵππους, πολλοὺς δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας κατακτήσει, οὓς οὐ λήξεσθαί σε δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς σὲ δῶρα». Ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπια τῷ Ξενοφῶντι.

Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον κέρασί τε οἷοις σημαίνουσιν αὐ- § 32-33
λοῦντες καὶ σάλπιγξιν ὠμοβοεῖαις ὄνυμους τε καὶ οἶον μα-
γάδιδι σαλπίζοντες. Καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε
πολεμικὸν καὶ ἐξήλατο, ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος, μάλα
ἐλαφρῶς. Εἰσῆσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.

[Μετὰ τὸ δεῖπνον περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οἱ λοχαγοὶ ἀπέρχον-
ται εἰς τὸ στρατόπεδον· ὁ δὲ Σεύθης καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων
ἐπιπίπτουν ἀνεπίστως κατὰ τῶν κωμῶν τῶν πολεμίων καὶ πολλὰ μὲν
ἀνδράποδα, πολλὰ δὲ ζῶα σὺνλαμβάνουν.]

Τὴν ἐπομένην ὁ Σεύθης κατακαίει τὰς κόμας καὶ στρατοπεδεύει
εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Θυνῶν· οὗτοι δέ, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν, ἐγκατα-
λείπουν τὰς κόμας τῶν καὶ καταφεύγουν εἰς τὰ ὄρη. Μετ' ὀλίγας δὲ
ἡμέρας συνάπτουν εἰρήνην μὲ τὸν Σεύθην καὶ δίδουν ὁμήρους. Ἀλλὰ
κατὰ τινα νύκτα κατελθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θυνοὶ ἐπιτίθενται κατὰ
τινος ὑπ' αὐτὸ ὑψηλότερον κειμένης κόμης, ὅπου κατεσκήρωνεν ὁ Ξε-
ροφῶν, καὶ πυρπολοῦν αὐτήν.

Τὴν ἐπομένην ὁ Ξεροφῶν μὲ τὸν στρατὸν τὸν καὶ μὲ τὸν στρατὸν
τοῦ Σεύθου καὶ μὲ πολλοὺς ἐκ τῶν Ὀδρυσῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον προσ-
έλθει εἰς τὸν Σεύθην, ἐκστρατεύει εἰς τὸ ὄρος, ὅπου εἶχον καταφύγει
οἱ Θυνοί. Οὗτοι, ὅτε ἀπὸ τοῦ ὄρους εἶδον ὅτι ἐπέρχεται ἐναντίον τῶν
τόσον πολυάριθμος στρατός, φοβηθέντες καταβαίνουν καὶ μὲ παρακλή-
σεις ζητοῦν καὶ συνομολογοῦν εἰρήνην μὲ τὸν Σεύθην.

Οἱ Ἕλληνες μὲ τὸν Σεύθην, ἀφοῦ διέβησαν τὰ ὄρη, ἔρχονται εἰς
τὸ καλούμενον Δέλτα τῆς Θοράκης πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τοῦ Βυζαντίου.
Ἐδῶ γεννῶνται δυσσεβέσκειαι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Σεύθου,

διότι ὁ ταμίης τοῦ Σεύθου Ἡρακλείδης κατεκράτησε μέρος τοῦ μισθοῦ τῶν Ἑλλήνων. Τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Ξενοφῶντος αἱ δυσαρέσκαιαι διελύθησαν καὶ ἐκστρατεύουν ὅλοι μαζί εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν πλησίον τοῦ Εὐξείνου Πόντου κειμένην χώραν μέχρι τοῦ Σαλμυδησοῦ. Ταύτην δὲ ἀφοῦ ὑπέταξαν, ἐπιστρέφουν καὶ στρατοπεδεύουν πλησίον τῆς Σηλυβρίας. Ἐδῶ ὁ Σεύθης, ἐπειδὴ ἐνόμισεν, ὅτι δὲν ἐχρειάζεται πλέον τοὺς Ἕλληνας, ἔπασσε νὰ παρέχῃ μισθόν.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἀποφασίζουν οἱ Λακεδαιμόνιοι νὰ βοηθήσουν τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐλληνικὰς πόλεις κατὰ τοῦ Τισσαφέρνης καὶ ἀποστέλλουν μὲ τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς τὴν Ἐφεσον τὸν Θίβρωνα. Οὗτος, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀρκετὸν στρατόν, στέλλει δύο ἄνδρας εἰς τὴν Θράκην, διὰ νὰ μισθώσουν ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς Ἕλληνας.

Ὅτε ἔμαθον τοῦτο ὁ Ἡρακλείδης καὶ ὁ Σεύθης, οἱ ὅποιοι ἐπεθύμουν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ὁδηγοῦν τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ στρατεύμα. Οἱ στρατιῶται μετ' εὐχαριστήσεως ἀκούουν τὰς προτάσεις τῶν ἀπεσταλμένων, μερικοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἀρχάδων καὶ κατηγοροῦν τὸν Ξενοφῶντα, διότι δηρὸν ἐξ αἰτίας του τὸ στρατεύμα, ἐνῶ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐδρίσκειται ἐν Ἀσίᾳ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἠραγκάσθη νὰ ὑπηρετῇ ἐν μέσῳ πολλῶν κακουχιῶν τὸν Σεύθην, ὅστις αὐτὸν μὲν ἔκαμε πλουσιώτατον, τὸν δὲ μισθὸν τῶν στρατιωτῶν ἀποστερεῖ.

Ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν αὐτὴν διὰ πεισιπρωτίου λόγου. Κατόπιν ὁμιλοῦν καὶ ἄλλοι ὑπὲρ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἀπαιτοῦν νὰ εἰσπραχθῇ ὁ μισθός, τὸν ὅποιον κατεκράτει ὁ Σεύθης. Ταῦτα ἀκούσαντες ὁ Ἡρακλείδης καὶ ὁ Σεύθης ἀπῆλθον ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸν στρατόπεδον· ὁ δὲ Σεύθης ματαίως προσεπάθησε διὰ πολλῶν ὑποσχέσεων νὰ κρατήσῃ τὸν Ξενοφῶντα μετὰ χιλίων ὀπλιτῶν.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες κατασκηνώνουν εἰς κώμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐσκόπεον, ἀφοῦ προμηθευθοῦν ἀφθονώτατα τὰ πρὸς συντήρησίν των, νὰ κατέλθουν εἰς τὴν θάλασσαν· αἱ δὲ κώμαι αὗται εἶχον δωρηθῇ ἀπὸ τῶν Σεύθην εἰς τὸν Μηδοσάδην. Οὗτος, ἐπειδὴ ἐβλέπεν, ὅτι αἱ κώμαι του ἐληματοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀπαιτεῖ ἐν ὀνόματι τοῦ Σεύθου νὰ μὴ λεηλατοῦν αὐτὰς καὶ ν' ἀπέλθουν ἐκ τῆς χώρας του.

Ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Μηδοσάδην μετὰ πολλῆς πικρίας, διότι οὗτος λέγει εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐγκαταλείνουν τὴν χώραν, τὴν

ὅποιαν ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ εἶχεν ὁ Σεύθης· τὸν παραπέμπει δὲ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, τοὺς ἄρχοντας τοῦ στρατεύματος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτησαν ἀπειλητικῶς νὰ δοθῇ εἰς τὸ στράτευμα ὁ ὀφειλόμενος μισθός, ὁ Μηδοσάδης προτείνει νὰ ἀναθέσουν τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸν Σεύθην.

Ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν εἰς τὸν Σεύθην ἀποδεικνύει δι' ἰσχυρῶν επιχειρημάτων, ὅτι καὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡ τιμὴ καὶ τὸ συμφέρον του καὶ ἡ εὐημερία τοῦ κράτους του ἐπαγορεύουν εἰς αὐτὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὑποχρεώσεις του. Ὁ Σεύθης πεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ξενοφῶντος ἀποδίδει τὰ ὀφειλόμενα, τὰ ὅποια οἱ Λακεδαιμόνιοι παραδίδουν εἰς τὸ στράτευμα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλὰ οἱ φίλοι του προσελθόντες τὸν καταπέιθουν νὰ παραμείνῃ, ἕως ὅτου παραδώσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν Θίβρωνα.]

Γ'. Ἐπιστροφὴ εἰς τὴν Ἀσίαν. Παράδοσις τοῦ στρατεύματος εἰς τὸν Θίβρωνα.

(8, 1 - 8, 24)

Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον, καὶ ἀπαντᾷ τῷ Ξενοφῶντι Εὐκλείδης, μάντις Φλειάσιος, ὁ Κλεαγόρου υἱός· οὗτος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι, ὅτι ἐσέσφωτο, καὶ ἡρώτα αὐτόν, πόσον χρυσίον ἔχοι. Ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν ἢ μὴν ἔξω μὴδὲ ἐφόδιον, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἅ ἄμφ' αὐτὸν εἶχεν. Ὁ δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. Ἐπεὶ δ' ἐπεμψαν Λαμψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἔθυσε τῷ Ἀπόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην· ἰδὼν δὲ τὰ ἱερὰ ὁ Εὐκλείδης εἶπεν, ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. «Ἄλλ' οἶδα», ἔφη, «ὅτι, κὰν μέλλῃ ποτὲ ἔσεσθαι, φαίνεται τι ἐμπόδιον, ἂν μὴδὲν ἄλλο, σὺ σαυτῷ». Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· «Ἐμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ μελίχιός ἐστι», καὶ ἐπήρετο, εἰ ἤδη θύσειεν. «ὥσπερ οἴχοι», ἔφη, «εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν

θύεσθαι καὶ ὀλοκαυτεῖν». Ὁ δ' οὐκ ἔφη, ἐξ ὅτου ἀπεδήμησε, τεθυκέναι τούτῳ τῷ θεῷ. Συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ θύεσθαι, ὥσπερ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον.

§ 5-6 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Ξενοφῶν προελθὼν εἰς Ὀφρύνιον ἐθύετο καὶ ὠλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ καὶ ἐκαλλιέρει. Καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίων καὶ Ναυσικλείδης χορήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι, καὶ ξενοῦνται τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἵππον, ὃν ἐν Λαμψάκῳ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸν ἡδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδосαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἠθέλον ἀπολαβεῖν.

§ 7-8 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρωάδος καὶ ὑπερβάντες καὶ Ἰδην εἰς Ἀντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον, εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Μυσίας εἰς Θήβης πεδίον. Ἐντεῦθεν δι' Ἀδραμυττίου καὶ Κυτωνίου εἰς Καϊκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

§ 24 Ἐν τούτῳ Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στρατεῦμα καὶ συμμείξας αὐτὸ τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 1-2. γίγνομαι τινος γεννῶμαι ἀπό τινα.— ὑποπτεύω τελευ-
τὴν τοῦ βίου προαισθάνομαι τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου.— τὼ παῖδε
ἀμφοτέρω = τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους.— παρεῖναι, ἀπρμφ. τοῦ
πάρειμι (παρὰ + εἶμι) εἶμαι παρών, παρενρίσκομαι.— μεταπέμπομαι
προσκαλῶ.— ἀρχὴ ἢ χώρα, τὴν ὁποίαν διοικεῖ τις : ἡ σατραπεία.— σα-
τραπῆς ἐλέγετο ὁ διοικητὴς μιᾶς ἐκ τῶν εἴκοσι μεγάλων διοικήσεων ἢ
σατραπειῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἦτο διηρημένον τὸ περσικὸν κράτος· ἡ σα-
τραπεία τοῦ Κύρου περιελάμβανε τὴν Λυδίαν, τὴν Μεγάλην Φρυγίαν
καὶ τὴν Καππαδοκίαν (βλ. χωρογρ. πίν.).— ἀπέδειξε, ἀόρ. τοῦ ἀπο-
δείκνυμι διορίζω.— Καστωλὸς πόλις τῆς Λυδίας, πιθανῶς πλησίον
τῶν Σάρδεων· ἡ πεδιάς τοῦ Καστωλοῦ (Καστωλοῦ πεδίον) ἦτο ὁ
τόπος, ὅπου ἐγίνοντο κατ' ἔτος αἱ ἐπιθεωρήσεις τῶν στρατευμάτων τῆς
σατραπείας τοῦ Κύρου.— Τισσαφέρνης σατραπῆς τῆς Καρίας.— ὀπλι-
ται ἐκαλοῦντο οἱ βαρέως ὀπλισμένοι πεζοὶ στρατιῶται· οὗτοι ἔφερον
κράνος, θώρακα, κνημίδας, ξίφος, ἀσπίδα καὶ δόρυ (βλ. πίν. III ἐν
τέλει τοῦ βιβλίου).— Παρράσιος ὁ ἐκ τῆς Παρρασίας, χώρας τῆς Ἀρ-
καδίας.— ἄρχων ἀρχηγός.

§ 3. κατέστη, ἀόρ. τοῦ καθίσταμαι· καθίσταμαι εἰς τὴν
βασιλείαν γίνομαι βασιλεὺς.— ἐπιβουλεύω τινὶ ἐπιβουλεύομαι τινα,
σχεδιάζω κακὸν ἐναντίον τινός.— ἀποκτενῶν, μέλλ. μτχ. τοῦ ἀπο-
κτείνω· ὥς ἀποκτενῶν μὲ σκοπὸν νὰ (τὸν) φονεύσῃ.— ἔξαιτοῦμαι
τινα ζητῶ ὡς ἰδικήν μου χάριν τὴν σωτηρίαν τινός : μὲ τὰς παρακλή-
σεις μου σφῶζω τινά.— ἀποπέμπω ἀποστέλλω.

§ 4-5. ἀτιμάζομαι προσβάλλομαι, ἐντροπιάζομαι.— βουλεύο-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μαι σκέπτομαι.—ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ πῶς νὰ μὴ εἶναι ποτὲ πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ του.—δὴ ὡς γνωστόν.—**ὑπάρχω τινὶ** εἶμαι ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τινος, ὑποστηρίζω τινά.—**φιλῶ ἀγαπῶ**.—**ἀφικνουμαι** ἔρχομαι.—**ἀποπέμπομαι** κατευοδώνω ἀπὸ πλησίον μου.—**διατιθεῖς**, μτχ. ἔνεστ. τοῦ διατίθημι διαθέτω.—**οἱ παρ' ἑαυτῷ βάρβαροι** οἱ βάρβαροι τῆς σατραπείας του.—**ἐπιμελοῦμαι** τινος φροντίζω διὰ τινά.—**εὐνοϊκῶς** ἔχω τινὶ εὐνοϊκῶς διάκειμαι (εἶμαι ἀφωσιωμένος) πρὸς τινά.

§ 6-7. **δύναμις** στρατιωτικὴ δύναμις, στράτευμα.—ὡς ἐδύνατο **μάλιστα ἐπικρουπτόμενος** ὅσον ἡμποροῦσε περισσότερον κρυφίως.—**ὅτι ἀπαρασκευότατον** ὅσον τὸ δυνατόν ἀπαράσκευον.—**λαμβάνω** καταλαμβάνω, εὐρίσκω.—**συλλογὴ** συνάθροισις στρατοῦ, στρατολογία.—**φυλακὴ** φρουρά.—**τοῖς φρουράρχοις** ἐκάστοις = ἐκάστῳ τῶν φρουράρχων (τούτων, δηλ. τῶν φυλακῶν).—**λαμβάνω**, ἐδῶ : στρατολογῶ, προσλαμβάνω ὡς μισθοφόρους.—**ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους** ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους καὶ γενναιοτέρους.—ὡς **ἐπιβουλεύοντος** Τισσ. ταῖς πόλεσι διότι δῆθεν ὁ Τισσ. ἐπεβουλεύετο (αὐτὰς) τὰς πόλεις.—**καὶ γὰρ** καθόσον μάλιστα.—**τὸ ἀρχαῖον** ἐξ ἀρχῆς, ἀρχικῶς.—**ἀφειστήκεσαν**, ὑπερσυντλ. τοῦ ἀφίσταμαι ἀποστατῶ.—**προαισθόμενος**, ἄορ. τοῦ προαισθάνομαι.—**ἐκβάλλω** ἐξορίζω.—**ὑπολαμβάνω** τοὺς φεύγοντας λαμβάνω ὑπὸ τὴν προστασίαν μου τοὺς ἐξορίστους.—**πειρῶμαι** προσπαθῶ.—**κατάγω** τινὰ ἐπαναφέρω τινὰ (ἐξορίστον) εἰς τὴν πατρίδα του.—**ἐκπεπτωκότας**, πρkm. τοῦ ἐκπίπτω ἐξορίζομαι.—**καὶ αὕτη** καὶ τοῦτο (τὸ ὅτι δηλ. ἐπολιόρκει τὴν Μίλητον).—**αὖ** πάλιν.

§ 8. **ἀξιῶ** προβάλλω τὴν ἀξίωσιν.—**οἱ** = αὐτῷ (τῷ Κύρῳ).—**συμπράττω** τινὶ τι βοηθῶ τινά εἰς τι.—**ἐπιβουλή** πρὸς τινά ἐχθρικὰ σχέδια ἐναντίον τινός.—**ἀμφὶ τὰ στρατεύματα** εἰς συντήρησιν τῶν στρατευμάτων.—**οὐδὲν ἄχθομαι** διόλου δὲν δυσσαρεστοῦμαι.—**οἱ γιγνόμενοι** δασμοὶ οἱ εἰσπραττόμενοι φόροι.—**ἐκ τῶν πόλεων**, ὧν = ἐκ τῶν πόλεων, ἅς.

§ 9. **αὐτῷ** χάριν αὐτοῦ (τοῦ Κύρου).—**Χερρόνησος** ἡ Θορακικὴ Χερσόνησος ἡ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.—**καταντιπέραν** ἀπέναντι.—
 ἡχοιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκκλῃσιολογικῆς Παιδείας

Ἄβυδος ἀρχαία πόλις τῆς Τρωάδος εἰς τὸ στενότερον μέρος τοῦ Ἑλλησπόντου.—φυγὰς ἐξόριστος.—συγγενόμενος, ἀόρ. τοῦ συγγίγνομαι τινι σχετίζομαι μέ τινα.—ἡγάσθη, ἀόρ. τοῦ ἄγαμαι ἐκτιμῶ πολύ.—μύριοι δέκα χιλιάδες.—δαρειακὸς περσικὸν νόμισμα χρυσοῦν κοπὲν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Δαρείου· εἶχεν ἀξίαν 20 δραχμῶν ἀττικῶν (Ἡ ἀττικὴ δραχμὴ = 8 σημερινὰί χρυσάϊ).—χρυσίον χρυσᾷ νομίσματα, χρήματα.—ὀρμῶμαι ἐκ Χερσονήσου ἔχω τὴν Χερσόνησον ὡς ὀρμητήριον.—ὑπὲρ Ἑλλήσποντον ὑπεράνω τοῦ Ἑλλησπόντου.—συμβάλλομαί τινι εἰς τὴν τροφήν συνεισφέρω εἰς τινα διὰ τὴν συντήρησιν.—ἐκὼν, ἐκούσα, ἐκὼν θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς.—τὸ στράτευμα λανθάνει τρεφόμενον τὸ στράτευμα συντηρεῖται κρυφίως (χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται κανείς).

§ 10. ξένος φίλος (ἐκ ξένης χώρας).—οἴκοι ἐν τῇ πατρίδι.—ἀντιστασιώτης ἀντίπαλος πολιτικός.—αἰτῶ τινα ζητῶ παρὰ τινος.—εἰς, πρὸ τῶν ἀριθμητικῶν· ἕως.—ξένος, ἐδῶ· μισθοφόρος.—τριῶν μηνῶν μισθὸν χρήματα διὰ μισθοδοσίαν (τούτων, τῶν διςχιλίων περὶ τοῦ μισθοφόρου) τριῶν μηνῶν.—περιγίγνομαι τινος ὑπερισχύω τινός, καταβάλλω τινά.—δέομαί τινος παρακαλῶ τινα.—πρόσθεν πρότερον.—καταλύω πρὸς τινα συμφιλιώνομαι μέ τινα.—συμβουλευόμαί τινι ζητῶ τὴν συμβουλήν, τὴν γνώμην τινός.

§ 11. κελεύω τινὰ παραγγέλλω εἰς τινα.—παραγίγνομαι προσέρχομαι, ἔρχομαι πλησίον (τινός).—ὡς βουλόμενος διότι τάχα ἤθελε.—Πισίδαι κάτοικοι τῆς ἀρχαίας Πισιδίας, χώρας εἰς τὰ νότια τῆς Μ. Ἀσίας.—πράγματα παρέχω τινὶ ἐνοχλήσεις παρέχω εἰς τινα, ἐνοχλῶ τινα.—Στυμφάλιος ὁ ἐκ τῆς Στυμφάλου, πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας.—ὡς πολεμήσων διότι δῆθεν ἐσκόπευε νὰ πολεμήσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

§ 1. δοκεῖ μοι φαίνεται εἰς ἐμὲ καλόν, ἀποφασίζω.—ἤδη πλέον.—ἄνω εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας.—τὴν πρόσφασιν ποιῶμαι προφασίζομαι.—ὡς βουλόμενος, ἐδῶ· ὅτι τάχα ἤθελε.—ὡς ἐπὶ τούτους δῆθεν ἐναντίον τούτων.—ἤκειν νὰ ἔλθῃ.—
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

συναλλαγέντι, ἄορ. τοῦ συναλλάττομαι πρὸς τινα συμφιλιώνομαι μέ τινα.— οἱ οἴκοι (ἀντιστασιῶται) οἱ ἐν τῇ πατρίδι πολιτικοὶ ἀντίπαλοι.— προειστήκει ἦτο ἀρχηγός· ὑπερσυντλ. τοῦ προΐσταμαι.— ἐν ταῖς πόλεσι, δηλ. ταῖς Ἰωνικαῖς.— τὸ ξενικὸν τὸ μισθοφορικὸν στρατεύμα.

§ 2-3. καταπράττω φέρω εἰς καλὸν πέρας.— ἐφ' ᾧ ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια.— παύομαι (τοῦ πολέμου) παύω τὸν πόλεμον.— καταγάγοι, ἄορ. εὐκτ. τοῦ κατάγω (βλ. κεφ. 1, § 6-7, σελ. 126).— οἴκαδε εἰς τὴν πατρίδα.— πιστεύω τινὶ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινα.— παρῆσαν εἰς Σάρδεις ἦλθον εἰς τὰς Σάρδεις.— παραγίγνομαι, βλ. κεφ. 1, § 11.— γυμνῆς (ἢ γυμνήτης) ἐκαλεῖτο ὁ ἐλαφρῶς ὀπλισμένος πεζὸς στρατιώτης, ὁ ὅποιος ἔφερεν ἢ σφενδόνην (σφενδονήτης) ἢ ἀκόντιον (ἀκοντιστής) ἢ τόξον (τοξότης).— πελταστής ἐκαλεῖτο ὁ φέρων δόρυ, ξίφος καὶ μικρὰν ἡμισελήνοειδῇ ἀσπίδα, τὴν πέλτην.— στρατεύομαι ἀμφὶ Μίλητον πολιορκῶ τὴν Μίλητον.

§ 4. ἡγοῦμαι νομίζω.— ἡ ὥς ἐπὶ Πισίδας παρὰ ὅση θὰ ἐχρειάζετο ἐναντίον τῶν Πισιδῶν.— ἡ ἐδύνατο = ὥς ἐδύνατο (κεφ. 1, § 6).— στόλος ἡ ἐτοιμασία πρὸς ἐκστρατεῖαν.— ἀντιπαρασκευάζομαι παρασκευάζομαι καὶ ἐγὼ ἐναντίον ἄλλου παρασκευαζομένου.

§ 5-6. ὀρμῶμαι ξεκινῶ.— ἐξελαύνω... ἐπὶ ἡ εἰς προχωρῶ... καὶ φθάνω εἰς.— σταθμός, ἡ λ. σημαίνει ἀπόστασιν διανυομένην ἐν τὸς μιᾷ ἡμέρας.— παρασάγγης μονὰς μετρήσεως μήκους παρὰ τοῖς Πέρσαις· ἰσοδυναμεῖ πρὸς 5 1/2 καὶ πλέον σημερινὰ χιλιόμετρα.— εὖρος πλάτος.— πλέθρον μονὰς μήκους τριάκοντα καὶ ἐνὸς μέτρων.— ἐξευγμένη ἐπὶ πλοίοις ἀποτελουμένη ἀπὸ ἐπτά συνευγμένα πλοῖα.— Δόλοπες λαὸς θεσσαλικὸς πλησίον εἰς τὴν Πίνδον.— Αἰνιᾶνες λαὸς θεσσαλικὸς πλησίον τῆς Οἴτης καὶ τοῦ Σπερχειοῦ.— Ὀλύνθιοι κάτοικοι τῆς Ὀλύνθου, ἀρχαίας πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου.

§ 7-8. βασιλεία ἀνάκτορα.— παράδεισος περιπεφραγμένος τόπος ἀναψυχῆς καὶ διασκέδασης, κατάφυτος καὶ πλήρης ἀγρίων ζώων.— μέγας βασιλεὺς ἐκαλεῖτο ὁ βασιλεὺς τοῦ περσικοῦ κράτους.— ἐρυννὸς ὀχυρὸς.— ἐμβάλλω, ἐπὶ ποταμοῦ· χύνομαι.

§ 9-10. ἐξέτασις ἐπιθεώρησις.— αἰθιμὸς αἰθιμῆσις.— γίγνο-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κυριάκου Κοσμά

μαι, ἐπὶ ποσῶν καὶ ἀριθμῶν: συμποσοῦμαι εἰς, ἀνέρχομαι εἰς.— Πέλται πόλις τῆς Φρυγίας.— τὰ Λύκαια ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Λυκαίου Διὸς τελουμένη ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ὄρους ἐν Ἀρκαδίᾳ· θύω τὰ Λύκαια μὲ θυσίας ἑορτάζω τὰ Λύκαια.— τίθημι ἀγῶνα διοργανῶν (ἀθλητικὸν) ἀγῶνα.— στλεγγίς κόσμημα τῆς κεφαλῆς ἐν εἵδει κτενίου.— θεωρῶ τὸν ἀγῶνα παρίσταμαι ὡς θεατῆς εἰς τὸν ἀγῶνα.

§ 11-13. Καῦστρου πεδίον πόλις τῆς Φρυγίας.— ἰόντες, μτχ. τοῦ ἔρχομαι.— αἱ θύραι (Κύρου) ἡ σκηνή (τοῦ Κύρου).— ἐλπίδας λέγων διῆγε διαρκῶς ἔλεγεν (εἰς αὐτοὺς) γὰρ ἐλπίζουν.— δηλός εἰμι μετὰ μτχ.: εἶναι φανερόν ὅτι ἐγώ ...— ἀνῶμαι λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι.— πρὸς τοῦ τρόπου (τοῦ) Κύρου σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτῆρα (ἴδιον τοῦ χαρακτῆρος) τοῦ Κ.— ἀποδίδωμι πληρώνω τὰ ὀφειλόμενα.— δ' οὖν ὁπωσδήποτε.— ἡ Κίλισσα ἡ βασίλισσα τῆς Κιλικίας.— φυλακὴ σωματοφυλακή.— Ἀσπένδιος ὁ ἐκ τῆς Ἀσπένδου, πόλεως τῆς Παμφυλίας εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.

§ 14-16. δεηθῆναι, ἀόρ. τοῦ δέομαί τινος (βλ. κεφ. 1, § 10, σελ. 127).— νόμος (ἐστί) τινι ὑπάρχει συνήθεια εἰς τινα, συνηθίζει τις.— ἐπὶ τεττάρων εἰς βάθος τεσσάρων ἀνδρῶν, εἰς τέσσαρας σειράς.— θεωρῶ, ἐδῶ: ἐπιθεωρῶ.— παρελαύνω περνῶ ἔμπροσθεν.— ἴλη τιμῆμα ἵππου 64 ἀνδρῶν.— τάξις τιμῆμα πεζικοῦ 100 ἀνδρῶν.— ἄρμα πολεμικὸν ὄχημα μὲ δύο τροχοὺς, ὀπίσω μόνον ἀνοικτὸν καὶ ἀσκεπές:— ἀρμάμαξα ὄχημα μὲ τέσσαρας τροχοὺς, ὀπίσω καὶ ἐπάνω κλειστόν, εἰς δὲ τὰ πλάγια μόνον μὲ παραπετάσματα, χρησιμεύον εἰς τὰς ὁδοιπορίας πρὸς μεταφορὰν περιφανῶν προσώπων, ἰδίως δὲ γυναικῶν.— φοινικοὺς κόκκινος.— ἐκκαλύπτομαι ξεσκεπάζομαι· ἀσπίς ἐκκεκαλυμμένη ἀσπίς χωρὶς τὸ (συνήθως δευμάτινον) κάλυμμά της.

§ 17-18. παρελαύνω τινὰ περνῶ ἔμπροσθέν τινος.— πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης πρὸ τοῦ μέσου τῆς φάλαγγος· φάλαγξ δὲ ὁ ὅλος στρατὸς παρατεταγμένος πρὸς μάχην.— προβάλλομαι προτείνω.— τὰ ὅπλα, δηλ. τὰ δόρατα (πρὸς ἐπίθεσιν) καὶ τὰς ἀσπίδας (πρὸς ἄμυναν).— ἐπιχωρῶ προχωρῶ ὡς εἰς ἐπίθεσιν.— προλέγω τί τινι ἀνακοινῶν τι εἰς τινα.— ἐπῆσαν, ποτκ. τοῦ ἐπέρχομαι.— ἐκ τούτου μετὰ τοῦτο.— τῶν στρατιωτῶν θάττον προϊόντων ἐπειδὴ οἱ στρατιῶ-

ται ἐπροχώρουν ταχύτερον (παρ' ὅσον ἔπρεπε).—**ἀπὸ τοῦ αὐτομά-
του** μόνοι των, χωρὶς καμίαν διαταγὴν.—**δρόμος ἐγένετο αὐτοῖς**
= ἔτρεξαν αὐτοί: τροχάδην διηυθύνθησαν αὐτοί.—**οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ**
οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀγορᾶς, οἱ ἔμποροι.—**τὰ ὦνια** τὰ (πρὸς πώλησιν ἐν
τῇ ἀγορᾷ) ἐμπορεύματα.—**ἦσθη, ἀόρ.** τοῦ ἥδομαι εὐχαριστοῦμαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ

§ 1-3. **πλήθω** εἶμαι γεμάτος· ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν
ἦτο ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀγορὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπους
(δηλ. ὁ χρόνος ἀπὸ 9—11 1/2 π. μ. περίπου).—**σταθμὸς** κατάλυμα,
τόπος (πρὸς διαμονὴν στρατιωτῶν).—**καταλύω** σταθμεύω.—**ἡνίκα**
ὁπότε.—**προφαίνομαι** φαίνομαι μακρόθεν, προβάλλω.—**ἐλαύνω**
τρέχω ἔφιππος.—**ἀνὰ κράτος** ὀλοταχῶς.—**ἰδρῶντι τῷ ἵππῳ** μὲ
ἰδρωμένον τὸν ἵππον του.—**ἐντυγχάνω** τινὶ συναντῶ τινα.—**τάρα-
χος** ταραχή.—**δοκῶ** νομίζω.—**(βασιλέα)** αὐτίκα ἐπιπεσεῖσθαι
σφίσιν ἀτάκτοις (οὔσι) ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀμέσως θὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐ-
τῶν εὐρισκομένων εἰς ἀταξίαν.—**παλτὸν** ἀκόντιον.—**καθίσταμαι**
τοποθετοῦμαι.

§ 4-7. **σπουδὴ βία**.—**ἐχόμενος** (δηλ. τοῦ Κλεάρχου) πλησίον
τοῦ Κλ. (βλ. πίν. VII ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).—**ἔσχε, ἀόρ.** τοῦ ἔχω
καταλαμβάνω.—**τὸ πελταστικὸν** οἱ πελτασταί.—**ὑπαρχος** ὑπαρχη-
γός.—**ὅσον** περίπου.—**παράμηρίδια** μετὰλλινα καλύμματα προφυ-
λάσσοντα τοὺς μηρούς.—**ψιλὴ** ἀπροφύλακτος (ἄνευ δηλ. κράνους).—
καθίσταμαι εἰς τὴν μάχην προσέρχομαι εἰς τὴν μάχην.—**προ-
μετωπίδια καὶ προστερνίδια** ταῦτα ἦσαν μετὰλλινα καλύμματα προ-
φυλάσσοντα τὸ μέτωπον καὶ τὸ στήθος (τὸ στήθος) τῶν πολεμικῶν
ἵππων.—**Ἑλληνικὴ μάχαιρα** αὕτη ἦτο ξίφος ὀλίγον κυρτὸν μὲ μίαν
κόψιν.

§ 8-11. **μέσον ἡμέρας** μεσημβρία.—**δείλη** τὸ μετὰ μεσημβρίαν
χρονικὸν διάστημα τῆς ἡμέρας, τὸ ὁποῖον ἐχωρίζετο ἐξ ἡμισείας εἰς
δείλην πρωίαν καὶ δείλην ὀψίαν.—**χρόνῳ συχνῶ ὕστερον** μετὰ
πολὺν χρόνον.—**μελανία** μαυρίλα.—**ἐπὶ πολὺ** εἰς μεγάλῃν ἔκτασιν.—
τάχα δὲ εὐθὺς ἐπὶ τῷ ἑκτοντικῷ χρόνῳ τοῦ ἐκτασίου χρόνου κατόπιν

τούτων ἦσαν.—**γερροφόροι** στρατιῶται φέροντες γέρρα· τὰ γέρρα ἦσαν τετραγῶνοι ἐπιμήκεις ἀσπίδες πλεκταὶ ἀπὸ κλάδους ἱτέας ἢ λύγου· μερικὰ ἔθνη ἐπεκάλυπτον αὐτὰς μὲ ἀκατέργαστα δέρματα βοῶν.—**ἀσπίς ποδήρης** ἀσπίς μακρὰ ἕως εἰς τοὺς πόδας κάτω.—**πλαίσιον** παράταξις τοιαύτη, ὥστε νὰ σχηματίζεται τετραγῶνον.—**διαλείπω** ἀπέχω.—**συχνὸν** (ἐπίρρ.) πολὺ.—**ἀποτεταμένα**, πρkm. τοῦ ἀποτείνομαι προσεκτείνομαι.—**δίφρος** τὸ κύριον μέρος τοῦ ἄρματος, ὅπου ἐστέκετο ὁ ὀδηγῶν τὸ ἄρμα, ὁ ἡνίοχος· βλ. εἰκ. δρεπανηφόρου ἄρματος (πίν. IV ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).—**βλέποντα** ἐστραμμένα.—**ὥς διακόπτειν** = ὥστε διακόπτειν· διακόπτω κόπτω εἰς δύο, κατακόπτω.

§ 12-13. **παρελαύνω** διέρχομαι (περνῶ) ἔφιππος.—**πάντα ἡμῖν πεποίηται** τὸ πᾶν ἔχομεν κατορθώσει.—**τὸ μέσον στίφος** τὸ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἐχθρικῆς παρατάξεως στίφος (δηλ. τοὺς πρὸ τοῦ βασιλέως ὑπὸ τὸν Ἀρταγέρσην ἐξακισχιλίους ἱππεῖς).—**περιῆν**, πρtk. τοῦ **περίειμι** εἶμαι ὑπέρτερος, ὑπερέχω.—**τοῦ Κύρου εὐωνύμου** ἔξω ἦν, βλ. πίν. VII ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.—**ἀποσπῶ** ἀπομακρύνω.—**ἐκατέρωθεν** καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.—**μέλει μοι** φροντίζω.—**ὅπως καλῶς ἔχοι** (τὸ **πρᾶγμα**) πῶς τὸ πρᾶγμα (ἡ μάχη) ν' ἀποβῇ καλῶς.

§ 14-16. **ὁμαλῶς** μὲ κανονικὸν βάδισμα.—**προῆει**, πρtk. τοῦ **προέρχομαι** προχωρῶ.—**ἔτι** ἀκόμη.—**ἐν τῷ αὐτῷ (τόπῳ)** εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν.—**οὐ πάνυ πρὸς τινι** οὐχὶ πολὺ πλησίον τινός.—**καταθεῶμαι** παρατηρῶ καλῶς.—**ἐκατέρωσε** καὶ πρὸς τὸ ἐν μέρος καὶ πρὸς τὸ ἄλλο.—**ἀποβλέπω** κατευθύνω τὸ βλέμμα μου.—**ὑπελάσας**, ἀόρ. τοῦ **ὑπελαύνω** προστρέχω πλαγίως ἔφιππος.—**ὥς συναντήσαι** = ὥστε συναντήσαι.—**ἤρετο**, ἀόρ. β' τοῦ ἐρωτῶ.—**ἐπιστήσας**, δηλ. **τὸν ἵππον**· ἐφίστημι σταματῶ.—**ἱερὰ** τὰ μαντικά σημεῖα τὰ φαινόμενα εἰς τὰ σπλάγχνα τῶν θυσιαζομένων ζώων.—**σφάγια** τὰ μαντικά σημεῖα τὰ παρατηρούμενα εἰς τὰ πρὸς θυσίαν ζῶα πρὸ τῆς σφαγῆς καὶ κατ' αὐτήν.—**ίόντος** νὰ διέρχεται (νὰ περνᾷ).—**τὸ σύνθημα παρέρεχεται** **δεύτερον** τὸ σύνθημα διέρχεται (διὰ τῶν τάξεων) διὰ δευτέραν φορὰν· τὸ σύνθημα ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ εἰς τοὺς ἱσταμένους πλησίον τοῦ ἀνδρᾶς καὶ κατόπιν μετεδίδετο ἀπὸ τὸν ἓνα εἰς τὸν ἄλλον μέχρι τοῦ τελευταίου ἐν τῇ παρατάξει στρατιώτου· ἀπὸ τοῦτον δὲ πάλιν μετεδίδετο κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀντιστρόφως μέχρι τοῦ ἀρχηγοῦ.—
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ ὅς καὶ οὗτος.— θαυμάζω ἀπορῶ, παραξενεύομαι.— παραγγέλλω (τὸ σύνθημα) δίδω τὸ σύνθημα.— χῶρα θέσις.

§ 17-20. στάδιον ἀρχαία μονὰς μήκους ἰσοδυναμεῖ πρὸς 185 περίπου μέτρα.— τῷ φάλαγγε διειχέτην = αἱ δύο φάλαγγες διειχον· διέχω ἀπέχω, εὐρίσκομαι μακράν.— παιανίζω ψάλλω τὸν παιᾶνα· παιᾶν ᾠσμα πολεμικόν, τὸ ὁποῖον ἔψαλλον οἱ Ἕλληνες πρὸ τῆς μάχης πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρεως.— ἤρχοντο, πρτκ. τοῦ ἄρχομαι ἀρχίζω, κάμνω ἀρχήν.— ἀντίος ἔρχομαί τινι ἐπέρχομαι ἀντιμέτωπος κατὰ τινος.— ἐκκυμαίνει τι τῆς φάλαγγος μέρος τι τῆς παρατάξεως ἐξέρχεται πρὸς τὰ ἔμπροσ ὡς κύμα.— θέω τρέχω· δρόμῳ θέω προχωρῶ μὲ ταχὺν βηματισμὸν (τροχάδην).— φθέγγομαι ἐκβάλλω κραυγὴν.— οἶον ὅπως, καθὼς.— τῷ Ἐνναλίῳ ἐλελίζουσι ἀλαλάζουν (φωνάζουν ἀλαλὰ) ἐπικαλούμενοι τὸν Ἐνναλίον· ὁ Ἐνναλῖος θεὸς τοῦ πολέμου.— τόξευμα ἐξικνεῖται ριπτόμενον βέλος φθάνει εἰς τὸν σκοπὸν του.— ἐκκλίνω στρέφω τὰ νῶτα.— ἐνταῦθα δὴ τότε πλέον.— κατὰ κράτος μὲ ὅλην τὴν δύναμιν.— προῖδοιεν, ἀόρ. τοῦ προορῶ βλέπω ἔμπροσ μου.— διίσταμαι διαχωρίζομαι, ἀφήνω διάστημα.— ἔστιν ὅστις τίς, κάποιος.— κατελήφθη ὑπὸ ἄρματος· ἀόρ. τοῦ καταλαμβάνομαι προσφθάνομαι.— ἱππόδρομος ἱπποδρόμιον.— ἐκπλαγείς, ἀόρ. τοῦ ἐκπλήττομαι τὰ χάνω.

§ 21-24. τὸ καθ' αὐτοὺς τὸ ἀπέναντί των στρατεύμα (τῶν πολεμίων).— οὐδ' ὥς οὐδὲ οὕτως, ἐν τούτοις δέν.— ἐξήχθη, ἀόρ. τοῦ ἐξάγομαι παρασύρομαι.— σὺνσπειραμένην, πρτκ. τοῦ συσπειρῶμαι συμπυκνοῦμαι.— ἐπιμελοῦμαι παρατηρῶ μὲ προσοχήν.— ἦδει, πρτκ. τοῦ οἶδα γνωρίζω.— ἡγοῦμαι διοικῶ.— ἰσχύς δύναμις, στρατός.— χρῆζω ἔχω ἀνάγκην.— αἰσθάνομαι λαμβάνω γνῶσιν.— γίγνομαι ἔξω τινὸς εὐρίσκομαι ἔξω τινός.— ἐκ τοῦ ἀντίου ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος.— τοῖς ἔμπροσθεν αὐτοῦ τεταγμένοις, ἔννοεῖ τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀρταγέρσην 6.000 ἱππεῖς.— ἐπικάμπτω κάμνω καμπήν, στροφήν.— ὡς εἰς κύκλωσιν ἵνα περικύκλώσῃ, καθὼς φαίνεται.— δέισας, ἀόρ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια φοβοῦμαι.— γίγνομαι ὀπισθεν ἔρχομαι ἐκ τῶν ὀπισθεν.— ἐλαύνω ἀντίος (τινὶ) ἐπέρχομαι κατ' ἐνθεῖαν ἐναντίον (τινός).— ἐμβάλλω ἐφορμῶ.

§ 25-27. ὁμοτράπεζοι εὐγενεῖς Πέρσαι ἀποτελοῦντες τὴν ἀκοΨηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λουθίαν τοῦ Κύρου.— ἠγέσχετο, ἀόρ. τοῦ ἀνέχομαι συγκρατοῦμαι.— ἵεμαι ὁρμῶ.— παίω κτυπῶ.— τιτρώσκω πληγώνω.— Κτησίας, οὗτος κατήγετο ἐκ τῆς Κνίδου, πόλεως τῆς Καρίας· αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Περσῶν ἔζησεν ἐπὶ 17 ἔτη (415 - 398 π. Χ.) ἐν τῇ περσικῇ αὐλῇ καὶ συνόδευσε τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην· συνέγραψε τὰ Περσικά, δηλ. περσικὴν ἱστορίαν, τῆς ὁποίας ἀποσπάσματα μόνον σώζονται.— ἰῶμαι θεραπεύω.— ἀκοντίζω παλτῶ ῥίπτο ἀκόντιον καὶ μὲ αὐτὸ κτυπῶ.— βιαίως μὲ δύναμιν, δυνατά.— κεῖμαι κεῖμαι νεκρός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

§ 1-4. ἐνταῦθα δὴ τότε λοιπὸν (δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου).— ὥρμηντο, ὑπερσυντλκ. τοῦ ὁρμῶμαι ξεκινῶ.— διέσχον, ἀόρ. τοῦ διέχω (βλ. κεφ. 8, § 17).— οἱ μὲν, δηλ. οἱ Ἕλληνες.— τοὺς καθ' αὐτούς, βλ. κεφ. 8, § 21 «τὸ καθ' αὐτούς».— ὥς πάντα νικῶντες μὲ τὴν ἰδέαν, ὅτι καθ' ὅλην τὴν παρὰ ταῦτα ἦσαν νικηταί.

§ 5. τὰ σκευοφόρα, κυρίως: τὰ ὑποζύγια τὰ μεταφέροντα τὰς ἀποσκευάς· ἔπειτα, ὅπως ἔδω: αἱ ἀποσκευαί.— εἰς τὸ πρόσθεν οἴχομαι πηγαίνω (προχωρῶ) πρὸς τὰ ἔμπροσ.— ἴοιεν, ἐνκτ. τοῦ ἔρχομαι.— ἀρήγω βοηθῶ.

§ 6-8. ταύτη προσιώντα ἐὰν θὰ προσήρχετο ἀπὸ τούτου τοῦ μέρους (δηλ. ὀπισθεν).— ἄγω (ἀμπτ.) προσέρχομαι, πορεύομαι.— ἦ (ἀπὸ ἐκεῖ) ὅπου.— παρέρχομαι προσπερνῶ.— ἀπάγω ἀποχωρῶ, ἀπέρχομαι.— ἀναλαμβάνω λαμβάνω μαζί μου.— σύνοδος συμπλοκή.— διήλασε (τοῦ διελαύνω) κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστὰς μὲ τὸ ἱππικόν του διήλθε διὰ μέσου τῶν Ἑλλήνων πελταστῶν (βλ. πίν. VII ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).— κατέκανε, ἀόρ. τοῦ κατακαίνω φονεύω.— διαστάντες (τοῦ δίσταμαι) διανοίξαντες τὰς τάξεις των.— Ἀμφιπολίτης κάτοικος τῆς Ἀμφιπόλεως, ἀποικίας τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος ἐν τῇ ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ.— φρόνιμος γίγνομαι ἐνεργῶ μετὰ περισκέψεως.— δ' οὖν ὅπωςδήποτε.— μεῖον

ἔχω μειονεκτῶ.—ἀπαλλάττομαι ἀπομακρύνομαι, ἀποχωρῶ.—πάλιν εἰς τὰ ὀπίσω.—ἀναστρέφω ἐπιστρέφω.—δὴ πλέον.

§ 9-10. προσάγω πρὸς τι ἐπέρχομαι κατὰ τινος.—περιπτύσσω περικυκλώνω.—ἀναπτύσσειν τὸ κέρας νὰ ἀναπτύξουν τὸ κέρας (νὰ δώσουν εἰς τὸ κέρας μεγαλυτέραν ἔκτασιν· βλ. πίν. IX ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).—ποιοῦμαι ὅπισθεν τὸν ποταμὸν παρατάσσομαι οὕτως, ὥστε νὰ ἔχω τὸν ποταμὸν ὅπισθέν μου.—καὶ δὴ τότε πλέον.—παρελθὼν, δηλ. τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἑλλήνων.—καθίστημι ἀντίαν τὴν φάλαγγα ἀντιπαρατάσσω τὴν φάλαγγα.

§ 11-15. τὸ πρόσθεν πρότερον.—δέχομαι ὑπομένω τὴν ἔφοδον, ἀνθίσταμαι.—ἐκ πλείονος ἀπὸ μεγαλυτέραν ἀπόστασιν.—ἐπιδιώκω καταδιώκω.—κώμης τινός, ἡ κώμη αὕτη ἦσαν τὰ Κούναξα.—ἀναστρέφομαι, ἐπὶ στρατιωτῶν: κάμνω στροφὴν καὶ στέκομαι ἀντιμέτωπος τοῦ ἐχθροῦ.—ἐνεπλήσθη, ἀόρ. τοῦ ἐμπίμπλαμαι πληροῦμαι, γεμίζω.—τὸ βασίλειον σημεῖον ἡ βασιλικὴ σημαία.—ἀνατεταμένος ἀνυψωμένος.—πέλτη, ἔδω: δόρυ.—ψιλῶ ἀπογυμνώνω, κενώνω.—τὰ ὑπὲρ τὰ πέραν.—ἐλαύνω τρέχω ἔφιππος.—ἀνὰ κράτος ὀλοταχῶς.

§ 16-19. τίθεμαι τὰ ὄπλα θέτω κάτω (καταθέτω) τὰ ὄπλα μου — ἅμα μέν... ἅμα δὲ ἀφ' ἑνὸς μέν... ἀφ' ἑτέρου δέ.—θαυμάζω ἐκπλήσσομαι.—ἦδεσαν, πρτκ. τοῦ οἶδα.—παρῆει ἤρχετο (πρὸς αὐτούς).—εἰκάζω συμπεραίνω.—οἶχομαι ἔχω ἀπομακρυνθῆ.—τι κάποιαν θέσιν.—ἄγομαι μεταφέρω.—καταλαμβάνω εὐρίσκω.—χρῆματα πράγματα.—σιτίον τρόφιμον.—σφοδρὰ ἔνδεια μεγάλη ἔλλειψις.—διαδίδωμι διαμοιράζω.—ἀνάριστοι ἀγευματίστοι.—δὴ ὥς γνωστόν.—ἄριστον γεῦμα.—διαγίγνομαι διέρχομαι, περνῶ.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 2-3. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ μαζί με τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὰ ξημερώματα.—σημανοῦντα, μέλλ. τοῦ σημαίνω παραγγέλλω.—**χρὴ** πρέπει.—**συσκευάζομαι** ἐτοιμάζω τὰ πράγματά μου, τὰς ἀποσκευάς μου.—**προϊέναι**, ἀπορμ. τοῦ **προέρχομαι** προχωρῶ.—**εἰς τὸ πρόσθεν** πρὸς τὰ ἔμπροσ.—**συμμείξειαν**, ἀόρ. τοῦ **συμμείγνυμι** συναντῶμαι μέ τινα.—**ἐν ὁρμῇ εἰμι** εἰμαι ἑτοιμος νὰ ξεκινήσω.—**ὁ ἥλιος ἀνέχει** ὁ ἥλιος ἀνατέλλει.—**Τευθρανία** χώρα τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ Μυσίᾳ.—**Ταμῶς** Αἰγύπτιος ἀκολουθήσας τὸν Κῦρον εἰς τὴν ἐκστρατείαν του κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.—**ὦρμηντο**, ὑπερσυντλκ. τοῦ **ὁρμῶμαι** ξεκινῶ.—**ἐπὶ Ἰωνίας** διὰ τὴν Ἰωνίαν.—**ὄθενπερ** ὁπόθεν ἀκριβῶς.

§ 4-5. βαρέως φέρω πολὺ λυποῦμαι.—**ὥφеле** Κῦρος ζῆν εἶθε νὰ ἔζη ὁ Κ.—**ἐπαγγέλλομαι** ὑπόσχομαι.—**καθιεῖν**, μέλλ. τοῦ **καθίζω**.—**τῶν νικῶντων** ἐστὶ εἰς τοὺς νικητὰς ἀνήκει.—**τὸ ἄρχειν** ἡ ἐξουσία.

§ 6. οἶχομαι ἔχω ἀπέλθει· ὁ ποτκ. **ὥχόμην** εἶχον ἀπέλθει ἢ (ὅπως ἐδῶ) ἀπῆλθον.—**σίτος** τροφίμα.—**κόπτω** σφάζω.—**ξύλα** καύσιμα ξύλα.—**μικρὸν** ὀλίγον.—**οὗ** εἰς τὸν τόπον, ὅπου.—**οἰστός** βέλος.—**ἐκβάλλω** ῥίπτω ἔξω ἀπὸ τὴν φαρέτραν (τὴν βελοθήκην).—**γέρεα**, βλ. βιβλ. Ι, κεφ. 8, § 8-11 (σελ. 131).—**πέλτη** μικρὰ ἀσπίς πλεκτὴ ἀπὸ κλάδους δένδρων.—**φέρεσθαι** διὰ νὰ φέρονται : εἰς τὴν διάθεσιν τῶν θελώντων νὰ λάβουν αὐτάς.—**ἔψω** βράζω.

§ 7-8. **ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγοράν**, βλ. βιβλ. Ι, κεφ. 8, § 1-3 (σελ. 130).—**κῆρυκες** ἄνδρες ἀποστελλόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους, διὰ νὰ διαπραγματευθοῦν εἰρήνην· ἐθεωροῦντο πρόσωπα ἱερὰ καὶ ἀπαράβιαστα, ὥς σημεῖον δὲ τοῦ ἀξιωματός των ἔφερον ράβδον ἰδίου σχήματος, ἡ ὁποία ἐκαλεῖτο **κηρύκειον**.—**ἐντίμως ἔχω** τιμῶμαι.—**προσποιοῦμαι** ἰσχυρίζομαι.—**ἐπιστήμων** γνώστης.—**τὰ ἀμφὶ τάξεις** τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν τακτικὴν, εἰς τὴν τέχνην δηλ. τοῦ παρατάσσειν στρατόν.—**ὅπλομαχία**, κυρίως : μάχη δι' ὅπλων· ἔπειτα, ὅπως ἐδῶ :

τέχνη τοῦ πολέμου.— ἀπέκτονε, προκμ. τοῦ ἀποκτείνω.— αἱ βασιλέως θύραι τὰ ἀνάκτορα (ἡ αὐλή) τοῦ βασιλέως.— εὗρίσκεσθαι νὰ προσπαθοῦν νὰ εὑρουν (νὰ ἐπιτύχουν) διὰ τὸν ἑαυτὸν των.

§ 9-11. βαρέως μὲ ἀγανάκτησιν.— οὐ τῶν νικῶντων ἐστὶ δὲν εἶναι ἴδιον τῶν νικητῶν.— κάλλιστον ἄξιοπροπέστατον.— αὐτίκα ἀμέσως.— ἤξω θὰ ἐπανέλθω.— τὰ ἱερὰ τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων.— ἐξηρημένα βγαλμένα (ἀπὸ τὴν κοιλίαν) προκμ. τοῦ ἐξαιροῦμαι.— θαυμάζω δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω.— πότερα διὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο λόγων.— ὥς κρατῶν ὥς νικητῆς.— τί δεῖ τί ἀνάγκη εἶναι.— ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται ἐὰν τοῦ κάμουν αὐτὴν τὴν χάριν.— ἀντιποιοῦμαί τινι τῆς ἀρχῆς διαμφοισθητῶ πρὸς τινα τὴν ἀρχὴν (τὴν βασιλείαν).— παρέχω παραδίδω.

§ 12-14. εἰ μὴ (κατόπιν ἀρνήσεως) παρὰ μόνον.— ἀρετὴ ἀνδρεία.— τὸ σῶμα ἡ ζωή.— οἶου, προκτκ. τοῦ οἶομαι.— ἔοικα ὁμοιάζω.— οὐκ ἄχαρις = χαρίεις χαριτωμένος, νόστιμος.— ἴσθι, προκτκ. τοῦ οἶδα.— περιγίγνομαι τινος ὑπερισχύω τινός, καταβάλλω τινά.

§ 15-18. ὑπολαμβάνω λαμβάνω τὸν λόγον.— σὲ ἄσμενος ἐόρακα μὲ χαρὰν μου σὲ εἶδα.— ἐν τοιούτοις πράγμασι εἰς τοιαύτας περιστάσεις.— συμβουλευομαί τινι ζητῶ τὴν συμβουλὴν τινος.— πρὸς θεῶν δι' ὄνομα τῶν θεῶν.— δοκεῖ φαίνεται.— οἶσει, μέλλ. τοῦ φέρω.— οἶσθα γνωρίζεις.— ταῦτα ὑπήγето (αὐτόν, δηλ. τὸν Φαλῖνον) μὲ τὰ μέσα αὐτὰ προσεπάθει νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Φ.— ὁ παρὰ βασιλέως προσβεῦων ὁ ἀπεσταλμένος ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως.

§ 19. ὑποστρέφω ἐπιτηδείως ξεφεύγω.— δόξα προσδοκία.— μυρίαί ἐλπίδες ἄπειροι ἐλπίδες.— ἄκοντος βασιλέως ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ βασιλέως.— ὅπη μὲ ὅποιον τρόπον.

§ 20-21. δέοι, εὐκτ. τοῦ δεῖ εἶναι ἀνάγκη.— πλείονος ἄξιός εἰμι εἶμαι χρησιμώτερος.— σπονδαὶ ἀνακωχή, εἰρήνη.— διασημαίνω δηλώνω καθαρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-2. ἔφοδος προσέλευσις.— τῷδε ἀπὸ τὸ ἐξῆς.— ἡ πρόσθεν ἡμέρα ἡ προηγουμένη ἡμέρα.— προφύλακες φρουροί.— ἐπισκοπῶ ἐπιθεωρῶ.— σχολάζω εὐκαιρῶ.

§ 3-5. καθίστημι παρατάσσω.— πάντῃ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.— προέρχομαι προχωρῶ, παρουσιάζομαι.— εὖοπλος ὁ ἔχων ὥραϊα ὅπλα.— φράζω λέγω, παραγγέλλω.— εἰμὶ πρὸς τινι εὐρίσκομαι πλησίον τινός.— ἀνερωτῶ ἐρωτῶ.— μάχης δεῖ εἶναι ἀνάγκη μάχης: πρέπει νὰ γίνῃ μάχη.— πορίζω παρέχω, χορηγῶ.

§ 6-7. ἀπελαύνω ἀπέρχομαι ἔφιππος.— ἦκον ἐπέστρεψαν.— ὧ ἐπετέτακτο εἰς τὸν ὅποιον εἶχε δοθῇ διαταγή.— πράττω τι διαπραγματεύομαι τι.— εἰκότα λογικά.— δοκῶ φαίνομαι.— ἡγεμὼν ὁδηγός.— ἔνθεν (εἰς μέρος) ἀπὸ τὰ ὅποια.

§ 8-9. μεθίσταμαί τινα ἀπομακρύνω τινά.— καθ' ἡσυχίαν ἀνενοχλήτως, εἰρηνικῶς.— ἔρχομαι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια πηγαίνω εἰς μέρος, ὅπου ὑπάρχουν τὰ τροφίμα.— διατρίβω ἀργοπορῶ.— ὀκνῶ μὴ φοβοῦμαι μήπως.— ἀποδόξῃ, ἄορ. τοῦ ἀποδοκεῖ ἀποδοκεῖ μοι (μετ' ἀπορμ.) ἀποφασίζω νὰ μή.— σπένδομαι δέχομαι τὰς σπονδὰς (τὴν ἀναχωρήν).— ἡγοῦμαι ὁδηγῶ.

§ 10-14. ἐντυγχάνω τινὶ συναντῶ τι.— αὐλὼν αὐλάκι.— ὥς = ὥστε.— διάβασις πρὸχειρος γέφυρα.— ἐκπεπτωκότες ξεροζιωμένοι καὶ πεσμένοι κατὰ γῆς.— ἀποδείκνυμι δεικνύω, ὀρίζω.— ἐψητὸς βρασμένος.

§ 17-20. πίπτω εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα περιπίπτω εἰς πολλὰς καὶ ἀνυπερβλήτους δυσχερείας.— εὖρημα ποιοῦμαι θεωρῶ εὐτύχημά μου.— αἰτοῦμαι τινα δοῦναί μοι ζητῶ ἀπὸ τινος νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ.— ἀποσφῶν τινά ἐπαναφέρω τινὰ σφῶν.— ἀχαριστία μοί ἐστι πρὸς τινος εὐρίσκω ἀχαριστίαν ἐκ μέρους τινός.— γνούς, ἄορ. τοῦ γιννώσκω ταῦτα γιννώσκω σχηματίζω ταύτην τὴν γνώμην.— αἰτοῦμαι

βασιλέα παρακαλῶ τὸν βασιλέα.—χαρίζομαί τινι κάμνω χάριν εἰς τινα.—ἐπιστρατεύω ἐκστρατεύω.—κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων.—διήλασα, τοῦ διελαύνω διέρχομαι μὲ τὸ ἵππικόν μου διὰ μέσου τινός.—συνέμειξα, ἀόρ. τοῦ συμμείγνυμί τινι συναντῶμαι μέ τινα.—ἐρέσθαι, ἀόρ. τοῦ ἐρωτῶ.—μετρίως μὲ μετριοπάθειαν.—εὐπρακτος εὐκατόρθωτος· εὐπρακτότερόν μοι ἐστί εὐκολώτερον κατορθώνω.—διαπράττομαι κατορθώνω, ἐπιτυχάνω.

§ 21-23. μεταστάντες, ἀόρ. τοῦ μεθίσταμαι ἀπομακρύνομαι.—ἐπορευόμεθα = ἐβουλόμεθα πορεύεσθαι.—λαμβάνω προλαμβάνω.—ἐν δεινῷ εἰμι εὐρίσκομαι εἰς δεινὴν (πολὺν δύσκολον) θέσιν.—παρέχοντες αὐτῷ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐνῷ παρείχομεν τοὺς ἑαυτοὺς μας εἰς αὐτόν : ἐνῷ ἐδεχόμεθα παρ' αὐτοῦ.—εὖ ποιῶ εὐεργετῶ.—ἀντι-ποιουμαί τι τῆς ἀρχῆς, βλ. κεφ. 1, § 9-11 (σελ. 136).—οὔτε ἔστι (τι), ὅτου ἔνεκα οὔτε ὑπάρχει κανεὶς λόγος, διὰ τὸν ὅποιον.—λυπῶ ἐνοχλῶ.—ἀδικῶ βλάπτω.—ἀμύνομαι ἀποκρούω.—ὑπάρχω εὖ ποιῶν τινα κάμνω ἀρχὴν νὰ εὐεργετῶ τινα.—ἡττῶμαί τινος εὖ ποιῶν φαίνομαι κατώτερός τινος εἰς τὰς εὐεργεσίας.—εἷς γε δύναμιν κατὰ τὴν δυνάμιν μας τοῦλάχιστον.

§ 24-27. ἀγορὰν παρέχω παρέχω τροφίμα πρὸς ἀγοράν.—φροντίζω ἀνησυχῶ.—ἄξιον ἀξιοπρεπές.—ἔξεστι εἶναι δυνατόν.—πιστὰ λαμβάνω λαμβάνω διαβεβαιώσεις (ἐνόρκους).—ἡ μὴν τῷ ὄντι, ἀληθῶς.—ἀπάγω ὁδηγῶ.—ἐξῆ, ὑποτακτ. τοῦ ἔξεστι.—πρίσθαι, ἀόρ. τοῦ ὠνοῦμαι ἀγοράζω.—δεήσει, μέλλ. τοῦ δεῖ.—ὥς διὰ φιλίας (χώρας) ὅπως διὰ μέσου φιλικῆς χώρας.—ἀσινῶς ἀβλαβῶς : χωρὶς νὰ προξενῇτε βλάβην.—σῖτα τροφαί.

§ 28-29. ἄπειμι, μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι.—διαπράττομαι ἂ δέομαι τελειώνω τὰς ὑποθέσεις μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 1-2. Ζαπάτας, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος.—ἐπιβουλή ἐχθρική ἐνέργεια.—συγγίγνομαι τινι συναντῶμαι μέ τινα.—παύω
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διαλύω.— ἐροῦντα, μέλλ. τοῦ λέγω.— χρηζῶ ἐπιθυμῶ.— ἐτοίμως προθυμῶς.

§ 3-6. δεξιαὶ (χειρες) δίδονται ἀνταλλάσσονται χειραφίαι μὲ διαβεβαίωσεis.— φυλάττομαί τινα προφυλάσσομαι ἀπὸ τινα.— ἀντιφυλαττόμεθα (ὕμας) ἐπίσης προφυλασσόμεθα ἀπὸ σᾶς.— σκοπῶ ἐξετάζω, παρατηρῶ (τὰ συμβαίνοντα).— αἰσθῆσθαι, ἀόρ. τοῦ αἰσθάνομαι ἀντιλαμβάνομαι.— ἐπινοῶ ἔχω κατὰ νοῦν.— ἔρχομαι εἰς λόγους τινὶ ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος.— ἐξέλοιμεν, ἀόρ. τοῦ ἐξαίρω ἐκβάλλω.— ἀπιστία δυσπιστία.— φθάνω προλαμβάνω.— κακόν (τι) ποιῶ τινι κάμνω κακὸν εἰς τινα.— ἀνήκεστος ἀθεράπευτος, ἀνεπανόρθωτος.— μέλλω ἔχω κατὰ νοῦν, σκοπεύω.— ἀγνωμοσύνη παρανοήσεις, παρεξηγήσεις.— συνουσία συνομιλία.— ἤκω ἔχω ἔλθει.— διδάσκω τινά, ὡς ἀποδεικνύω (ἐξηγῶ) εἰς τινα, ὅτι.

§ 7. σύννοια ἐμαυτῷ συναισθάνομαι.— τὸν θεῶν πόλεμον ὡς πρὸς τὸν πόλεμον μὲ τοὺς θεοὺς.— ἀπὸ ποίου τάχους μὲ ποίαν ταχύτητα.— ἀποφεύγω ξεφεύγω.— ἀποδραΐη, ἀόρ. τοῦ ἀποδιδράσκω καταφεύγω, κρύπτομαι.— ὅπως πῶς.— ἐχυρὸν χωρίον ὀχυρὸς τόπος.— ἀποσταίη, ἀόρ. τοῦ ἀφίσταμαι ἀπομακρύνομαι.— πάντη πανταχοῦ.— ἴσον ἐξ ἴσου.— κρατῶ τινος ἐξουσιάζω τι.

§ 8-11. οὕτω γινώσκω ταῦτα φρονῶ.— συντίθεμαι φιλίαν συνάπτω φιλίαν.— κατατίθεμαι ἐμπιστεύομαι.— πᾶσα ὁδὸς κάθε ὁδός.— εὐπορος εὐκολοδιάβατος.— ἀπορία ἔλλειψις.— πᾶσα ἡ ὁδὸς ὁλόκληρος ἡ ὁδὸς (τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ διανύσωμεν).— διὰ σκότους σκοτεινή, ἄγνωστος.— ἐπίσταμαι γνωρίζω.— δύσπορος δυσκολοδιάβατος.— ὄχλος πλῆθος ἀνθρώπων.— ἐρημία ἀπομόνωσις.— μεστὸς πλήρης.— ἀπορία, ἐδῶ : ἀμηχανία, δυσκολία.— μανέντες, ἀόρ. τοῦ μαίνομαι τρελαίνομαι.— ἔφεδρος ἀντίπαλος.— σῶζω διατηρῶ.

§ 12-14. Μυσοί, κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Μ. Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Λέσβου.— λυπηρὸς ἐνοχλητικός.— ταπεινὸν παρέχω τινά ταπεινώνω, ὑποτάσσω τινά.— Πισίδαι, βλ. βιβλ. I, κεφ 1, § 11 (σελ. 127).— τεθυμωμένους, πρkm. τοῦ θυμοῦμαί τινι ἐξοργίζομαι κατὰ τινος.— μᾶλλον εὐκολώτερον.— κολάζομαί τινα

τιμωρῶ τινα.— **ἀλλὰ μὴν**, ἐδῶ : πρὸς δὲ τούτοις.— **ἐν τοῖς** μεταξύ τῶν.— **λυπῶ** ἐνοχλῶ.— **δεσπότης** κυρίαρχος.— **ἀναστρέφομαι** (συμπερι)φέρομαι.— **ὕπηρετης** βοηθός.— **χάριν ἔχω** τινὶ χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα.

§ 15. **ἐνθυμουμαι** βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου, ἀναλογίζομαι.— **οὕτω θαυμαστὸν** τόσον παράδοξον.— **καὶ** (ἐπιτακτ.) **ἥδιστα** με πολὺ μεγάλην εὐχαρίστησιν.— **δεινὸς λέγειν** ἱκανὸς εἰς τὸ λέγειν, ἱκανὸς ρήτωρ.

§ 16-19. **ταῦτα γινώσκω** = **οὕτω γινώσκω** (§ 8).— **βουλεύω κακὸν τινι** σκέπτομαι κακὸν κατὰ τινος.— **κακόνους** εἰμί τινι = **βουλεύω κακὸν τινι**.— **ἀντακούω** ἀκούω καὶ ἐγώ.— **ἀπολέσαι**, ἀόρ. τοῦ **ἀπόλλυμι** καταστρέφω.— **ἀπορῶ** στεροῦμαι.— **ὄπλισις** ἐξόπλισις, ὀπλισμός.— **ἐν οἷς** με τὰ ὅποια.— **ἀντιπάσχω** πάσχω ἔνεκα τῶν πράξεών μου.— **χωρὶα ἐπιτήδεια** θέσεις κατάλληλοι.— **διαπορεύομαι** διέρχομαι.— **ἔξεστιν ἡμῖν** δυνάμεθα ἡμεῖς.— **ἄπορος** ἀδιάβατος.— **ταμιεύομαι** ἀποχωρίζω.— **ὅπόσοις ὑμῶν** = **τοσούτους ὑμῶν**, ὅπόσοις.— **διαπορεύω** τινὰ διαβιβάζω τινά, διευκολύνω εἰς τινα τὴν διάβασιν.— **ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ . . . ἔστι** ἀλλὰ τοῦλάχιστον τὸ πῦρ εἶναι βεβαίως . . . — **κρείττων** ισχυρότερος.— **λιμὸς** πείνα.— **ἀγαθὸς** ἀνδρεῖος.

§ 20-21. **πόρος** μέσον.— **ἐξελοίμεθα**, ἀόρ. τοῦ **ἐξαιροῦμαι** ἐκλέγω, προτιμῶ.— **πρὸς θεῶν** ἐνώπιον τῶν θεῶν.— **ἄπορος καὶ ἀμήχανος** ὁ εὐρισκόμενος εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν.— **ἐν ἀνάγκῃ ἔχομαι** ὑπὸ ἀνάγκης πιέζομαι.— **καὶ τούτων** πονηρῶν καὶ μάλιστα πονηρῶν.— **ἀπιστία** ἀθέτησις ὑποσχέσεως.— **ἀλόγιστος** ἀπερίσκεπτος.

§ 24-26. **τοιαῦτα ἡμῖν εἰς φιλίαν** ὑπάρχει ὑπάρχουν εἰς ἡμᾶς τοιοῦτοι (δηλ. ισχυροὶ) λόγοι, διὰ τὰ εἶμεθα φίλοι.— **πάσχω τὰ ἔσχατα** ὑφίσταμαι τὴν ἐσχάτην ποινήν, θανατώνομαι.— **ἐν τῷ ἐμφανεῖ** φανερά.— **φιλοφρονοῦμαι** δίδω ἀπόδειξιν τῶν φιλικῶν μου αἰσθημάτων.— **σύνδειπνον** ποιοῦμαί τινα συνδειπνῶ μετὰ τινος.

§ 27-30. **ἐλέγχομαι** (μετὰ μτχ.) ἀποδεικνύομαι, ὅτι.— **συγγί-**
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γνομαί τινι, βλ. ἀνωτέρω § 1 (σελ. 138).—στασιάζω τινὶ ἀντιπολιτεύομαί τινα.—τὸ στράτευμα λαμβάνω πρὸς ἑμαυτὸν λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου τὸ στράτευμα.—ἔχω τὴν γνώμην πρὸς τινα εἶμαι προσηλωμένος πρὸς τινα.—παραλυπῶ παρενοχλῶ, παρεμβάλλω προσκόμματα.—ἐκποδὼν εἶμι ἐκβάλλομαι ἐκ τοῦ μέσου, ἐκλείπω.—ἰσχυρῶς κατατείνω πολὺ ἐπιμένω.—ὥς εἰς ἀγορὰν (δηλ. ἰόντες) ὥς νὰ ἐπορεύοντο, διὰ νὰ ἀγοράσουν τροφὰς (ἐπομένως ἄοπλοι).

§ 31-34. ἐπὶ ταῖς θύραις πρὸ τῆς σκηνῆς.—παρακαλῶ προσκαλῶ.—εἴσω μέσα.—ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου κατόπιν τοῦ αὐτοῦ σημείου· τὸ σημεῖον ἦτο σημαία ἐρυθρὰ ἀνυψωθείσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Τισσ.—ἡ ἱππασία τὸ τρέξιμον τῶν ἱππέων.—θαυμάζω τι ἐκπλήσσομαι μέ τι.—ἀμφιγνοῶ ἀμφιβάλλω, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω.—πρὶν ἔως οὗτου.—Νίκαρχος, εἷς ἐκ τῶν λοχαγῶν.—τετρωμένος, πρkm. τοῦ τιτρώσκομαι πληγώνομαι.

§ 35-37. ἐπισιτίζομαι προμηθεύομαι τροφάς.

§ 38. ἔστησαν, ἀόρ. τοῦ ἵσταμαι· ἵσταμαι εἰς ἐπήκοον ἵσταμαι εἰς ἀπόστασιν τοσαύτην, ὥστε νὰ ἀκούεται ἡ ὁμιλία.—φαίνομαι (μετὰ μτχ.) ἀποδεικνύομαι, ὅτι.—ἔχει τὴν δίκην ἔλαβε τὴν τιμωρίαν του, ἐτιμωρήθη.

§ 39-42. ὁμόσαντες, ἀόρ. τοῦ ὁμνυμι ὁρκίζομαι.—νομίζω τινὰ φίλον θεωρῶ τινα ὡς φίλον.—ἄθεος ἀσεβής.—ἀπολωλέκατε, πρkm. τοῦ ἀπόλλυμι καταστρέφω, φονεύω.—Ὀρόντας γαμβρὸς τοῦ Ἀρταξέρξου, σατράπης τῆς Ἀρμενίας.—δεῦρο ἐδῶ.

BIBLION TRITON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 2. συνεπισπόμενοι, ἄορ. τοῦ συνεφέπομαι συνακολουθῶ.— ἀπωλώλεσαν, ὑπερσυντλκ. τοῦ ἀπόλλυμαι.— ἐννοοῦμαι σκέπτομαι.— ἐπὶ ταῖς θύραις πλησίον τῆς πρωτεμούσης.— πάντη πανταχοῦ.— ἀγορὰν παρέχω παρέχω τροφίμα πρὸς ἀγοράν.— μείον ὀλιγώτερον.— ἡγεμὼν τῆς ὁδοῦ ὁδηγός.— διειργω ἐν μέσῳ κείμει ἐν μέσῳ καὶ διαχωρίζω.— καταλελειμμένοι ἦσαν, ὑπερσυντλκ. τοῦ καταλείπομαι.— εὐδηλος ὁλοφάνερος.— κατακάνοιεν, ἄορ. τοῦ κατακαίνω φρονεύω.— λειφθείη, ἄορ. τοῦ λείπομαι ἀπομένω, μένω ἐν τῇ ζωῇ.

§ 3. ἀθύμως ἔχω ἀθυμῶ, στενοχωροῦμαι.— σίτου γεύομαι λαμβάνω τροφήν.— ἀνακαίω ἀνάπτω.— ἐπὶ τὰ ὅπλα εἰς τὸ στρατόπεδον.— ἀναπαύομαι κατακλίνομαι, πλαγιάζω.— ὄψεσθαι, μέλλ. τοῦ ὁρῶ.— οὕτω διάκειμαι εἰς τοιαύτην (ψυχικὴν) κατάστασιν εὐρίσκομαι.

§ 4-5. μεταπέμπομαι προσκαλῶ.— οἴκοθεν ἐκ τῆς πατρίδος.— κρείττων ὠφελιμώτερος.— ἀνακοινοῦμαί τινι συσκέπτομαι μετὰ τινος.— ὑποπτεύω φοβοῦμαι.— μὴ εἴη (Ξενοφῶντι) ὑπαίτιόν τι πρὸς τῆς πόλεως, μήπως δώσῃ κάποιαν ἀφορμὴν κατηγορίας κατὰ τοῦ Ξεν. ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν του.— ἀνακοινῶ τινι ζητῶ τὴν συμβουλὴν τινος, ἐρωτῶ τινα.

§ 6-7. ἐπήρετο, ἄορ. τοῦ ἐπερωτῶ ἐρωτῶ.— ἔρχομαι τὴν ὁδὸν διανύω τὴν ὁδόν, κάμνω τὸ ταξίδι.— ἐπινοῶ ἔχω κατὰ νοῦν.— καλῶς πράττω ἐπιτυγχάνω τὸν σκοπὸν μου.— ἀνείλε, ἄορ. τοῦ ἀναιρῶ χρησιμοδοτῶ.— πάλιν ἔρχομαι ἐπανέρχομαι.— μαντεία χρησμός.— αἰτιῶμαι κατηγορῶ.— λῶρον καλύτερον, συμφερότερον.— ἰτέον εἶναι ὅτι ἔπρεπε νὰ ταξιδεύσῃ.— πυνθάνομαί τι ἐρωτῶ τι.— ἦρου, ἄορ. τοῦ ἐρωτῶ.

§ 8-10. καταλαμβάνω εὐρίσκω, συναντῶ.— ὁρμῶ τὴν ἄνω ὁδὸν πορεύομαι πρὸς τὰ ἄνω (πρὸς τὰ μεσόγεια).— προθυμοῦμαι

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

(μετ' ἀπορμῆς) προτρέπω νά.— ἐπειδὴν τάχιστα εὐθὺς ὥς.— στόλος ἐκστρατεία.— ἦδει, παρτκ. τοῦ οἶδα.— ὀρμὴ πορεία, ἐκστρατεία.— τὴν ὁδὸν τὰς δυσχερείας τῆς ὁδοπορίας.

§ 11-12. μικρὸν ὀλίγον.— λαχών, ἀόρ. τοῦ λαγχάνω· λαγχάνω ὕπνου κοιμῶμαι.— ἔδοξεν αὐτῷ τοῦ ἐφάνη.— σκηπτὸς κεραυνός.— τῇ μὲν ... τῇ δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν ... ἀφ' ἑτέρου δέ.— πόνος τλαιπωρία.— (ἐφοβεῖτο) μὴ οὐ δύναίτο μήπως δὲν θὰ δύναται.— εἵργω ἐμποδίζω.— πάντοθεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη.— ἀπορίαι δυσκολία, προσκόμματα.

§ 13-14. ὁποῖόν τί ἐστὶ ποίαν περίπου σημασίαν ἔχει.— ἔξεστι εἶναι δυνατόν.— σκοπῶ ἐννοῶ, κρίνω.— ἔννοια ἐμπίπτει τινὶ σκέψῃ ἐπέρχεται εἰς τινα.— τί κατάκειμαι διατί εἶμαι πλαγιασμένος.— γίγνομαι ἐπὶ τινι περιέρομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός.— τί ἐμποδῶν (ἐστὶ) ... μὴ οὐχὶ ὑβριζομένους ἀποθανεῖν τί ἐμποδίζει νὰ φονευθῶμεν μὲ ὀνειδισμοὺς (ἐξεντελισμούς).— τὰ χαλεπώτατα τὰ τρομερώτατα.— ἐπιδόντας ἀφοῦ ἴδωμεν.— ὅπως πῶς.— ἀμυνόμεθα, μέλλ. τοῦ ἀμύνομαι ὑπερασπίζω τὸν ἑαυτὸν μου.— ὥσπερ ἐξὸν = ὥσπερ εἰ ἐξῆν ὥς νὰ ἐπετρέπετο.— προσδοκῶ (ὑποκτ.) νὰ περιμένω ; — ποίαν ἡλικίαν ἐλθεῖν ἐμαυτῷ, ὅτε συνέβαινον ταῦτα ὁ Ξεν. ἦτο τριάκοντα περίπου ἐτῶν.— τήμερον σήμερον.— προδίδωμι παραδίδω.

§ 15-18. ἐν οἷοις πράγμασι εἰς ποίαν κατάστασιν.— ἐξέφηναν, ἀόρ. τοῦ ἐκφαίνω· ἐκφαίνω πόλεμον φανερὰ ἀρχίζω, κηρύττω πόλεμον.— οὐδέν, ἐπίρρ.— ἀντεπιμελοῦμαι φροντίζω ἐπίσης.— ὑψησόμεθα, μέλλ. τοῦ ὑφίεμαι παραμελῶ τὸν ἑαυτὸν μου.— πείσεσθαι, μέλλ. τοῦ πάσχω.— ἀνασταυρῶ καρφῶν ἐπάνω εἰς μακρὸν ξύλον.— κηδεμὼν προστάτης.— ἐπὶ πᾶν ἔρχομαι καταβάλλω κάθε δυνατὴν προσπάθειαν, κάμνω ὅτι ἡμπορῶ.— αἰκίζομαι τινα τὰ αἵσχιστα βασανίζω τινὰ σκληρότατα.— τοι βεβαίως.— ποιητέον (ἡμῖν ἐστὶ) πρέπει νὰ πράξωμεν.

§ 19-20. διαθεῶμαι ἀκριβῶς παρατηρῶ.— ὥς πόσον.— ἐσθῆς (περιληπτκ.) ἐνδύματα.— ἐνθυμούμαι σκέπτομαι.— πριαίμεθα, ἀόρ. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦ ὠνοῦμαι ἀγοράζω. — ὦν ὠνησόμεθα μετὰ τὰ ὅποια νὰ ἀγοράσωμεν.

§ 21-23. ὕβρις αὐθαιρεσία. — ἀσάφεια ἀβεβαιότης. — ἄθλα ὡς βραβεῖα. — ὀπότεροι ἡμῶν διὰ τούτους ἐξ ἡμῶν τῶν δύο, οἱ ὅποιοι. — ἀμείνων ἀνδρείότερος. — ἀγωνοθέτης διοργανωτής ἀγῶνος, βραβευτής. — στερεῶς σταθερῶς. — ἐξεῖναί μοι δοκεῖ = δοκεῖ μοι ἐξεῖναι (ἡμῖν). — φρόνημα θάρρος. — θάλπος ζέστη. — τρωτὸς ὁ δυνάμενος νὰ πληγωθῇ. — θνητὸς ὁ δυνάμενος νὰ φονευθῇ. — μᾶλλον εὐκολώτερον.

§ 24-25. ἀλλ' ἴσως γὰρ ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσως. — ἐφ' ἡμᾶς πρὸς ἡμᾶς. — παρακαλοῦντας, μέλλ. τοῦ παρακαλῶ παρακινῶ. — ἐξορμῶ παρακινῶ. — ἀρετὴ ἀνδρεία. — ἀξιοστράτηγος ἄξιος στρατηγός. — βούλομαι εἶμαι πρόθυμος. — τάσσω διατάσσω. — ἡγεῖσθαι νὰ τεθῶ ἐπὶ κεφαλῆς σας (ν' ἀναλάβω δηλ. ἐγὼ τὴν παρόρμησιν τοῦ στρατοῦ πρὸς λῆψιν τῶν ἀναγκαίων ἀποφάσεων). — οὐδέν, ἐπίρρ. — τὴν ἡλικίαν, τὴν σχετικῶς μικρὰν (§ 14) ἀπέναντι τῆς ἡλικίας τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν λοχαγῶν τοῦ Προξένου. — ἡγοῦμαι, ἐδῶ : νομίζω. — ἀκμάζω (μετ' ἀπομφ.) ἔχω ἀρκετὰς δυνάμεις, ὥστε νά. — τὰ κακὰ οἱ κίνδυνοι.

§ 32. παρακαλῶ προσκαλῶ. — ὀπόθεν ἀπὸ ὅποιαν τάξιν (σῶμα στρατοῦ). — οἴχομαι ἔχω ἐξαφανισθῇ, ἔχω φονευθῇ.

§ 33-34. εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἔμπροσθεν τοῦ στρατοπέδου.

§ 35-36. ἐπίσταμαι γνωρίζω. — ἡμῖν πάντα ποιητέα (ἐστὶ) τὰ πάντα πρέπει νὰ πράξωμεν. — μέγιστον καιρὸν σπουδαιοτάτην ἐυκαιρίαν (νὰ φανῇτε ὠφέλιμοι εἰς τὸ στράτευμα). — βλέπω πρὸς τινα ἔχω ἐστραμμένα τὰ βλέμματά μου πρὸς τινα. — κακὸς δειλός. — ἴστε, προστκτ. τοῦ οἶδα.

§ 37-38. διαφέρω τί τινος ὑπερέχω κατὰ τι ἀπὸ τινα. — ταξίαρχος, οὗτος ἦτο ἀξιωματικὸς τῶν ἐλαφρῶς ὀπλισμένων στρατιωτῶν (πελταστῶν, τοξοτῶν, σφενδονητῶν) ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν λοχαγόν, ὅστις ἦταν ἀξιωματικὸς τῶν ὀπλίτων ἑκταξίαν τοῦ πολέμου. ὁ μὲν

σθὸς τοῦ λοχαγοῦ ἦτο διπλάσιος, ὁ δὲ τοῦ στρατηγοῦ τετραπλάσιος τοῦ μισθοῦ τοῦ στρατιώτου, ὅστις ἐλάμβανε κατὰ μῆνα ἓνα **δαρεικὸν** (= 20 ἀττ. δρχμ.).—**πλεονεκτῶ τινός τι** ἔχω (ἀπολαμβάνω) περισσότερον ἀπὸ τινά τι.—**ἀξιῶ κρίνω ἄξιον** (δίκαιον).—**προβουλευῶ τινός** προνοῶ διὰ τὸ καλόν τινος.—**προπονῶ τινος** κοπιᾶζω ὑπὲρ τινος.—**μέγα ὠφελῶ** πολὺν ὠφελῶ.—**ὥς συνελόντι** εἰπεῖν διὰ τὰ εἶπω συντόμως.—**εὐταξία** πειθαρχία.

§ 39-42. **καταστήσῃσθε**, ἀόρ. τοῦ καθίσταμαι ἐκλέγω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου.—**παραθαρύνω** ἐνθαρρύνω.—**πάνυ ἐν καιρῷ ποιῶ** πολὺν ἐπικαιρον πρᾶγμα κάμνω, πολὺν ὠφελῶ.—**ἐπὶ τὰ ὄπλα**, βλ. § 3 (σελ. 142).—**φυλακὴ** φρουρά.—**οὕτω ἔχω** εὐρίσκομαι εἰς τοιαύτην (ψυχικὴν) κατάστασιν.—**χρῶμαί τινί τι** χρησιμοποιοῦ τινά εἰς τι.—**νυκτὸς ἐν καιρῷ** νυκτός.—**τρέπω τὴν γνώμην τινός** μεταβάλλω τὴν σκέψιν τινός.—**ἐννοοῦμαι** σκέπτομαι.—**πείσονται**, μέλλ. τοῦ πάσχω.—**ἐρρωμένος** θαρραλέος, τολμηρός.—**οἱ ἀντίοι** = οἱ πολέμιοι.—**δέχομαι** ὑπομένω τὴν ἔφοδον, ἀνθίσταμαι.

§ 43-44. **ἐντεθύμῃμαι** ἔχω παρατηρήσει.—**ζῶ**, ἐδῶ : φυλάττω (σφάζω) τὴν ζωὴν μου.—**ἐκ παντὸς τρόπου** με κάθε τρόπον.—**ἐγνώκασι** ἔχουν τὴν γνώμην, φρονοῦν.—**ἀναγκαῖος** ἀναπόφευκτος.—**καλῶς** ἐνδόξως.—**διάγω (τὸν βίον)** ζῶ.—**ἀγαθὸς** ἀνδρεῖος.

§ 45-47. **μέλλω** ἀναβάλλω, βραδύνω.—**ἤδη** εὐθύς.—**αἰροῦμαι** ἐκλέγω.—**δέομαι** στεροῦμαι.—**συγκαλοῦμεν**, μέλλ.—**περαίνω** φέρω εἰς πέρας, τελειώνω, ἐκτελῶ.—**Δαρδανεὺς** ὁ ἐκ τῆς Δαρδάνου, πόλεως τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

§ 1-3. **ἤρηντο**, ὑπερσυντλκ. τοῦ αἰροῦμαι ἐκλέγομαι.—**ἡμέρα ὑποφαίνει** ἀρχίζει τὰ ξημερώνη.—**προφύλακες** φρουροί.—**χαλεπὸς** δύσκολος.—**τὰ παρόντα** ἡ παρούσα κατάστασις.—**ὁπότε**, ἐδῶ αἰτλγκ.: ἐπειδή.—**ὑφίεμαι** ἀποδεικνύω.—**καλῶς** ἐνδόξως.—**ὑποχείριος γίγνομαι τινι** περιέρχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός.

§ 4 - 6. **περὶ πλείστου ποιοῦμαι τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρομαι.**—**ξένιον**, ὁ Ζεὺς καλεῖται **ξένιος** ὡς προστάτης τῶν ξένων.—**ἡδέσθη**, ἀόρ. τοῦ **αἰδοῦμαι** σέβομαι.—**ὁμοτράπεζος γίγνομαι τινι** τρώγω ἐπὶ τῆς ἰδίας τραπέζης μετὰ τινος.—**αὐτοῖς τούτοις δι' αὐτῶν τούτων** (τῶν λόγων, τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν φιλοφρονήσεων).—**λαμβάνω πιστὰ** λαμβάνω διαβεβαιώσεις (ἐνόρκους).—**δείσας**, ἀόρ. τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδια** φοβοῦμαι.—**μάλιστα** ἐξαιρετικῶς, ὅλως ἰδιαίτερος.—**οἱ ἔχθιστοι ἐκείνου** οἱ μισητότατοι ἐχθροὶ ἐξείνου.—**ἀποστάς**, ἀόρ. τοῦ **ἀφίσταμαι** ἀποστατῶ, πηγαινῶ μὲ τὸ μέρος τινός.—**ἀποτείσαιντο**, ἀόρ. τοῦ **ἀποτίνομαι** τιμωρῶ.—**κράτιστα** γενναιότατα.

§ 7. **στέλλομαι ἐπὶ πόλεμον** ἐξοπλίζομαι πρὸς μάχην : ἐνδύομαι τὴν πολεμικὴν στολὴν μου.—**κόσμος** στολισμός.—**πρέπει** ἀρμόζει.—**δεῖ τελευτᾶν** εἶναι πεπρωμένον ν' ἀποθάνῃ.—**τῶν καλλίστων** = τοῦ καλλίστου κόσμου.—**ἄρχομαι τοῦ λόγου** ἀρχίζω νὰ ὁμιλῶ.

§ 8. **φιλικῶς χρῶμαί τινι** ἔχω φιλικὴν διάθεσιν πρὸς τινα.—**διὰ πίστεως** ἐξ ἐμπιστοσύνης.—**ἐγχειρίζω ἐμαυτὸν τινι** παραδίδω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τινα.—**δίκην ἐπιτίθημί τινί τινος** τιμωρῶ τινα διὰ τι.—**τὸ λοιπὸν** εἰς τὸ ἕξῃς.

§ 9. **μῖα ὁρμῇ** μὲ μίαν κίνησιν, συγχρόνως.—**οἰωνὸς σημεῖον** (προδηλοῦν τὸ μέλλον).—**εὐχομαι τάξω**.—**θύω σωτήρια (ιερά)** προσφέρω θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν.—**συνεπεύχομαι** τάξω προσέτι.—**ὅτω δοκεῖ** ὅστις ἐγκρίνει, ἐπιδοκιμάζει.—**ἀνατείνω** σηκώνω, ὑψώνω.—**παιανίζω** ψάλλω τὸν παιᾶνα· **παιᾶν** ἔδω : εὐχαριστήριος ὕμνος.

§ 10. **τὰ τῶν θεῶν καλῶς ἔχει** τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (θρησκευτικὰ) καθήκοντα ἐκτελοῦνται.—**ἐμπεδῶ** φυλάττω, τηρῶ.—**δεινὰ κίνδυνοι**.—**εὐπετῶς** ἐνκόλως.

§ 11 - 13. **ἀναμνήσω, μέλλ. τοῦ ἀναμνησέσκω** τινά τι ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην τινός τι.—**προσθήκει τινὶ** ἀρμόζει εἰς τινα.—**πάνυ δεινὰ** μεγάλοι κίνδυνοι.—**στόλος** στρατός.—**κατακάνοιεν**, ἀόρ. τοῦ **κατακαίνω** φονεύω.—**χίμαιρα**, αἶξ, κατσίκਾ.—**καταθύω** θυσιάζω.—**ἔχω** (μετ' ἀποφωγ.) **δύναμαι**—**ψηφίζομαι** ἀποφασίζω.—**ἀποθύω**

προσφέρω τὴν θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἔταξα.— ἀγείρω συναθροίζω.— ἔστι εἶναι δυνατόν.— τεκμήριον ἀπόδειξις.— τρόπαιον σημεῖον νίκης· ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὅπλα τῶν πολεμίων, τὰ ὁποῖα ἀνηρτῶντο εἰς δένδρον ἢ συνηθέστερον ἐστήνοντο ἐπὶ ξυλίνου στύλου.— μαρτύριον = τεκμήριον.— γίγνομαι γεννῶμαι.— δεσπότην ὡς κυρίαρχον.

§ 14-16. ἐρῶ θέλω νὰ εἶπω.— ἀφ' οὗ ἀφ' οὗτου.— ἔκγονος ἀπόγονος.— ἄμετρος ἀμέτρητος.— πάτριον φρόνημα γενναιοψυχία κληρονομηθεῖσα παρὰ τῶν προγόνων.— πείραν ἔχω τινὸς ἐκ πείρας γνωρίζω περὶ τινος.— δέχομαι, βλ. κεφ. 1, § 39-42 (σελ. 145).

§ 17. μείον ἔχω τι μειονεκτῶ εἰς τι.— ἀφεστήκασι, προκμ. τοῦ ἀφίσταμαι.— κακὸς δειλός.— γοῦν τοῦλάχιστον.— ἄρχω κάμνω ἀρχήν.

§ 18-19. πώποτε ποτὲ ἕως τώρα.— δηχθεῖς, ἀόρ. τοῦ δάκνομαι δαγκάνομαι.— ὄχημα πᾶν ὅ,τι φέρει ἢ ὑποστηρίζει τι: βάσις, στήριγμα.— βέβηκα ἵσταμαι, πατῶ.— παίω κτυπῶ.— προσίη, τοῦ προσέρχομαι.— μᾶλλον εὐκολώτερον.— τευξόμεθα, μέλλ. τοῦ τυγχάνω (τινὸς) ἐπιτυγχάνω (τι), κατορθώνω (τι).— προέχω τινὶ ὑπερέχω εἰς τι.

§ 20-21. θαρρῶ τι δὲν φοβοῦμαι τι.— ἄχθομαι τοῦτο στενοχωροῦμαι διὰ τοῦτο.— εἴσονται, μέλλ. τοῦ οἶδα.— ἀμαρτάνω τι περὶ τινα κάμνω σφάλμα τι πρὸς βλάβην τινός, ἀπατῶ, βλάπτω τινά.— ψυχὴ ζωή.— ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἥς = ; (προβλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 8, σελ. 126: ἐκ τῶν πόλεων, ὧν).— μέτρον ποσότης.— ἀργύριον χρήματα.— κρατῶ νικῶ.

§ 22. ἄπορον δυσκολία, ἐμπόδιον.— εἰ ἄρα ἂν τυχὸν δέν.— πρόσσω μακράν.

§ 23-24. διήσουσι, μέλλ. τοῦ διίημι ἐπιτρέπω τὴν διάβασιν.— ἡμῖν ἀθυμητέον (ἐστί) = δεῖ ἡμᾶς ἀθυμεῖν.— βελτίων ἀνδρεύτερος.— Λυκάονες, κάτοικοι τῆς Λυκαονίας, μεσογείου χώρας τῆς Μ. Ἀσίας ΒΔ. τῆς Κιλικίας.— τὰ ἐρυμνὰ αἱ ὄχυνται θέσεις.— καρποῦμαι τὴν χώραν διαρπάζω, λεηλατῶ τὴν χώραν.— ὀρμῶμαι οἴκαδε ξεκινῶ διὰ τὴν πατρίδα.— κατασκευάζομαι τακτοποιοῦμαι, προετοι-

μάζομαι.—ὥς οἰκήσοντας ὥς ἐὰν ἐμέλλομεν νὰ κατοικήσωμεν.—
ὁμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν ὁμήρους διὰ τὴν ἄνευ δόλου ἀπο-
χώρησίν των (ἐκ τῆς χώρας του) ὁμηρος δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος
κρατεῖται ὡς ἐγγύησις.—ὁδοποιῶ τινι κατασκευάζω (ἐτοιμάζω) ὁδὸν
διὰ τινα.—τέθριππον ἄμαξα συρομένη ὑπὸ τεσσάρων ἵππων.—τρις-
άσμενος μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως.

§ 25-26. ἀλλὰ γὰρ ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως.—ἐν ἀφθόνις βιο-
τεύω ζῶ ἐν ἀφθονίᾳ, ζῶ ἔχων ἀφθονα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα.—
ἐπιλαθώμεθα, ἀόρ. τοῦ ἐπιλανθάνομαί τινος λησμονῶ τι.—ἐκὼν
πένομαι θίλω νὰ εἶμαι πτωχός.—ἐξὼν αὐτοῖς = εἰ καὶ ἔξεστιν
αὐτοῖς ἐνῷ αὐτοὶ δύνανται.—σκληρῶς βιοτεύω ζῶ μὲ στερησεις.

§ 27-28. ἀλλὰ γὰρ ἀλλὰ βεβαίως.—οἱ κρατοῦντες οἱ νικηταί.—
ὅπως πῶς.—κράτιστα γενναϊότατα.—ξεῦγος ὑποζύγιον.—στρα-
τηγῷ τινος κανονίζω τὴν πορείαν τινός.—ὅπη ὅπου.—ὄχλος δυσκο-
λία.—ἀπαλλάττω ἐξαφανίζω.—ἀλλότριος ἀνήκων εἰς ἄλλον, ξένος.

§ 29-31. λοιπόν (ἐστί) μοι εἰπεῖν ὑπολείπεται εἰς ἐμὲ νὰ
εἶπω.—ἐξενεγκεῖν, ἀόρ. τοῦ ἐκφέρω.—ἐκφέρω πόλεμον = ἐκ-
φαίνω πόλεμον (κεφ. 1, § 15-18, σελ. 143).—περιγίγνομαι τῷ
πολέμῳ ἐπικρατῶ, νικῶ ἐν τῷ πολέμῳ.—ἀταξία ἑλλειψις πειθαρχίας.—
οἱ ἀρχόμενοι οἱ κατώτεροι, οἱ στρατιῶται.—μᾶλλον πειθόμενοι εὐ-
πειθέστεροι.—ἀεὶ ἐκάστοτε.—κολάζω τιμωρῶ.—σὺν τῷ ἄρχοντι
μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἄρχοντος.—ἐψευσμένοι ἔσονται, τετελεσμ. μέλ-
λων τοῦ ψεύδομαι ἀπατῶμαι.—κακός, βλ. ἀνωτέρω § 17.

§ 32. περαίνω τελειώνω.—ὥρα καιρός.—αὐτίκα εὐθύς.—πα-
ρέσονται, μέλλ. τοῦ πάρεμι ἐμφανίζομαι.—ὅτω δοκεῖ ὅστις φρο-
νεῖ.—ἔργῳ περαίνεται τι ἐκτελεῖται τι.—ιδιώτης ἀπλοῦς στρατιώ-
της.—διδάσκω συμβουλεύω.

§ 33. δεῖ ὑπάρχει ἀνάγκη.—καὶ αὐτίκα καὶ εὐθύς κατόπιν.—
σκοπῶ ἐξετάζω.—ὅτω δοκεῖ, βλ. ἀνωτέρω § 9.

§ 34-36. ὦν προσδεῖν δοκεῖ μοι ὅσα νομίζω, ὅτι χρειάζονται
ἀκόμη.—οἱ παριόντες οἱ παρευρόμενοι, οἱ διαβάται.—ἐπακολουθῶ
καταδιώκω.—πλαίσιον ἡ παράταξις, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ὀπλῖται κα-

τέχουν καὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς τῆς πορευομένης φάλαγγος, περι-
κλείοντες ἐντὸς τοῦ τετραπλεύρου τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ὄχλον (τοὺς
μὴ μαχίμους)· βλ. πίν. Χ ἐν τέλει τοῦ βιβλίου· ποιοῦμαι πλαΐσιον
τῶν ὀπλιτῶν παρατάσσω τοὺς ὀπλίτας ἐν τετραγώνῳ.— εἰ ἀποδει-
χθείη ἐὰν ἤθελεν ὀρισθῇ.— ἡγοῦμαι προηγοῦμαι.— τὰ πρόσθεν τὰ
ἐμπροσθεν, τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως.— κοσμῶ διοικῶ.

§ 37-38. ἄλλως ἐχέτω κατ' ἄλλον τρόπον ἢς γίνη.— τὸ νῦν
ἔχον ὅσο γὰρ τώρα.— τὸ λοιπόν, βλ. § 8.— πειρῶμαί τινος δοκι-
μάζω τι.— ταύτης τῆς τάξεως, δηλ. τοῦ πλαισίου.— αἰεί, βλ. § 31.

§ 39. τὰ δεδογμένα τὰ ἀποφασισθέντα.— μέμνημαι (μετ'
ἀπρμφ.) ἐνθυμοῦμαι νά, προσπαθῶ νά.— ἔστιν, βλ. § 11-13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 1-3. ἡ ὅπου.— τὸ ἄκρον ἡ κορυφή.— ἀποτρέπομαι ἄλλην
ὁδὸν στρέφομαι πρὸς ἄλλην ὁδόν.— οἱ ἐσκεδασμένοι οἱ διεσκορπι-
σμένοι.— νομαὶ ἀγέλαι, κοπάδια.

§ 4-6. παρελαύνω τινὰ περνῶ ἐμπροσθέν τινος.— ὅτε ἐσπέν-
δοντο, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. II, κεφ. 3, § 27 (σελ. κειμ. 34).—
διαπράττομαι ὁμολογῶ, ὁρίζω.— οὐκουν οὐδαμῶς.

§ 7. περὶ τὰ ἐπιτήδεια εἰμι ἀσχολοῦμαι εἰς τὴν προμήθειαν
τῶν τροφίμων.— ἔνθεν μὲν ... ἔνθεν δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν ... ἀφ' ἑτέ-
ρου δέ.— ὄρη, τὰ Καρδοῦχεια.— ποταμός, ὁ Τίγρης.— πειρῶμαί
τινος δοκιμάζω τι.

§ 8-11. δέομαί τινος ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι.— τά-
λαντον ποσὸν χρημάτων — ὄχι νόμισμα — 6.000 ἀττικῶν δραχμῶν.—
ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα ἀφοῦ ἐκδαροῦν καὶ τὰ δέσματα αὐτῶν
φουσκωθοῦν.— παρέχω ῥαδίως τὴν διάβασιν διευκολύνω τὴν διά-
βασιν.— δεσμοὶ σχοινία (τριχιές).— ζεύγνυμι δένω.— ὁρμίζω στε-
ρεώνω.— ἀρτῶ (-άω) κρεμῶ.— ἀφείς, ἀόρ. τοῦ ἀφίημι ἀφήνω,
ρίπτω.— διάγω φέρο, ἀποτίθημι πρὸς τὸν ὄχλον.— ἀμφοτέ-

ρωθιν καὶ ἀπὸ τὰς δύο ὄχθας.—**δήσας**, ἀόρ. τοῦ δῶ (-έω) δένω.—**ἐπιβάλλω** θέτω ἐπάνω.—**ὔλη** χαμόκλαδα, θάμνοι.—**γῆ** χῶμα.—**ἐπιφορῶ** ἐπισωρεύω.—**καταδύομαι** καταβυθίζομαι.—**αὐτίκα** μάλα τώρα ἀμέσως.—**εἴσεσθι**, μέλλ. τοῦ οἶδα.—**ἔξει** τοῦ μὴ καταδύναι (βαστάζων) θὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ καταβυθισθοῦν.—**σχήσει** == κωλύσει.

§ 12. **ἐνθύμημα** ἐπινόησις.—**χαρίεις** εὐφύης.—**τὸ ἔργον** ἡ ἐκτέλεσις.

§ 13-14. **ἐπαναχωρῶ** εἰς τοῦμπαλιν (= τὸ ἔμπαλιν) ἐπιστρέφω ὀπίσω.—**ἐνθεν** = ταύτας, ἐξ ὧν.—**θαυμάζω** ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω.—**ὅποι ποτὲ** εἰς ποῖον μέρος ἄραγε.—**οἱ ἐαλωκότες** οἱ αἰχμαλῶτοι ἐννοοῦνται οἱ ἐγγχώριοι αἰχμαλῶτοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον συλληφθῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν πορείαν των.—**ἐλέγχω τὴν χώραν** ζητῶ πληροφορίας περὶ τῆς χώρας.

§ 15-16. **ἡ πρὸς ἔω (ὁδὸς)** ἡ πρὸς ἀνατολὰς ὁδός.—**θερίζω** διέρχομαι τὸ θέρος.—**πρὸς ἐσπέραν** πρὸς δυσμάς.—**πειθαρχῶ** ὑπακούω.—**ἀπονοστώ** ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου.—**δυσχωρία** κακὴ φύσις τοῦ τόπου, κακοτοπία.

§ 17-18. **χωρὶς χωριστά**.—**φάσκων**, ἐνεστ. μτχ. τοῦ φημί.—**ἡ ἑκασταχόσε ὁδὸς** ἡ πρὸς ἑκάστην χώραν ὁδός.—**εὐπορον** εὐκόλον.—**ἐπὶ τούτοις** σχετικῶς μὲ τοῦτο (ἂν δηλ. πρέπει νὰ εἰσβάλουν εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων).—**ὀπηνίκα** δοκοίη καθ' ὁποίαν ὥραν ἦθελε φανῇ καλόν.—**ὑπερβολὴ** διάβασις (ὑπεράνω ὁρέων).

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 5-7. ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν ἦτο περίπου ἡ ὥρα τῆς τελευταίας (νυκτερινῆς) φρουρᾶς· οἱ Ἕλληνες διήρουν τὴν νύκτα εἰς τρεῖς φυλακάς· ἡ τρίτη φυλακή, ἡ ὁποία καὶ τελευταία λέγεται, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τῆς εἰσβολῆς (περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου) ἤρχιζε περὶ τὴν 2^{αν} μετὰ τὸ μεσονύκτιον.— λείπομαι ὑπολείπομαι.— ὅσον = τοσοῦτον (χρονικὸν διάστημα) ὥστε.— σκοταῖος μετὰ τὸ σκότος.— τὸ πεδίον τὸ μεταξὺ τῆς θέσεως τοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ ὄρους.— τηνικαῦτα τότε.— ἀπὸ παραγγέλλεως κατόπιν διαταγῆς προφορικῆς.— ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, βλ. βιβλ. II, κεφ. 1, § 2 (σελ. 135).— τὸ ἀμφ' αὐτὸν (στράτευμα) οἱ στρατιῶται του.— ἐπίσποιοτο, ἀόρ. τοῦ ἐφέπομαι ἀκολουθῶ.— τὸ ἄκρον ἡ κορυφή.— ὑψηγοῦμαι προπορεύομαι βραδέως.— τὸ ἀεὶ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος τὸ μέρος τοῦ στρατεύματος, τὸ ὁποῖον ἐκάστοτε διέβαινε (τὸ ὄρος).— τὸ ἄγκος ἡ κοιλάς.— ὁ μυχὸς ἡ χαράδρα.

§ 8-9. χαλκῶματα χαλκᾶ σκεύη.— κατασκευάζω ἐφοδιάζω.— φέρω τι λαμβάνω καὶ φέρω τι μετ' ἐμοῦ, ἀρπάζω.— ὑποφείδομαι φείδομαι κάπως, δεικνύομαι ὀλίγον φειδωλὸς (ἐπιεικής).— ὡς φιλίας ὡς φιλικῆς.— διεύειναι, τοῦ διήμει τινα ἀφήνω τινὰ νὰ διέλθῃ.— ἐπιτυγχάνω εὐρίσκω.— καλούντων, δηλ. τῶν Ἑλλήνων αὐτοῦς.— ὑπακούω δίδω ἀπάντησιν, προσοχίν.

§ 10-11. ἐγένετο διήρκεσε.— τόξευμα βέλος.— κατατιτρώσκω πληγώνω θανασίμως.— ἐξ ἀπροσδοκίτου ἀπροσδοκίτως, αἰφνιδίως.— ἐπιπίπτω τινὶ εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τινός.— τὸ Ἑλληνικὸν (στράτευμα) οἱ Ἕλληνες.— αὐλίζομαι διανυκτερεύω.— συνορῶ, κυρίως· βλέπω ὁμοῦ ἢ συγχρόνως· ἐδῶ· συνεννοοῦμαι (μετὰ πυρά).

§ 12-14. νεωστὶ πρὸ ὀλίγου.— ἀνδράποδον δοῦλος.— ἀφείναι, ἀόρ. τοῦ ἀφίημι ἀφήνω.— σχολαῖος βραδύς.— τὰ αἰχμάλωτα οἱ αἰχμάλωτοι.— οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες οἱ ἐπιβλέποντες, φυλάσσοντες ταῦτα.— ἀπόμαχος ὁ μὴ λαμβάνων μέρος εἰς τὴν μάχην.— φέρομαι

φέρω μαζί μου.— ταῦτα ἔδοξε ἀπεφασίσθησαν ταῦτα.— ἀριστῶ γευματίζω.— ὑποστήσαντες, ἀόρ. τοῦ ὑφίστημι τοποθετῶ κρυφίως.— τὸ στενὸν ἢ στενὴ δίοδος.— τὰ μὲν . . . τὰ δὲ ἄλλοτε μὲν . . . ἄλλοτε δέ.

§ 15 - 18. χειμὼν κακοκαιρία.— χωρίον τόπος.— ἐπιδιώκω καταδιώκω.— ἀναχάζω ὀπισθοχωρῶ.— σχολῇ βραδέως.— θαμινὰ συχνά.— ὑπομένω σταματῶ, περιμένω.— παρεγγυῶτο, εὐκτ. τοῦ παρεγγυῶμαι· παρεγγυῶ (-άω) παραγγέλλω, διατάσσω.— ἄγω προχωρῶ.— πρᾶγμα δυσκολία.— σχολή τινι ἔστι ἔχει τις καιρόν.— παρέρχομαι προχωρῶ.— σπολὰς δεσμάτινος θώραξ.— διαμπερές (ἐπίρρ.) πέρα πέρα.

§ 19 - 22. ὥσπερ εἶχε ὅπως ἦτο (χωρὶς δηλ. ν' ἀποθέσῃ τὴν πανοπλίαν του).— αἰτιῶμαι κατηγορῶ.— καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἄνδρε τέθνατον = καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες τεθνᾶσι.— καλὸς καὶ ἀγαθὸς εὐπατριδης, εὐγενής.— ἀνελέσθαι, ἀόρ. τοῦ ἀναιροῦμαι σηκώνω νεκρὰ σώματα (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).— βλέπω στρέφω τὸ βλέμμα μου.— ἄβατος ἀδιάβατος.— ὄρθιος ἀπότομος, ἀπόκορημος.— ὄχλος πλῆθος.— ἔκβασις ἔξοδος, πέρασμα.— φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω.— ὑπερβολὴ ἔξοδος, πέρασμα.— ἡγεμὼν ὁδηγός.— πράγματα παρέχω τινὶ παρέχω ἐνοχλήσεις εἰς τινα, ἐνοχλῶ τινα.— λαβεῖν = συλλαβεῖν.

§ 23 - 25. ἐλέγχω ἀνακρίνω, ἐρωτῶ.— διαλαμβάνω λαμβάνω χωριστά.— ἡ τὴν φανεράν, ὁδὸς φανερά ἐννοεῖται ἡ ὁρθία ὁδός, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες εἶχον ἔμπροσθέν των.— φόβοι μέσα πρὸς ἐκφόβισιν.— ἐκδίδωμι θυγατέρα δίδω εἰς γάμον (ὑπανδρεύω) τὴν θυγατέρα μου.— ἡγοῦμαι ὁδὸν ὁδηγῶ δι' ὁδοῦ.— δυσπάριτος δυσκολοδιάβατος.— χωρίον, βλ. ἀνωτέρω § 15.— παρέρχομαι διέρχομαι.

§ 26 - 28. ταξίαρχος, βλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 37 - 38 (σελ. 144).— τὰ παρόντα ἢ παροῦσα κατάστασις.— ὑποστάς, ἀόρ. τοῦ ὑφίσταμαι ἀναλαμβάνω.— Μεθυδριεύς, ἐκ τοῦ Μεθυδρίου, πόλεως τῆς Ἀρχαδίας.— Στυμφάλιος, βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 11 (σελ. 127).— ἀντιστασιάζω παρουσιάζομαι ὡς ἀνταγωνιστής.— Παρράσιος, βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 1 - 2 (σελ. 125).— ἔψονται, μέλλ. τοῦ ἔπομαι.— πολλαχοῦ

ῥησιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πολλάκις.— πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινι σπουδαίας ὑπηρεσίας προσφέρω εἰς τινα.— εἰς τὰ τοιαῦτα εἰς παρομοίας περιστάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

§ 1-2. ἐμφαγόντας ἀφοῦ φάγουν ἐν σπουδῇ.— δῆσαντες, ἀόρ. τοῦ δῶ δένω.— συντίθεμαι συμφωνῶ.— σημαίνω τῇ σάλπιγγι δίδω σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος.— ἄνω ὄντας ὅταν εἶναι (πλέον) ἐπάνω (δηλ. εἰς τὴν κορυφήν).— φανερά ἐκβασίς τὸ ἐπὶ τῆς φανεράς ὁδοῦ πέρασμα (βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).— αὐτοί, δηλ. ὁ Ξενοφών καὶ ὁ Χειρίσοφος.— συμβοηθῶ συγχρόνως σπεύδω πρὸς βοήθειαν.— ὕδωρ βροχή.— προσέχω τὸν νοῦν τινι ἔχω τὴν προσοχήν μου ἐστραμμένην εἰς τι.— ὥς μάλιστα ὅσον ἠδύναντο περισσότερον.— λανθάνω τινα διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος.— οἱ περιμόντες οἱ κύκλῳ πορευόμενοι (δισχιλίοι ἐθελονταί).

§ 3-4. τὸ ὄρθιον ὁ ἀνωφερὴς τόπος, ὁ ἀνήφορος.— κυλινδῶ (-έω) κυλίω.— ὀλοίτροχος στρογγύλος λίθος.— ἀμαξιαῖος ἀρκετὰ μεγάλος (ὥστε νὰ πληρώσῃ ὀλόκληρον ἄμαξαν).— φέρομαι κατακυλοῦμαι.— πταίω προσκρούω (σκοντάπτω).— πέτρα βράχος.— διασφενδονῶμαι ἐκτινάσσομαι εἰς τεμάχια.— οἶόν τέ ἐστὶ εἶναι δυνατόν.— πελάζω πλησιάζω.— ταύτη... ἄλλη εἰς τοῦτο τὸ μέρος... εἰς ἄλλο μέρος.— ἀνάριστοι ἀγευμάτιστοι.— τεκμαίρομαι τινι συμπεραίνω ἐκ τινός.— ψόφος κρότος.

§ 5-6. κύκλῳ περιμόντες, διὰ τῆς στενῆς καὶ ὁμαλῆς ὁδοῦ, τῆς βατῆς καὶ εἰς ὑποξύγια (κεφ. 1, § 25)· βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.— καταλαμβάνω εὐρίσκω, συναντῶ.— κατακανόντες, ἀόρ. τοῦ κατακαίνω φρονεύω.— μαστὸς λόφος.— ἔφοδος ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὁδὸς φέρουσα κατὰ τῶν πολεμίων.— αὐτόθεν ἀπὸ αὐτοῦ (δηλ. ἀπὸ τοῦ τόπου, ὅπου ἐκάθηντο οἱ φύλακες).— οἱ ἐπὶ τῇ φανερά ὁδῷ, βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.

§ 7-8. ἡμέρα ὑποφαίνει ἀρχίζει νὰ ξημερώνη.— ἔλαθον ἐγγὺς προσιόντες ἐπλησίασαν, χωρὶς νὰ ἐννοηθοῦν.— ἡ σάλπιγξ φθέγγεται ἡ σάλπιγξ ἤχη.— ἴμαι ὁρμῶ.— δέχομαι ὑπομένω τὴν ἔφοδον, ἀνθί-

σταμαι.— **εὐζωνος** ὁ ἐλαφρῶς ὠπλισμένος (καὶ ὡς τοιοῦτος δυνάμενος νὰ τρέχῃ εὐκολώτερον).— **ἀτριβῆς** ἀπάτητος.— **ἦ** ὅπου.— **ἀνέλκω** ἀνασύρω, τραβῶ ἐπάνω.— **συμμείγνυμί τι** συνενώνομαι μέ τινα.

§ 9-12. **εὐδοος** εὐκόλος πρὸς διάβασιν.— **ἀποκόπτω** ἐκδιώκω.— **διεzeugχθαι** (τοῦ διαzeugνυμαι) (αὐτοῖ) νὰ μένουν διεzeugμένοι (κεχωρισμένοι).— **ἦπερ οἱ ἄλλοι**, δηλ. οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον, διὰ τῆς φωνῆς.— **παρακελεύονται ἀλλήλοις** ἐνθαρρύνουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον (διὰ φωνῶν).— **προσβάλλω πρὸς τινα** ἐφορμῶ κατὰ τινος.— **ὀρθίοις τοῖς λόχοις**, τὸ στράτευμα κατὰ τὴν πορείαν ἐτάσσετο ὡς ἐξῆς: ὅχι μόνον αἱ ἐνωμοτίαι ἐβάδιζον ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰς λόχος ὀπισθεν τοῦ ἄλλου (**πορεία κατὰ κέρας**)· βλ. πίν. X ἐν τέλει τοῦ βιβλίου· ὁσάκις ὅμως ἦτο ἀνάγκη τὸ στράτευμα νὰ ἐπιτεθῇ (ὅπως ἐδῶ) κατὰ πολεμίων κατεχόντων ὑψομὰ τι, τότε ἐσχηματίζοντο οἱ καλούμενοι **ὀρθιοι λόγοι**· κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον αἱ ἐνωμοτίαι ἴσταντο ἡ μία ὀπισθεν τῆς ἄλλης, οἱ δὲ λόγοι ἐτοποθετοῦντο ὁ εἰς παραπλεύρως τοῦ ἄλλου ἀφήγοντες ἐν τῷ μεταξὺ μικρὰ κενὰ διαστήματα (βλ. πίν. X ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).— **ἄφοδος** μέρος ἀνοιχτὸν πρὸς ὑποχώρησιν.— **ὅπη** ἀπ' ὅποιον μέρος.— **ἕτερον λόφον**, τὸν δεῦτερον (βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).

§ 13. **ἐάλωκός**, πρkm. τοῦ ἀλίσκομαι κυριεύομαι.— **παριούσι** καθ' ἣν στιγμὴν (αὐτὰ) θὰ διήρχοντο: κατὰ τὴν διάβασίν των.— **ἐπὶ πολὺ ἦν** ἐπίαναν (τὰ ὑποζύγια) μεγάλην ἔκτασιν.— **ἄτε πορευόμενα** διότι ἐπορεύοντο.— **αἰρῶ** κυριεύω.

§ 14-16. **λοιπὸς ἦν** ὑπελείπετο.— **ὀρθιος** ἀπότομος.— **ἀμαχητὶ** χωρὶς μάχην.— **δείσαντας**, ἀόρ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια.— **ἄρα** ὅπως ἐφάνη κατόπιν.— **τὸ ἄκρον** = ὁ μαστός.— **ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας**, τοὺς κατέχοντας τὸν πρῶτον λόφον.— **ὑπάγω** βραδέως προχωρῶ.— **προσμείξιαν**, ἀόρ. τοῦ προσμείγνυμι· πλησιάζω, προσέρχομαι.— **οἱ τελευταῖοι λόγοι**, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. καταλειφθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου (§ 13).— **προέρχομαι** προχωρῶ.— **τὸ ὁμαλὸν** ἡ πεδιάς (εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερον καὶ αἱ δύο ὁδοί, ἡ φανερά [§ 8] καὶ ἡ στενή· βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).— **τίθεται τὰ ὅπλα ἴσταται** (παρατεταγμένος καὶ ἀναμένων διαταγὰς).

§ 17-18. ἀλάμενοι, ἀόρ. τοῦ ἄλλομαι πηδῶ.— κατὰ τῆς πέτρας ἀπὸ τὸν βράχον (δηλ. ἀπὸ τὸν πρῶτον λόφον) κάτω.— πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας, τοὺς ἡμίσεις τοὺς τεταγμένους ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων (§ 9).— ἀντίπορός τινι ἀπέναντί τινος κείμενος.— ἐφ' ᾧ (μετ' ἀπρμφ.) ἐπὶ τῷ ὄρω νά.— συνομολογῶ τι συναινῶ νὰ πράξω τι, ὑπόσχομαί τι.

§ 19-21. συνερρύησαν συνέρρευσαν· ἀόρ. τοῦ συρρέω.— ἐνταῦθα, δηλ. εἰς τὸν ἀντίπορον λόφον.— ἔνθα τὰ ὄπλα ἔκειτο ἐκεῖ, ὅπου εἶχον σταθῇ ἐν παρατάξει (δηλ. ἐν τῷ ὁμαλῷ· § 16).— γίγνομαι ἐπὶ τῆς κορυφῆς φθάνω εἰς τὴν κορυφὴν.— πέτρος λίθος.— κατέαξαν, ἀόρ. τοῦ κατάνγνυμι σπάζω.— Λουσιεὺς ὁ ἐκ τῶν Λουσῶν, πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας (παρὰ τὰ σημερινὰ Σουδενά).— πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος τὴν ἀσπίδα προστατεύων μὲ τὴν ἀσπίδα του καὶ τοὺς δύο.

§ 22-23. ὁμοῦ γίγνομαι συνενώνομαι.— σκηνῶ (-έω) καταλύω.— δαψιλῆς ἄφθονος.— κονιατὸς ἀσβεστωμένος.— ἀποδίδωμι δίδω ὀπίσω.— πάντα ποιῶ τοῖς ἀποθανούσι ἀπονέμω πάσας τὰς τιμὰς εἰς τοὺς φονευθέντας.— ἐκ τῶν δυνατῶν κατὰ τὸ δυνατόν.— νομίζεται συνήθεια εἶναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-2. αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.— ὀρίζω χωρίζω.— ἀναπνέω αἰσθάνομαι ἀνακούφισιν, ἀναλαμβάνω θάρρος.— ἄσμενος μὲ χαράν.— ἡδέως εὐχαρίστως.— μνημονεύω ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου.— διατελῶ μαχόμενος διαρκῶς μάχομαι.— τὰ σύμπαντα ὅλα ὁμοῦ, ἐν συνόλῳ.— ὡς ἀπηλλαγμένοι ἐπειδὴ, ὡς ἐνόμιζον, εἶχον ἀπαλλαγῇ.

§ 3-5. που κάπου, εἰς κάποιο μέρος.— ὄχθαι, ἐδῶ : ὑψώματα (εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ).— πεζοὺς ... ἄνω τῶν ἱππέων, βλ. πίν. VI ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.— Ὁρόντας, -α, βλ. βιβλ. II, κεφ. 5, § 39-42 (σελ. 141).— Ἀρτούχας, -α, ἀρχηγὸς τῶν Μάρδων, ἔθνη οὗς ὀρεινοῦ καὶ ληστροικοῦ.— Χαλδαῖοι φυλὴ Ἀρμενική.— ἄλκι-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μος ἀνδρεῖος.— γέρορα, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 8-11 (σελ. 131).— πλέθρον, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 128).— ὁδὸς δὲ μία..., βλ. πίν. VI ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.— χειροποίητος διὰ χειρῶν κατεσκευασμένη, τεχνητὴ (ὄχι φυσικὴ).— ταύτη εἰς αὐτὸ τὸ μέρος (ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα πρὸς τὰ ἄνω).

§ 6-7. ἐφαίνετο, κατ' ἔννοιαν : ἔφθανεν.— τραχὺς ἀνώματος.— ὁ ποταμὸς ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ.— γυμνοὶ ἀπροφύλακτοι, ἐκτεθειμένοι εἰς.— ἀναχωρῶ ἐπιστρέφω.— ἔνθα ἔκει, ὅπου.— ἐν τοῖς ὅπλοις ἐνόπλους, ὀπλισμένους.— δυσπορία τὸ δυσκολοδιάβατον.— ἐπικεισσομένους, μέλλ. μετ. τοῦ ἐπικεῖμαι ἐπιτίθεμαι.

§ 8-9. ἔδοξεν (αὐτῷ) τοῦ ἐφάνη.— πέδαι (αἱ) δεσμά, ποδόδεσμα.— δεδέσθαι (τοῦ δοῦμαι) ὅτι ἦτο δεμένος.— αὗται δέ, δηλ. ἔδοξαν.— αὐτόμαται μόναι των.— περιρρῆναι (ἀόρ. τοῦ περιρρέω) ὅτι ἔπесαν γύρω.— διαβαίνω, ἔδω : ἀνοίγω τὰ σκέλη μου.— ὄρθρος ὁ ὀλίγον πρὸ τῆς αὐγῆς χρόνος : τὰ (γλυκο)χαράγματα.— καλῶς ἔσεσθαι ὅτι τὰ πράγματα θὰ λάβουν καλὴν ἔκβασιν (θὰ πᾶνε καλῶ).— ὡς τάχιστα εὐθύς ὡς.— ἕως ὑποφαίνει ἡ αὐγὴ ἀρχίζει νὰ φαίνεται : ἀρχίζει νὰ ξημερώνη.— τὰ ἱερά ἡ θυσία.— τὸ ἱερεῖον τὸ θῦμα, τὸ θυσιασθὲν ζῶον.— ἀριστοποιοῦμαι = ἀριστῶ γευματίζω.

§ 10-12. ἤδесαν, παρακτ. τοῦ οἶδα.— ἐξεΐη, εὐκτ. τοῦ ἔξεστι ἐπιτρέπεται.— ἐπεγεῖρω σηκώνω ἐκ τοῦ ὕπνου.— τι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον σχετικόν τι μὲ τὸν πόλεμον.— φρύγανα ξηροὶ κλάδοι θάμνων (κατάλληλοι διὰ καύσιν).— ὡς ἐπὶ πῦρ διὰ νὰ ἀνάψουν φωτιάν.— κατίδοιεν, ἀόρ. τοῦ καθορῶ διακρίνω καλῶς.— τὸ πέραν τὸ ἀπέναντι μέρος.— πέτρα βράχος.— καθήκω ἐκτείνομαι.— παιδίσκη νεαρὰ κόρη.— μάρσιπος μικρὸς σάκος.— κατατίθεμαι τοποθετῶ.— ἀντρῶδης σπηλαιώδης, πλήρης σπηλαίων.— δόξαι (ἔλεγον) ὅτι ἐφάνη.— προσβατόν ἐστι τοῖς ἰππεῦσι εἶναι δυνατόν νὰ πλησιάσουν οἱ ἰππεῖς.— κατὰ τοῦτο εἰς τοῦτο τὸ μέρος.— ἐκδύντες, ἀόρ. τοῦ ἐκδύομαι.— ἐγχειρίδιον μάχαιρα.— νεύσομαι, μέλλ. τοῦ νέω κολυμβῶ ὡς νευσόμενοι διότι ἐνόμιζον, ὅτι θὰ (ἀναγκασθοῦν νὰ) κολυμβήσουν.— διαβαίνειν ὅτι προσεπάθουν νὰ διαβαίνουν.— πρόσθεν πρὶν βρέξαι χωρὶς νὰ βρέξουν.

§ 13-15. σπένδω κάμνω σπονδὴν (διὰ τὰ εὐχαριστήσω τὸν θεὸν ἢ ζητήσω τι παρ' αὐτοῦ)· σπονδὴ δὲ ἡ προσφορὰ ποτοῦ, δηλ. ὁ οἶνος, τὸν ὁποῖον χάριν τῶν θεῶν ἔχονον ἐκ τοῦ ποτηρίου.— τοῖς νεανίσκοις ἐγγχεῖν τὰ χύσουν (οἶνον) εἰς τὰ ποτήρια τῶν (δύο) νεανίσκων (διὰ τὰ κάμουν καὶ αὐτοὶ σπονδὴν).— φήνασι, ἀόρ. τοῦ φαίνω φανερώνω.— πόρος διάβασις, πέρασμα.— καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ, δηλ. αἰσίαν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφὴν.— σπονδὰς ἐποίει = ἔσπενδε.— ὑπομένω μένω ὀπίσω.— ὄχλος οἱ μὴ μάχιμοι.

§ 16-19. ταῦτα καλῶς εἶχε ταῦτα ἐτακτοποιήθησαν.— ὁδὸς ἀπόστασις.— ἐπὶ τὴν διάβασιν μέχρ' αὐτοῦ μέρους τῆς διαβάσεως.— ἀντιπαρῆσαν (τοῦ ἀντιπαρέρχομαι) παραλλήλως ἐπορεύοντο (εἰς τὴν ἀπέναντι ὁχτὴν τοῦ ποταμοῦ).— αἱ τάξεις τῶν ἱππέων αἱ ἴλαι τῶν (πολεμίων) ἱππέων.— τίθεμαι τὰ ὄπλα σταματῶ.— στεφανωσάμενος, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων.— ἀποδύς (δηλ. τὸ ἱμάτιον) ἀφοῦ ἔβγαλε τὸ ἱμάτιόν του (τὸ ὁποῖον θὰ ἐφόρει ἔνεκα τοῦ χειμῶνος).— τοὺς λόχους ὀρθίους, βλ. βιβλ. IV, κεφ. 2, § 9-12 (σελ. 154).— σφαγιάζομαι προσφέρω θυσίαν.— εἰς τὸν ποταμόν, ἐπίστευον οἱ παλαιοί, ὅτι ἐν ἐκάστῳ ποταμῷ κατ' ὅσον θεὸς τις καὶ εἰς τοῦτον προσέφερον θυσίαν, ὅσας ἤθελον τὰ διαβοῦν αὐτὸν εὐκόλως καὶ ἀκινδύνως.— ἐξικνοῦντο, δηλ. τῶν Ἑλλήνων ἐξικνοῦμαι τινος φθάνω, κτυπῶ τινα.— τὰ σφάγια, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 14-16 (σελ. 131).— παιανίζω, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 17-20 (σελ. 132).— ἀναλαλάζω ἰσχυρῶς ἀλαλάζω, φωνάζω.

§ 20-22. εὕζωνος, βλ. βιβλ. IV, κεφ. 2, § 7-8 (σελ. 153).— ἀνὰ κράτος δρομαίως, τροχάδην.— πάλιν ὀπίσω.— ἐπὶ τὸν πόρον, ἐννοεῖ τὸ δύσκολον πέρασμα (§ 5 καὶ § 6).— τὸν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς τὸ ὁποῖον (πέρασμα) εὗρίσκετο ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ, ἢ ὁποῖα ἔφερον εἰς.— οἱ πολέμιοι, δηλ. ἱππεῖς.— εὐπετῶς εὐκόλως.— εἰς τοῦμπαλιν (= τὸ ἔμπαλιν) πρὸς τὰ ὀπίσω.— τείνω σπεύδω.— ἔπομαι, ἐδῶ : καταδιώκω.— οἱ δὲ στρατιῶται, δηλ. οἱ ὁπλίται τοῦ Χειρισόφου.— ἀπολείπομαι μένω ὀπίσω.— συναναβαίνειν, δηλ. τοῖς πολεμίοις ἱππεῦσι· συναναβαίνω τινὶ συγχρόνως μετὰ τινα ἀναβαίνω.

§ 23. καθήκουσαι ὄχθαι = καθήκουσαι πέτραι.— ἐπὶ τοῦς

ἄνω πολεμίους ἐννοοῦνται οἱ πεζοὶ οἱ παρατεταγμένοι ἄνω τῶν ἰππέων (§ 3· βλ. πίν. VI ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).— ἄκρα ὑψώματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

§ 1-3. συνταξάμενοι συνταχθέντες εἰς τάξιν μάχης.— πεδίον ἅπαν ὅλο πεδιάδα.— λείος ὁμαλός, ὅχι πετωδής.— παρασάγγης, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 128).— βασίλειον ἀνάκτορον.— τῷ σατράπῃ, δηλ. τῷ Ὀρόντῃ (βλ. σελ. 156).— τύρσις -εως καὶ -ιος, ἡ, πύργος.— σταθμός, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 128).— ὑπερῆλθον ὑπερέβησαν.— Τηλεβόας παραπόταμος τοῦ Εὐφράτου.

§ 4-6. ἡ πρὸς ἐσπέραν ἡ πρὸς δυσμάς, ἡ δυτική.— ὕπαρχος ὑποδιοικητής.— ὅποτε παρεῖη (βασιλεῖ) ὁσάκις ἦτο πλησίον τοῦ βασιλέως.— ἀναβάλλω ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβιβάζω, βοηθῶ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν ἵππον.— προσελαύνω προσέρχομαι ἐφιππος.— εἰς ἐπήκοον, βλ. βιβλ. II, κεφ. 5, § 38 (σελ. 141).— σπείσασθαι, ἀόρ. τοῦ σπένδομαι.— ἐφ' ᾧ (μετ' ἀπαρμφ.) ἐπὶ τῷ ὄρῳ νά.— ἀδικῶ βλάπτω.— δέομαί τινος ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι.— ἐπὶ τούτοις με τούτους τοὺς ὄρους, με αὐτὰς τὰς συμφωνίας.

§ 7-9. δύναμις στρατός.— γίγνεται χιὼν πίπτει χιὼν.— ἔωθεν ἀπὸ προΐας: πρὸι πρῶι.— διασκηνῶ (-έω) κατασκηνῶ χωριστά.— ἱερεῖον ζῶον πρὸς σφαγὴν.— παντοδαπὸς παντὸς εἵδους.— ἀποσκηδάννυμαι διασκορπίζομαι, ἀπομακρύνομαι.— νύκτωρ, ἐπίρρ.: (κατὰ) τὴν νύκτα.— φαίνω φέγγω.

§ 10-14. διασκηνῶ (-όω) = διασκηνῶ (-έω).— ἐντεῦθεν χρον.: μετὰ ταῦτα.— διαιθριάζει ἁστερώνει, καλυτερεύει ὁ καιρὸς.— νυκτερεύω διανυκτερεύω.— ἄπλετος ἄφθονος.— ἀποκρύπτω σκεπάζω.— κατακειμένους ἐφρόσον ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς.— συμποδίζω δένω τὰ πόδια.— ὄκνος ὀκνηρία, ἀπροθυμία.— ἄλεινός θερμοαντικός· ἄλεινὸν ἦν παρεῖχε θερμότητα.— εἰ μὴ παραρρυνεῖη (τοῦ παραρρέω) εἰ μὴ ἤθελε καταρρέουσι (καταπέσει) ἀπὸ τὰ πλάγια.— γυμνὸς χωρὶς ἱμάτιον, μὲ χιτῶνα μόνον.— τάχα εὐθύς.— ἀφαιροῦμαι τινός τι ἀφαιρῶ (ἀρπάζω) ἀπὸ τινός τι.— χρίομαι

αἰλείφομαι.—**χοῖμα** χοῖσμα, αἷλιμμα.—**σύειον** ἀπὸ πάχος χοίρου.—**σησάμινον** ἀπὸ σουσάμι.—**ἀμυγδάλινον** ἀπὸ (πικρὰ) ἀμύγδαλα.—**τερμίνθινον** ἀπὸ τρεμεντίνα (ποῦ στάζει ὡς ρητίνη ἀπὸ τὴν τέρμινθον — δένδρον ρητινώδες).—**μύρον** ἔλαιον εὐώδες.—**ἐνέπρησαν**, ἀόρ. τοῦ ἐμπίμπρημι καίω.—**ἀτασθαλία** ἀπερισκεψία.—**δίκην** δίδωμι τιμωροῦμαι.

§ 15-18. Τημνίτης ὁ ἐκ τῆς Τήμων, πόλεως αἰολικῆς.—**ἀληθεύω** δίδω ἀληθεῖς πληροφορίας.—**ἤκε** ἐπανῆλθε.—**σάγαρις** δίστομος πέλεκυς.—**Ἀμαζόνες**, νοοῦνται ἐδῶ εἰκόνες (γλυπταὶ) Ἀμαζόνων, τὰς ὁποίας ὁ Ξεν. ἔβλεπεν ἐν Ἀθήναις ὄν.—**ποδαπὸς** ἀπὸ ποῖον τόπον.—**ἐπὶ τίνι** πρὸς τίνα σκοπόν.—**Χάλυβες - Τάοχοι**, λαοὶ αὐτόνομοι παρὰ τὴν Ἀρμενίαν.—**ὑπερβολὴ** διάβασις.—**ἦπερ μοναχῇ εἷη πορεία** ἀπὸ ὅπου μόνον ἠμποροῦσε νὰ περάσῃ κανεὶς.

§ 19-22. **ἐπὶ τοῖς μένουσι** ἐπὶ κεφαλῆς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔμενον.—**ἀλόντα** (ἐάλων), ἀόρ. τοῦ ἀλίσκομαι κυριεύομαι, λαφυραγοῦμαι, συλλαμβάνομαι.—**μένω** περιμένω.—**ἀνακραγόντες**, ἀόρ. τοῦ ἀνακράζω δυνατὰ φωνάζω.—**ὑπομένω** ἀνθίσταμαι.—**ἐκπῶμα** ποτήριον.—**ἀρτοκόπος** ἀρτοποιός.—**τὴν ταχίστην** (ὁδὸν) τάχιστα.—**ἀνακαλοῦμαι τῇ σάλπιγγι** διατάσσω νὰ δοθῇ διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 1-2. **ὅπῃ δύναιντο** ὅσον ἠδύναντο.—**πρὸς τὸν ὀμφαλὸν** σχεδὸν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ.—**πρόσω** μακράν.

§ 3-6. **χαλεπὸς** πλήρης κακουχιῶν.—**ἀποκαίω**, ἐπὶ ὑπερβολικοῦ ψύχους: παγώνω, καίω.—**πήγνυμι** παγώνω.—**σφαγιάζομαι** προσφέρω θυσίαν.—**περιφανῶς** ὀλοφάνερα.—**λήγω** παύω, κοπάζω.—**τὸ χαλεπὸν** ἡ σφοδρότης.—**πνεῦμα** ἄνεμος.—**ὀργυιὰ** μέτρον μήκους 6 ποδῶν ἢ 1 μέτρο. καὶ 85 ἑκατοστ.—**διαγίγνομαι** διέροχομαι, περνῶ.—**ὀψέ** ἀργά.—**πάλαι** πρότερον, πρὸ πολλῆς ὥρας.—**προσίεσαν**, πρτκ. τοῦ προσίημί τινα ἀφήνω τινὰ νὰ πλησιάσῃ.—**ὀψίζω** ἔροχομαι ἀργά.—**μεταδίδωμι** (μετὰ γνκ. ἢ μετ' αἰτ.) δίδω μέρος ἐκ τινος.—**ὁ**

πυρὸς ὁ σῖτος.— βρωτὸν φαγώσιμον.— ἔνθα δὲ ἐκεῖ δὲ ὅπου.— διατήκομαι διαλύομαι (λιώνω).— βόθρος λάκκος.— δάπεδον ἔδαφος.

§ 7-8. βουλιμιῶ παθαίνω βουλιμίαν, δηλ. ὑπερβολικὴν πείναν καὶ ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων ἐξ ἀσιτίας.— καταλαμβάνω εὐρίσκω, συναντῶ.— τὸ πάθος ἡ ἀσθένεια.— σαφῶς προφανῶς, ἀναμφιβόλως.— περιῶν, μτχ. τοῦ περιέρχομαι.— διαδίδωμι διαμοιράζω.

§ 9-11. ἀμφὶ κνέφας περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ σκότους (τῆς νυκτός) : ὅτε ἐσκοτείνιαζε.— ἔρυμα τείχος.— ὅσον περίπου.— κωμάρχης ὁ προεστώς, ὁ ἀρχὼν τῆς κόμης.— διατελῶ τὴν ὁδὸν διανύω ὅλην τὴν ὁδόν.

§ 12-14. λείπομαι ὑπολείπομαι.— διαφθείρομαι τοὺς ὀφθαλμούς βλάπτομαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.— ἀποσεσηπότες, πρkm. τοῦ ἀποσήπομαι σαπίζω· οἱ ἀποσεσηπότες τοὺς δακτύλους ἐκείνοι, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι εἶχον σαπίσει (εἶχον πάθει κορυπαγήματα).— ἐπικούρημα τῆς χιόνος βοήθημα, μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς χιόνος.— ὑπολύομαι λύω, ἐκβάλλω τὰ ὑποδήματά μου.— ὑποδοῦμαι (-έομαι) φορῶ τὰ ὑποδήματά μου.— εἰσδύομαι εἰσχωρῶ, χώνομαι μέσα.— περιεπὴγγυντο ἐπάγωναν περὶ τοὺς πόδας.— ἐπιλείπει δὲν ὑπάρχει πλέον.— καρβάτιναι τσαρούχια.— νεόδαρτος βοῦς δέσμα βοῦς νεογδάριου.

§ 15-16. ἀνάγκαι ταλαιπωρίαί, κακουχίαι.— εἰκάζω συμπεραίνω.— τετηκέναι, πρkm. τοῦ τήκομαι διαλύομαι (λιώνω).— ἀ-τμίζω ἀναδίδω ἀτμούς.— νάπη κοιλὰς δασώδης.— ἐκτρέπομαι τρέπομαι ἔξω τῆς πορείας μου πρὸς ἄλλο μέρος : λοξοδρομῶ.— πάση τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὲ κάθε τρόπον καὶ μέσον.— τελευτῶν τελευταῖον.— χαλεπαίνω ὀργίζομαι.

§ 17-18. ἐπίοιεν, εὐκτ. τοῦ ἐπέρχομαι.— οἱ κάμνοντες οἱ ἀσθενεῖς.— διαφέρομαι περὶ τινος φιλονικῶ διὰ τι.— ἤρπασαν, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. § 12-14 (σελ. κειμ. 79).— ἐξανίσταμαι σηκώνομαι.— ἦκαν, ἀόρ. τοῦ ἵημι ῥίπτω.— κατὰ τῆς χιόνος κάτω διὰ τῆς χιόνος.

§ 19-20. ἐπ' αὐτοὺς πρὸς παραλαβὴν αὐτῶν.— ἐγκαλύπτομαι

σκεπάζομαι.—φυλακὴ φρουρά.—καθειστήκει, ὑπερσυντλκ. τοῦ καθίσταμαι τοποθετοῦμαι.—προῖοιεν, εὐκτ. τοῦ προσέρχομαι προχωρῶ.—παριών, μτχ. τοῦ παρέρχομαι προχωρῶ.—παραπέμπω ἀποστέλλω.—σκέψασθαι, ἀόρ. τοῦ σκοποῦμαι ἐξετάζω, παρατηρῶ.—ὅλον τὸ στράτευμα, ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τὸν Χειρίσοφον ἐμπροσθοφυλακῆς, ἡ ὁποία ἐστρατοπέδευεν ἐν τινι κώμῃ.—αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.

§ 21-22. πρὸς ἡμέραν ἦν ἐπλησίαζε νὰ ξημερώσῃ.—ἄσμενοι μὲ χάραν.

§ 23-24. συνεγένοντο ἀλλήλοις συνηνώθησαν.—σκηνώ (-όω) κατασκηνώ, καταλύω.—διαλαχόντες, ἀόρ. τοῦ διαλαγχάνω διαμοιράζω μὲ κλῆρον.—κελεύω, ἐδῶ : παρακαλῶ.—εὕζωνος, βλ. κεφ. 2, § 7-8 (σελ. 154).—εἰλήχει, ὑπερσυντλκ. τοῦ λαγχάνω λαμβάνω μὲ κλῆρον.—κωμήτης κάτοικος τῆς κώμης.—πῶλος ἵππος ἀδάμαστος, πουλάρι.—ἐνάτην ἡμέραν πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν.—ἐκδίδωμι θυγάτέρα, βλ. κεφ. 1, § 23-25 (σελ. 151).

§ 25-27. κατάγειος ὑπόγειος.—τὸ στόμα (ἦσαν αἱ οἰκίαι) ὥσπερ (στόμα) φρέατος τὴν εἴσοδον εἶχον ὁμοίαν πρὸς στόμιον φρέατος.—ὄρυκτὸς ἐσκαμμένος.—οἷς (γνκ. οἶδς) πρόβατον.—τὰ ἔκγονα τὰ νεογνά, τὰ μικρά.—χιλὸς χλωρὸν χόρτον.—οἶνος κριθίνος ζυθός.—κρατὴρ ἀγγεῖον.—ἰσοχειλὴς ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας μὲ τὰ χεῖλη ἀγγείου· κριθαὶ ἰσοχειλεῖς κόκκοι κριθῆς ἐπιπλέοντες ἐπάνω ἐπάνω.—ἐνέκειντο τοῦ ἔγκειμαι κείμαι (εὐρίσκομαι) ἐντός.—γόνυ κόμβος (τοῦ καλάμου).—μύζω βυζάνω, ρουφῶ.—ἄκρατος κυρίως : ὁ οἶνος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ἀναμειγμένος μὲ ὕδωρ· ἔπειτα, ὅπως ἐδῶ : δυνατός.—συμμανθάνω συνηθίζω.

§ 28-29. σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα συνδειπνῶ μετὰ τινος.—ἀντεμπλήσαντες, ἀόρ. τοῦ ἀντεμπίμπλημι εἰς ἀνταμοιβὴν γεμίζω.—ἀπίασιν, μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι.—ἐξηγοῦμαι ἀγαθὸν τι παρέχω ὠφέλιμόν τινα ὑπηρεσίαν ὡς ὁδηγός.—γίγνομαι ἐν τινι φθάνω εἰς τι.—φιλοφρονοῦμαι δίδω ἀπόδειξιν τῶν φιλικῶν μου αἰσθημάτων.—ἔφρασε, ἀόρ. τοῦ φράζω δεικνύω, φανερώνω.—κατορρωρυγμένος (κατορύττομαι) καταχωμένος (κουμμένος μέσα εἰς τὴν γῆν).—διασκηνώ (-έω) κατασκηνῶ χωριστά.—ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις ἔχοντες τὰ

πάντα ἄφθονα.— ἐν φυλακῇ ὑπὸ φρουρησιν, αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν.— ἐν ὀφθαλμοῖς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιόν των.

§ 30-32. ὅπου παρίοι (τοῦ παρέρχομαι) κώμην ἀπ' ὅποιαν κώμην ἐπερνοῦσε.— τρέπομαι πρὸς τινα ἐπισκέπτομαι τινα.— εὖω-χοῦμαι τρώγω καὶ πίνω καλῶς.— εὐθυμοῦμαι εἶμαι εἰς εὐθυμίαν.— πύρινος (ἄρτος) (ἄρτος) σιταρένιος.— τῷ = τινι.— προπίνω τινὶ πίνω εἰς ὑγίαν τινός.— ἐπικύπτω σκύπτω ἐπάνω.

§ 33-34. σκηνῶ, ἐδῶ = εὖωχοῦμαι (§ 30).— ξηρὸς χιλὸς ξηρὸν χορτάρι, σανὸς· οἱ ἄρχαῖοι συνήθιζον κατὰ τὰ συμπόσια νὰ φοροῦν στεφάνους ἀνθέων· ἐδῶ τὰ ἄνθη ἀντικατέστησεν ὁ ξηρὸς χιλός.— διακονῶ ὑπηρετῶ.— ἐνεδὸς κωφάλαος.— φιλοφρονοῦμαί τινα μὲ φιλόφρονας λόγους χαιρετίζω τινά.— κοινῇ ἀπὸ κοινοῦ, καὶ οἱ δύο μαζί.— περσίζω ὁμιλῶ τὴν περσικὴν γλῶσσαν.— ἧ ποῦ.

§ 35-36. ἑαυτοῦ, δηλ. τοῦ κωμάρχου.— οἰκέται οἰκογένεια, μέλη τῆς οἰκογενείας (τέκνα καὶ γυνή).— παλαιότερος ὀλίγον παλαιός, γεροντικός.— ἀνατρέφω ἵππον τρέφω ἵππον καὶ τὸν δυναμώνω πάλιν (παχύνω).— καταθύω θυσιάζω.— ἱερὸς τοῦ Ἥλιου ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἥλιον· τὸν Ἥλιον οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον ὡς θεὸν (Μίθραν) καὶ εἰς αὐτὸν ἐθυσίαζον ἵππους.— ἐκεκἀκωτο, ὑπερσυντλγ. τοῦ κακοῦμαι κακοπαθαίνω, ταλαιπωροῦμαι.— οἱ ταύτῃ ἵπποι οἱ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἵπποι.— μείων μικρότερος.— θυμοειδὴς ζωηρός.— σακίον μικρὸς σάκος (ἀπὸ χονδρὸν ὕφασμα ἢ ἀπὸ δέρμα).— καταδύομαι βυθίζομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

§ 19-20. διὰ τῆς χώρας, δηλ. τῶν Σκυθηνῶν.— τεθνάναι ἐπηγγείλατο ἐδήλωσεν, ὅτι προσφέρεται νὰ θανατωθῇ.— ἐμβάλλω εἰσβάλλω.— παρακελεύομαι προτρέπω.— ὦ καὶ ἐκ τούτου δὲ ἀκριβῶς.

§ 21-24. γίγνομαι ἐπὶ τοῦ ὅρους φθάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους.— ζωογρῶ (-έω) συλλαμβάνω ζῶντα.— γέρρα, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 8-11 (σελ. 131).— ὠμοβόειος ὁ ἐξ ἀκατεργάστου δέρματος βοός.— οἱ ἀεὶ ἐπιόντες οἱ ἐκαστοὶ προσερχόμενοι (στοατιῶται).—

θέω δρόμῳ προχωρῶ μὲ ταχὺν βηματισμὸν (τροχάδην).— οἱ αἰεὶ βοῶν-
τες οἱ ἀκαταπαύστως κραυγάζοντες.— ὅσῳ δὴ ὅσον βέβαια.— ἀναλαμ-
βάνω λαμβάνω μαζί μου.— παραβοηθῶ τρέχω εἰς βοήθειαν.— τάχα
δὴ εὐθὺς πλέον.— παρεγγυῶ (-άω) προτρέπω.— ἐλαύνω κτυπῶ
(ζῶον), διὰ τὴν βαδίξην ταχέως.

§ 25-27. τὸ ἄκρον ἢ κορυφή.— περιβάλλω ἐναγκαλίζομαι.—
κολωνὸς ὕψωμα, λόφος.— δέρματα ὠμοβόεια ἀκατέργαστα δέρματα
βοῶν.— ἀνατίθηναι ἐπιθέτω, ἐπισωρεύω.— αἰχμάλωτα λαφυραγωγή-
θέντα.— κατέτεμνε τὰ γέρρα, ἵνα καταστήσῃ αὐτὰ ἄχρηστα.— δια-
κελεύομαι προτρέπω.— ἀποπέμπω ἀπολύω.— ἀπὸ κοινοῦ ἀπὸ τοῦ
κοινοῦ ταμείου : ἀπὸ τῶν χρημάτων καὶ τῶν λαφύρων τῶν ἀνηκόντων
εἰς ὅλους.— φιάλη πλατὺ καὶ ἀβαθεὺς ποτήριον.— σκευὴ ἐνδυμασία.—
ῥῆχτο ἀπιὼν ἀμέσως ἀπῆλθε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

§ 22-24. λήζομαι ληλατῶ.— ἀγορὰν παρέχω παρέχω τρόφιμα
πρὸς ἀγοράν.— ξένια δῶρα φιλοξενίας.— ἄλφριτα κρύθινα ἄλευρα.—
συνδιαπράττομαι διαπραγματεύομαι συγχρόνως.

§ 25-26. ἦν ἠϋξάντο, ἐδῶ ὁ ἀόρ. μὲ σημασ. ὑπερσυντλκ.· περὶ
τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. III, κεφ. 2, § 9 (σελ. κειμ. 53).— ἀποθύω προσ-
φέρω τὴν θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἔταξα.— σωτήρια (ιερά) θυσία διὰ τὴν
σωτηρίαν.— ἡγεμόσυνα (ιερά) (θυσία) διὰ τὴν (ἀσφαλῆ καὶ εὐτυχῆ)
ὁδηγίαν.— δρόμος, ἐδῶ : στάδιον.— προστατῶ εἶμαι προϊστάμενος,
διευθύνω.— τὰ δέρματα τῶν θυσιασθέντων ζώων (ὡς ἄθλα διὰ τοὺς
νικητάς).— κάλλιστος καταλληλότητος.— δασὺς (τόπος) θαμνώδης
(τόπος).— ἀνιῶμαι πονῶ.

§ 27-28. ἀγωνίζομαι στάδιον ἀγωνίζομαι εἰς τὸν ἀπλοῦν δρό-
μον (ἀπὸ τῆς ἀφρηρίας μέχρι τοῦ τέματος).— δόλιχος μακρὸς δρόμος,
ἐπταπλάσιος τοῦ σταδίου.— παγκράτιον ἀγὼν πάλης καὶ πυγμῆς συγ-
χρόνως.— καλὴ θέα ὠραῖον θέαμα.— καταβαίνω κατέρχομαι εἰς τὸ
στάδιον : λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας.— οἱ ἐταῖροι οἱ συστρατιῶ-
ται.— φιλονικία ἄμιλλα.— ἔθειον ἵπποι ἐγίνετο ἵπποδρομία.— τὸ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πρανές ἡ κατωφέρεια, ὁ κατήφορος.— ἐλαύνω τρέχω μὲ τὸν ἵππον μου.— ὑποστρέφω (ἀμτβ.) στρέφομαι ὀπίσω.— πρὸς τὸν βωμόν, οὗτος ὁ βωμός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχον γίνει αἱ θυσίαι, εἶχεν ὀρισθῇ ὡς ἀφετηρία καὶ τέρμα τοῦ ἀγῶνος.— κάτω εἰς τὴν κἀνοδον, εἰς τὸν κατήφορον.— κυλινδοῦμαι κυλίομαι.— τὸ ἰσχυρῶς ὀρθιον ἡ λίαν ἀνωφερὴς θέσις, ὁ πολὺς ἀνήφορος.— παρακέλευσις παρόρησις, ἐνθάδουρνεσις.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-3. ἀπιτέον εἶναι = ὅτι ἔδει ἀπιέναι.— ὁδοποιοῦμαι, ἐπὶ ὁδῶν : κατασκευάζομαι καταλλήλως πρὸς χρῆσιν.— τριταῖοι τὴν τρίτην ἡμέραν.— ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις ἐπιθεώρησις τῶν στρατιωτῶν μετὰ τῶν ὅπλων των.— ἐγένοντο συνεποσώθησαν, ἀνῆλθον εἰς.— καὶ εἴ τις (ἀπώλετο) νόσω καὶ μερικοὶ ἐκ νόσου.

§ 4-6. διαλαμβάνουσι μοιράζουιν μεταξύ των.— τὰ αἰχμάλωτα ἡ λεία, τὰ λάφυρα (αἰχμάλωτοι, ζῶα, σκευὴ κ. ἄ.) ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαφύρων.— ἀργύριον χρήματα.— γίγνομαι, ἐπὶ χρημάτων : εἰσπράττομαι.— ἡ δεκάτη (μερὶς) τὸ δέκατον μέρος.— ἐξεῖλον, ἀόρ. τοῦ ἐξαιρῶ (ξε)χωρίζω.— τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν διὰ τὸ φυλάττειν ἕκαστος τὸ ἀναλογεῖν εἰς αὐτὸν μέρος.— Ἀσιναιῖος ὁ ἐκ τῆς Ἀσίνης, πόλεως τῆς Λακωνικῆς.— τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος μέρος τὸ ὀρισθὲν διὰ τὸν Ἀπόλλωνα μέρος (τῶν χρημάτων).— ἀνάθημα ἀφιέρωμα.— ἀνατίθημι ἀφιερώνω.— ὁ ἐν Δελφοῖς Ἀθηναίων θησαυρὸς ἦτο οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφυλάσσοντο τὰ προσφερόμενα ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δελφοὺς ἀφιερώματα τοιούτους θησαυροὺς εἶχον ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Δελφοῖς πολλαὶ πόλεις.— ἀπῆει εἰς B., τὸ 394 π. X. (βλ. εἰσαγ.).— νεωκόρος ἐπιμελητὴς καὶ φύλαξ τοῦ ναοῦ.— ἐπιστέλλω παραγγέλλω.— χαριεῖσθαι, μέλλ. τοῦ χαρίζομαι τιτι εἶμαι ἀρεστὸς εἰς τινα.

§ 7-8. φεύγω εἶμαι ἐξόριστος.— θεωρῶ (τοὺς ἀγῶνας) παρίσταμαι ὡς θεατὴς εἰς τοὺς ἀγῶνας.— παρακαταθήκη τὸ ἐμπιστευθὲν χοῦμα.— χωρίον γῆμα— ἀνοῖμαι ἀνοίξω ἀνοίξει ἀόρ. τοῦ

ἀναιρῶ χρησιμοδοτῶ.—ὁ θεός, ὁ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλων.—κόγχη κογχύλιον.—ἀγρευόμενα θηράσιμα (τὰ ὅποια κυνηγῶν δύναται τις νὰ συλλάβῃ).

§ 9-10. ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου μὲ τὰ ἱερὰ χρήματα.—δεκατεύω τι λαμβάνω τὸ δέκατον μέρος ἔκ τινος.—ώραῖος ὁ παραγόμενος ἢ γινόμενος κατὰ τὴν κατάλληλον ὥραν (ἐποχὴν) τοῦ ἔτους: ὥριμος τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὥραϊα οἱ ὥριμοι καρποὶ τοῦ κτήματός του.—οἱ πολῖται, δηλ. οἱ Σκιλλούντιοι.—πρόσχωρος γείτων.—οἱ σκηνοῦντες οἱ συμποσιάζοντες.—τραγήματα ξηροὶ καρποὶ (καρούδια, ἀμύγδαλα κ.τ.τ.).—τὰ θυόμενα ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς τὰ θυσιαζόμενα ζῶα, τὰ ὅποια ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ἱερῶν βοσκημάτων (δηλ. τῶν ζώων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος).—λάχος μερίδιον.—Φολόη, ὄρος μεταξὺ Ἡλίδος καὶ Ἀρκαδίας.—σῦς ἄγριος χοῖρος.—δορκὰς ζαρκάδι.

§ 11-13. ἔστι κεῖται.—ἦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας.—ἐνι = ἔνεστι.—λειμὼν λιβάδι.—εὐωχοῦμαι, ἐπὶ ζώων: τρέφομαι ἀφθόως.—εἵκασμαι εἶμαι ὁμοιος.—ξόανον ξύλινον ἄγαλμα.—ἱερός (ἐστι) τῆς Ἀρτέμιδος ἀφιερωμένος εἶναι εἰς τὴν Ἀρτέμιδα.—τὸν ἔχοντα... καταθύειν = ὁ ἔχων... καταθυέτω.—ἐκάστου ἔτους κάθε χρόνον.—τὸ περιττὸν τὸ περισσεύμα.—τῇ θεῷ μελήσει ἡ θεὰ θὰ φροντίσῃ, δηλ. ἡ θεὰ θὰ τιμωρήσῃ αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 7-9. φέρω πληρώνω.—δηῶ καταστρέφω.—προηγορῶ ἀγορεύω ἔξ ὀνόματός τινος.—δεινὸς λέγειν ἱκανὸς ρήτωρ.—συνησθησομένους, μέλλ. τοῦ συνήδομαι συγκαίρω.—πράγματα δυσχέρεια, κίνδυνοι.—σεσωσμένοι παρεγένεσθι σώοι ἐφθάσατε ἐδῶ.—πάσχω ἀγαθὸν τι ἀπολαύω, λαμβάνω καλόν τι.—πώποτε ποτὲ ἕως τώρα.—ὑπάρχω κάμνω ἀρχήν, πρῶτος ἀρχίζω.

§ 10-12. ἀφαιροῦμαί τινά τι ἀφαιρῶ παρὰ τινός τι.—βία... οὐ πείθοντας μὲ τὴν βίαν καὶ ὄχι μὲ τὸ καλόν.—οὐκ ἀξιούμεν ἀποδοκιμάζομεν.—Κορύλας ἄρχων τῆς Παφλαγονίας.

§ 13-15. ἀγαπῶντες εὐχαριστημένοι.— χρήματα πράγματα, λάφυρα (ζῶα, αἰχμάλωτοι, τρόφιμα κ.τ.τ.).— ἄγω καὶ φέρω ἀρπάζω (καὶ παίρνω μαζί μου).— ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς διὰ τὰς τιμὰς, τὰς ὁποίας μᾶς ἔκαμαν.— ἀντιτιμῶ τιμῶ καὶ ἐγὼ (τὸν τιμῶντά με).— ἀπέχομαι τῶν φίλων δὲν βλάπτω, δὲν πειράζω τοὺς φίλους.— ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον σὰν τί λογῆς ἀνθρώπους μᾶς ἤσαν (καλοὺς ἢ κακοὺς).

§ 16-19. ὕβρει ἐξ ἀλαζονείας.— τὰ ἐκείνων = τὰ πράγματα ἐκείνων.— αἰτιῶμαι κατηγορῶ.— ἄρμοστής διοικητής.

§ 20-21. ἴσθι, προσκτικ. τοῦ οἶδα.— οἱ κάμνοντες οἱ ἀσθενεῖς.— ἡ... ταύτη ὅπου... ἐκεῖ.— ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς ἡ θέσις μᾶς ἐδέχετο (μᾶς ἐπέτρεπε νὰ εἰσέλθωμεν).— εἰμὶ ἐπὶ τινι εἶμαι εἰς τὴν ἑξουσίαν τινός.— κομίζομαι λαμβάνω μαζί μου.— εὖ ποιῶ εὐεργετῶ.— ἀντευποιῶ ἀνταποδίδω τὴν εὐεργεσίαν.— ἀλέξομαι ἀποκροῦω.

§ 22-23. ὁ Παφλαγὼν ὁ ἡγεμὼν τῶν Παφλαγόνων.— συμπράττοντες αὐτῷ, δηλ. ταῦτα· συμπράττω τινὶ τι βοηθῶ τινα εἰς τι.

§ 24-25. χαλεπαίνω τινὶ τοῖς εἰρημένοις ὀργίζομαι ἐναντίον τινός διὰ τοὺς λόγους του.— παρέρχομαι λαμβάνω τὸν λόγον.— ξε-νίζω φιλοξενῶ.— τά τε ἄλλα καὶ καὶ μεταξὺ ἄλλων καί.— ἀναπνύ-θάνομαι ζῆτῶ πληροφορίας.

BIBLION EKTON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 1-3. ἐν τῇ διατριβῇ κατὰ τὸν χρόνον τῆς διαμονῆς των (ἐν Κοτυώροις).— ζῶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ζῶ ἀγοράζων τὰ τρόφιμα.— λή-ζομαι διαρπάζω.— κλωπεύω κλέπτω, ληστεύω.— ἀποσκηδάννυμαι διασκορπίζομαι μακρὰν ἀπὸ τινος μέρους, ἀπομακρύνομαι.— πρόσσω μακρὰν.— κακουργῶ βλάπτω.— πολεμικῶς ἔχω ἐχθρικῶς διάκει-

μαι.— ἵππους καὶ στολὰς καλὰς, διὰ νὰ δώσουν αὐτὰ εἰς τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλ. ὡς δῶρα.— δέχομαί τινα ἐπὶ ξένια φιλοξενῶ τινα.— παρακαλῶ προσκαλῶ.— δοκῶ νομίζω.— δικαιοτάτους εἶναι (παρακαλεῖσθαι) = δικαιοτάτον εἶναι (παρακαλεῖν).

§ 4-6. αἰχμάλωτοι (βόες) λαφυραγωγηθέντες (βόες).— ἱερεῖον ζῶον σφαζόμενον πρὸς θυσίαν, σφάγιον.— εὐωχία ἀρκούσα συμπόσιον πλούσιον.— κατακείμενοι, οἱ ἀρχαῖοι ἔτρωγον οὐχὶ κατήμενοι, ἀλλὰ κατακεκλιμένοι ἐπὶ χαμηλῶν κλινῶν καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος.— σκίμπους χαμηλὴ κλίνη.— κεράτινος καμωμένος ἀπὸ κέρας (βοός).— παιανίζω ψάλλω τὸν παιᾶνα· ἐδῶ παιᾶν ᾄσμα ψαλλόμενον ἐν συμποσίοις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος.— πρὸς αὐλὸν κατὰ τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ· ὁ αὐλὸς ἦτο σωλὴν ὅμοιος πρὸς τὸ σημερινὸν κλαρινέτον· κατεσκευάζετο ἐκ καλάμου ἢ ἐκ μετάλλου καὶ εἶχε τρεῖς ἢ τέσσαρας ὁπᾶς· ἐνίοτε ἀποτελεῖτο ἐκ δύο σωλῆνων συνδεδεμένων ἀναμεταξύ των.— ὀρχοῦμαι χορεύω.— ἄλλομαι πηδῶ.— κούφως ἐλαφρῶς.— παίω κτυπῶ.— τεχνικῶς πῶς μὲ κάποιαν τέχνην.— ἀνέκραγον, ἀόρ. τοῦ ἀνακράζω ἐκβάλλω δυνατὴν κραυγὴν (τρόμου).— σκυλεύω ἀφαιρῶ τὰ ὄπλα ἀπὸ τοῦ νεκροῦ.— ἐξήει, ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ χοροῦ.— τὸν Σιτάλκαν, πολεμικὸν ᾄσμα, τὸ ὁποῖον ἐξύμνει τὸν βασιλέα τῶν Θρακῶν Σιτάλκαν.

§ 7-8. Αἰνιᾶνες, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 128).— Μάγνητες, οἱ ἐκ τῆς θεσσαλικῆς χερσονήσου Μαγνησίας.— καρπαῖα (δηλ. ὄρχησις), εἶδος ἀγροτικοῦ χοροῦ.— ὁ μὲν εἷς μὲν (ἐκ τῶν χορευτῶν).— παρατίθεμαι τὰ ὄπλα θέτω τὰ ὄπλα μου πλησίον μου κατὰ γῆς.— πυκνὰ συχνά.— ληστή δὲ ἄλλος δὲ (χορευτὴς) προσποιούμενος, ὅτι εἶναι ληστής.— προορῶ βλέπω ἐμπρὸς μου.— ἀπαντῶ ὁρμῶ (κατὰ τινας).— δήσας, ἀόρ. τοῦ δῶ (-έω).— τῷ χεῖρι = τὰς χεῖρας.— ἐλαύνω ὀδηγῶ.

§ 9-11. πέλτη μικρὰ ἐλαφρὰ ἀσπίς.— τοτὲ μὲν... τοτὲ δὲ ἄλλοτε μὲν... ἄλλοτε δέ.— ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος μιμούμενος μάχην πρὸς δύο δῆθεν ἀντιπάλους.— δινοῦμαι περιστρέφομαι.— ἐκκυβιστῶ κἀνῶ τοῦμπες.— ὄψις θέαμα.— τὸ περσικὸν ὀρχοῦμαι χορεύω τὸν περσικὸν χορόν.— ὀκλάζω κάμπτω τὰ γόνατα.—

ἐξανίσταμαι σηκώνομαι.— ἦσαν ἐβάδιζον· τίνος ῥήμ. ;— ἐνόπλιος ὀυθμός ουθμός τῆς ἐνόπλου ὀρχήσεως.— αὐλοῦμαι συνοδεύομαι ὑπὸ αὐλοῦ.— οἱ θεοί, ἐδῶ : οἱ ναοὶ τῶν θεῶν.— πρόσοδος ἱερὰ πομπή (εἰς τὸν ναὸν μὲ χοροὺς καὶ ἄσματα).

§ 12-13. δεινὰ ποιοῦμαι θεωρῶ ὡς φοβερά, ἐκπληκτικά : ἐκπλήττομαι.— ὀρχηστρίς χορεύτρια.— ἐνσκευάζω ἐνδύω, στολίζω.— πυρρίχη ἐνόπλιος χορός.— ἐλαφρῶς μὲ εὐκνησίαν.— κρότος (χειρῶν) χειροκροτήματα.

§ 14-16. προσάγω παρουσιάζω.— ἀναβαίνω ἐπιβιβάζομαι.— ἡμέραν καὶ νύκτα μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα.— πνεῦμα καλὸν ἄνεμος οὐριος.— ὀρμίζομαι ἀγκυροβολῶ.— Ἀρμήνη λιμὴν τῆς Σινώπης.— μέδιμνος μέτρον χωρητικότητος στερεῶν = 38 περίπου ὀκ. (52 1/2 λίτρ.).— κεράμιον μέτρον χωρητικότητος ὑγρῶν = 30 περίπου ὀκ. (39 λίτρ.).— ἦλθε, ἐκ Βυζαντίου, ὅπου εἶχεν ἀποσταλῆ, διὰ τὴν ζητήσιν πλοῖα ἀπὸ τὸν ναύαρχον τῶν Λακεδ. Ἀναξίβιον.— μισθοφορὰ μισθός.

§ 17-18. εἰσῆει αὐτοὺς ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν των.— ὅπως ἂν ἀφίκοντο πῶς ἦτο δυνατόν νὰ φθάσουν.— χρῶμαι τῷ στρατεύματι διοικῶ, χρησιμοποιοῦ τὸ στράτευμα.— λανθάνω τι μένω ἀπαρτήρητος ὡς πρὸς τι, κάμνω τι χωρὶς νὰ ἐννοηθῶ.— μάλλον εὐκολώτερον.— φθάνω προλαμβάνω.— ὑστερίζω καθυστερῶ, βραδύνω.— τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἀποφασισθέν, ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐνός.— περαίνομαι ἐκτελοῦμαι.— ἐκ τῆς νικώσης (δηλ. γνώμης) κατὰ πλειονοψηφίαν.

§ 19-21. τρέπομαι ἐπὶ τινα στρέφομαι πρὸς τινα (διὰ τὴν παρακαλῆσιν).— γιγνώσκω φρονῶ.— ἐνδείκνυμαι δεικνύω, δίδω ἐνδείξεις.— ἐπειθεν προσεπάθει νὰ πείσῃ.— ὑποστῆναι, ἀόρ. τοῦ ὑφίσταμαι ἀναλαμβάνω.— τῇ μὲν ἀφ' ἐνός μὲν.— ἐνθύμημα σκέψις.— ἐπῆρεν, παρτκ. τοῦ ἐπαίρω παρακινῶ.— αὐτοκράτωρ ἄρχων ἀπόλυτος, μόνος ἄρχων.— ἐνθυμοῦμαι σκέπτομαι.— ὅπως ἔξει πῶς θ' ἀποβῇ.— προειργασμένος ἀποκτηθεὶς πρότερον.— ἀποβάλλω χάνω.— ἀποροῦμαι εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν, δὲν ἠξεύρω, τί νὰ κάμω.

§ 22, 24. ἀνακοινῶ τινι ζητῶ τὴν συμβουλὴν τινος, ἐρωτῶ τινα.— παρίσταμαί τι διατάσσω νὰ φέρουν τι πλησίον μου.— δύο ἱερεῖα, ἵνα εὐθύς προσφέρῃ δευτέραν θυσίαν, ἐὰν ἡ πρώτη δὲν ἀποβῇ εὐνοϊκῇ.— διαφανῶς ὁλοφάνερα.— σημαίνω δεικνύω διὰ σημείων, συμβουλευῶ.— προσδέομαί τινος ἐπιζητῶ τι.

§ 25-28. προβάλλομαι προτείνω.— ἐπιψηφίζω θέτω τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν.— εἵπερ ἀφοῦ βέβαια.— χάριν ἔχω ὑμῖν σᾶς ὀφείλω εὐγνωμοσύνην : σᾶς εὐχαριστῶ.— δοῦναί μοι νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐκαιρίαν.— προκρίνω προτιμῶ.— ἥττον δυσκολώτερον.— τυγχάνω ἐπιτυχάνω.— δέομαί τι ἔχω ἀνάγκην τινα, χρειάζομαί τι.— οὐ πάνυ τι οὐδόλως.— πολεμοῦντες, τὸν Πελοπονν. πόλεμον.— ὠμολόγησαν, κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 404 π. Χ.— πέρα μακρότερον.— ἄκυρος ἄνευ κύρους, ἀνίσχυρος, μικρός.— ποιεῖν ὅτι προσπαθῶ νὰ καταστήσω.— σωφρονίζομαι ἐρχομαι εἰς φρόνησιν, τιμωροῦμαι.

§ 29. ἐννοῶ σκέπτομαι.— ἴστε, πρστκ. τοῦ οἶδα.— ἄχθομαι δυσαρεστοῦμαι.

§ 30-31. σύνδειπνος ὁ συνδειπνῶν, συνδαιτυμών.— συμποσί-αρχος πρόεδρος τοῦ συμποσίου· οὗτος ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῶν συμποτῶν διηύθυνε τὰ τοῦ συμποσίου, ὥριζε δηλ. πόσον καὶ ποίου εἶδους οἶνον νὰ πίνουν, ποῖα παιγνίδια νὰ παίζουν, ποῖα ἄσματα νὰ ψάλλουν κ.τ.τ.— λοχαγῶ εἶμαι λοχαγός.— ὥς ἔοικε ὥς φαίνεται.— ὥς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἐπειδὴ, κατὰ τὴν γνώμην των, καλῶς ὠμίλησεν ὁ Ἀγ.— ἀναθορυβῶ μὲ θορυβῶδεις φωνὰς ἐπιδοκιμάζω.— πλείονος ἐν-δέον=ὅτι πλείονος ἐνδέοι· πλείονος ἐνδεῖ ὑπάρχει ἀνάγκη σπουδαιότερων ἐπιχειρημάτων.— παρέρχομαι λαμβάνω τὸν λόγον.— ὥς πάνυ εἰδήτε (τοῦ οἶδα) ἵνα βεβαιωθῇτε.— ὁμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας σᾶς ὀρίζομαι εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ εἰς ὅλας τὰς θεάς.— ἡ μὴν βεβαίως.— ἐπιτρέπω ἀναθέτω.— τὰ ἱερὰ ἡ θυσία.— ἰδιώτης ἄπειρος (τῆς μαντικῆς).

§ 32-33. ἐὰν πλοῦς ἢ ἐὰν εἶναι οὖριος ἄνεμος πρὸς πλοῦν.— ἀνάγομαι ἀποπλέω.— Ἡράκλεια παρὰ τὴν πόλιν τῆς Βιθυνίας παρὰ τὸν Εὐξείνιον.— κατέχω προσορμίζομαι.

BIBLION EBΔOMON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 2-4. μισθοφορὰ μισθός.— ἀπαλλάττομαι ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

§ 5-6. συμπροθυμοῦμαι προθυμῶς ἐνεργῶ καὶ ἐγώ.— μεταμέλει μοι μετανῶ.— τελῶ πληρῶνω.— τελείτω, ὁ Σεύθης, ὅστις θὰ ὑπεσχέθη χρηματικὴν ἀμοιβὴν εἰς τὸν Ξεν., ἃν οὗτος συνήρῃ εἰς τὴν διάβασιν τοῦ στρατεύματος.— οἱ ἐπικαίριοι τὰ σπουδαιότερα πρόσ-
ωπα ἐν τῷ στρατῷ (δηλ. οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί).— προσφέρομαι (συμπερι)φέρομαι.

§ 7-10. κηρύττω διὰ κήρυκος παραγγέλλω.— ὡς ἀποπέμψων διότι δῆθεν εἶχε σκοπὸν νὰ στείλῃ αὐτοὺς ὀπίσω (εἰς τὴν πατρίδα των).— ἀριθμὸν ποιῶ ἀριθμῶ.— ἄχθομαι δυσαρεστοῦμαι.— ἐπισι-
τίζομαι εἰς τὴν πορείαν προμηθεύομαι τρόφιμα διὰ τὴν πορείαν.— ἀσπάζομαι ἀποχαιρετίζω.— ὡς ἀποπλευσόμενος διότι εἶχε σκοπὸν νά...— αἰτίαν ἔχω κατηγοροῦμαι.— αἰτιῶμαι κατηγορῶ.— ἀθυμῶ πρὸς τὴν ἔξοδον δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ ἐξέλθω.— ὡς συμπορευσόμε-
νος προσποιοῦμαι, ὅτι θά...— ἔξω γίγνομαι ἐξερχομαι (ἐδῶ : ἐκ τοῦ Βυζαντίου).— διαπράττομαί τι κανονίζω τι.

§ 11-14. τὴν ταχίστην (ὁδὸν) τάχιστα.— προσανειπεῖν νὰ κηρύξουν προσέτι τοῦ ρ. προσαναγορεύω.— ἐαυτὸν αἰτιάσεται θὰ ἔχῃ νὰ κατηγορῇ τὸν ἑαυτὸν του (κατόπιν, ὅταν θὰ τιμωρηθῇ).— ἄρδην ἐντελῶς.— συγκλείω κλείω καλῶς.— μοχλὸς ξύλον παχὺ τιθέμενον ὅπισθεν τῆς θύρας ἀπὸ τοῦ ἐνὸς παραστάτου μέχρι τοῦ ἄλλου (ἀμ-
πάρα).— πυρὸς σιτάρι.— Κυνίσκος, Σπαρτιάτης ἀρμοστής ἐν Χερρο-
νήσῳ.— ἐπακούω ἀκούω μακρόθεν.— διαγγέλλω δι' ἀγγελιαφόρου γνωστοποιῶ.— πυνθάνομαι ζητῶ πληροφορίας.— Ἰερὸν ὄρος, ὄρος τῆς Θωράκης.— κύκλω (τοῦ ὄρους) περὶ τὸ ὄρος.

§ 15-17. κόπτω κρούω, κτυπῶ.— κατασχίζω σπάνω, κάνω κομμάτια.— χηλὴ λίθοι προβεβλημένοι ἔμπροσθεν τοῦ τείχους πρὸς

προφύλαξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κυμάτων (μῶλος).— ἔνδον ἐν τῇ πόλει.— τὰ πράγματα τὰ συμβαίνοντα.— διακόπτω συντρίβω, θραύω.— ἀναπετάννυμι ἀνοίγω.— εἰσπίπτω εἰσορμῶ.

§ 18-20. ἀνήκεστος ἀθεράπευτος, ἀνεπανόρθωτος.— ὄχλος πλῆθος (στρατιωτῶν).— ἔνδον, ἐδῶ : εἰς τὰ σπίτια τῶν.— καθέλκω σύρω ἐκ τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν θάλασσαν.— Ἑτεόνικος, Λακεδαιμόνιος ὑποστράτηγος τοῦ Ἀναξιβίου.— ἀποφεύγω καταφεύγω.— σχεῖν (τοῦ ἔχω) νὰ ἀναχαιτίσουν, νὰ ἐμποδίσουν (ἀπὸ διαρπαγῶν κ.τ.τ.).

§ 21-24. προσπίπτω τινὶ προστρέχω, τροχάδην προσέρομαι πρὸς τινα.— ἔξεστί σοι δύνασαι, ἔχεις εὐκαιρίαν.— ἀνὴρ γίγνομαι φαίνομαι (σπουδαῖος) ἀνὴρ.— ὀνήσαις, ἀόρ. εὐνκτ. τοῦ ὀνίνημι ὠφελῶ.— τίθεμαι τὰ ὄπλα ἐν τάξει παρατάσσομαι.— παρεγγυῶ παραγγέλλω, διατάσσω.— εἰς ὅκτῳ ἐγένοντο παρετάχθησαν εἰς βάθος ὅκτῳ ἀνδρῶν (εἰς ὅκτῳ σειρᾶς).— ἐπὶ τὸ κέρας ἐκάτερον καὶ εἰς τὴν μίαν πτέρυγα καὶ εἰς τὴν ἄλλην.— παρεδεδραμήκεσαν ὑπερσυντλκ. τοῦ παρατρέχω προστρέχω.— τὸ χωρίον ὡς (ἐπιτακ.) κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι τὸ μέρος (ὅπου παρετάχθησαν οἱ στρατιῶται) εἶναι κατ' ἔξοχὴν κατάλληλον εἰς παρτάξιν στρατεύματος.

§ 25. ἔκειτο τὰ ὄπλα εἶχε γίνεαι ἡ παρτάξις.— κατηρεμίζω κάμνω τινὰ ἐντελῶς ἤρεμον, κατησυχαῖω, καταπραῦνω.— θαυμάζω παραξενεύομαι.— χαρίζομαι τῷ θυμῷ παρασύρομαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς μου.— τιμωροῦμαί τινα τῆς ἐξαπάτης ἐκδικοῦμαι τινὰ διὰ τὴν ἀπάτην.— ἐντευθεν μετὰ ταῦτα, κατόπιν.

§ 26-27. ἀποδεδειγμένοι κεκηρυγμένοι.— εἰκάζω συμπεραίνω.— νῦν δὴ πρὸ ὀλίγου, τώρα δά.— ἔρχομαι εἰς τὸν πόλεμον ἀρχίζω τὸν πόλεμον.— νεώριον τόπος ἐστεγασμένος παρὰ τὴν θάλασσαν, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ πλοῖα καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα σκευὴ κτλ. : ναύσταθμος.— ἐν τῇ ἀκροπόλει, τότε — κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου — ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ 6.000 τάλαντα.— πρόσδοδος εἰσόδημα.— τὰ ἔνδημα οἱ φόροι τοῦ ἐσωτερικοῦ (δηλ. τῆς Ἀττικῆς).— ὑπερορία (γῆ) ἡ ἔξω τῶν συνόρων (τῆς Ἀττικῆς) χώρα : ἡ χώρα τῶν συμμάχων.— καταπολεμῶ διὰ πόλεμον καταβάλλω, ὀλοσχερῶς νικῶ.

§ 28. τότε, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπονν. πόλεμον.— προσγίγνομαι τινι προστίθεμαι εἰς τινα.— πολεμιώτατος μέγιστος ἐχθρός.— ὁ ἄνω βασιλεὺς ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν.— ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι κατὰ τοῦ ὁποίου ἐξεστρατεύσαμεν, διὰ νὰ ἀφαιρέσωμεν παρ' αὐτοῦ.— τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων ὅταν λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ἡνωμένοι (συμμαχοῦν) καθ' ἡμῶν.— περιγίγνομαι ὑπερισχύω.

§ 29-31. μαίνομαι εἶμαι τρελός.— εἰ ἀφοῦ.— καὶ ταῦτα καὶ μάλιστα.— κρατῶ εἶμαι νικητής.— ἐκπορθῶ λεηλατῶ, διαρπάζω.— πρὶν ἐπιδεῖν προτοῦ ζήσω καὶ ἴδω.— μυρία ἀναρίθμητοι, ἄπειροι.— κατὰ τῆς γῆς γίγνομαι χώνομαι μέσα εἰς τὴν γῆν ὑποκάτω.— τῶν δικαίων τυγχάνω εὐρίσκω τὸ δίκαιόν μου.— γοῦν τοῦλάχιστον.— οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες ὅχι διὰ νὰ διαπραξώμεν βίαια ἔργα.— εὐρίσκομαι εὐρίσκω (ἐπιτυγχάνω) διὰ τὸν ἑαυτὸν μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-2. δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀφοῦ ἀντήλλαξαν χειραψίαν: ἀφοῦ συνῆψαν συνθήκην.— γίγνομαι ἐπὶ στρατοπέδῳ φθάνω εἰς τὸ στρατόπεδον.— πλὴν οἱ Νέωνος, ὁ Νέων μαζί μὲ ὀκτακοσίους περίπου ἄνδρας εἶχεν ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὸ στράτευμα καὶ εἶχε στρατοπεδεύσει χωριστά.

§ 3-6. αὐτὸς = ὁ αὐτὸς.— κρατῶ τινος γίνομαι κύριός τινος.— ἐξαπατήσασθαι = ἐξαπατηθῆσασθαι.— περιορῶ παραβλέπω, ἀνέχομαι.— νυνὶ τώρα δά.— τοῦτο βουλευσέσθε θ' ἀποφασίσετε περὶ τούτου (ἂν δηλ. πρέπει νὰ ὑπακούσετε εἰς τὸν Ἀρίσταρχον ἢ νὰ μεταβῆτε εἰς τὸν Σεύθην).— εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχουν τροφίμα (δηλ. εἰς τὰς παρὰ τὸ Βυζάντιον κόμας).— οἱ ἥττους οἱ ἀσθενέστεροι, οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντεπεξέλθουν (κάτοικοι τῶν κωμῶν).— ὅ,τι τις ἡμῶν δεῖται εἰς τί μᾶς χρειάζεται καθένas (ἀπὸ τοὺς δύο).— ὅτω δοκεῖ ὅστις ἐγκρίνει, ἐπιδοκιμάζει.— ἀράτω, προσκ. ἀορ. τοῦ αἵρω ὑψώνω.— τὸ ἡγούμενον τὸ προπορευόμενον τμήμα (τοῦ στρατοῦ): ἡ πρωτοπορία (τοῦ στρατοῦ).

§ 7-9. ἔπειθον = ἐπειρῶντο πείθειν (αὐτούς).— ἀποτρέ-

πομαι ἐπιστρέφω.— ὅσον περίπου.— **προσελαύνω** πλησιάζω.— **ὅτι πλείστων ἀκούοντων** ἐνώπιον ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων ἀκροατῶν.— **κῶμαι ἀθρόαι κῶμαι** (κείμεναι) ὅχι μακρὰν ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.

§ 10-12. **δέομαι ὑμῶν**, πρβλ. § 6 «ὅ,τι ἡμῶν δεῖται».— **κυζικηνός**, νόμισμα ἴσης ἀξίας μὲ τὸν δαρεικόν.— **τὰ νομιζόμενα** τὸν συνήθη μισθὸν (δηλ. εἰς ἕκαστον μὲν λοχαγὸν δύο κυζικηνοὺς κατὰ μῆνα, εἰς ἕκαστον δὲ στρατηγὸν τέσσαρας).— **ἔξω** ἐκτός, πλὴν.— **τιμῶ** ἀνταμείβω.— **διατίθεμαι** πωλῶ.— **χειροῦμαι** καταβάλλω, ὑποτάσσω.— **ἀπὸ θαλάττης**, δηλ. τῆς Προποντίδος.— **οὐδαμῇ** εἰς κανὲν μέρος.— **πολλαχῇ** εἰς πολλὰ μέρη.

§ 13-14. **δίδωμί τινι λέγειν** ἐπιτρέπω εἰς τινα νὰ ὁμιλήσῃ.— **κατὰ ταῦτα** κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁμοίως.— **παντὸς ἄξια** παντὸς λόγου ἄξια, ἀξιόλογα.— **διαγίγνομαι ἐν φιλίᾳ (χώρᾳ)** διαμένω εἰς φιλικὴν χώραν.— **προσλαμβάνω** λαμβάνω προσέτι, ἐπὶ πλέον.— **εὖρημα** κέρδος ἀνέλπιστον.— **ἀντιλέγω** ἔχω ἄλλην γνώμην.— **ἐπιψηφίζω ταῦτα** θέτω τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς ψηφοφορίαν.

§ 15-17. **σκηνῶ**, ἐδῶ = **εὐωχοῦμαι** τρώγω καὶ πίνω καλῶς.— **πλησίον**, δηλ. τῶν κωμῶν, εἰς τὰς ὁποίας κατεσκήνουν οἱ Ἑλλ.— **ἐπὶ θύραις** παρὰ τὰς θύρας (τῆς ἐν τῇ κώμῃ κατοικίας τοῦ Σεύθου).— **ὥς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες** ἐτοιμαζόμενοι νὰ εἰσέλθουν διὰ τὸ δεῖπνον.— **Μαρωνείτης**, ὁ ἐκ τῆς Μαρωνείας, πόλεως τῆς Θράκης.— **Παριανοί**, κάτοικοι τοῦ Παρίου, πόλεως ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς παραλίας τῆς Προποντίδος.— **διαπράττομαι φιλίαν πρὸς τινα** συνάπτω φιλίαν μετὰ τινος.— **Ὀδρύσαι**, λαὸς θρακικός.— **ἄνω** εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Θράκης).— **ἄμεινον διακείσεται** (ἀπρόσ.) ὑμῖν θὰ εἶναι καλύτερα διὰ σᾶς.— **πρόσω** μακρὰν.

§ 18-20. **αὐθις** δὲ ἔπειτα δέ.— **ἐκπωμα** ποτήριον.— **τάπης**, -ιδος τάπης.— **νομίζεται** συνήθεια εἶναι.— **δωροῦμαι** κάμνω (προσφέρω) δῶρα.— **καταγαγεῖν**, ὁ Τιμασίων ἦτο ἐξόριστος· περὶ τοῦ ρ. **κατάγω** βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 6-7 (σελ. 126).— **τείχη** ὠχυρωμένοι τόποι, φρούρια.— **ὥσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων**, ὁ Ἡρακλείδης ὑπονοεῖ τὸν Ἀλκιβιάδην.— **χώρα γῆ, κτῆμα**.— **ἄξιόν (ἔστι)** = **πρέ-**
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πον (ἐστὶ) ἀρμόζει. — πείσει, μέλλ. τοῦ πάσχω· πάσχω ἀγαθὸν ἀπολαύω, λαμβάνω καλόν. — εἰ μὴ (κατόπιν ἀρνήσεως) παρὰ μόνον. — παῖς δοῦλος, ὑπηρέτης. — ἐφόδιον τὰ ἀναγκαιοῦντα ὁδοιπορικὰ ἔξοδα.

§ 21-22. οἱ κράτιστοι οἱ πρώτιστοι, οἱ διαπρεπέστατοι. — τρίπους, -δος τραπέζι με τρεῖς πόδας. — κρέα νενεμημένα κρέατα κομματιασμένα. — ζυμίτης ἔνζυμος. — προσπεπερονημένοι (τοῦ προσπερονῶμαι) πρὸς τοῖς κρέασι καρφωμένοι (περασμένοι) μαζί με τὰ κρέατα εἰς ὄβελους. — αἱ τράπεζαι, δηλ. οἱ τρίποδες. — κατὰ τοὺς ξένους πρὸ τῶν ξένων. — νόμος συνήθεια. — ἀναιρουῖμαι σηκώνω, λαμβάνω. — διακλῶ (-άω) κόπτω. — κατὰ μικρὸν εἰς μικρὰ τεμάχια. — ῥίπτω (-έω) = ῥίπτω. — κατὰ ταῦτά, βλ. § 13. — καθ' οὓς, πρβλ. «κατὰ τοὺς ξένους».

§ 23-25. φαγεῖν δεινὸς φοβερὸς φαγὰς. — διαρριπτῶ ῥίπτω ἔδω καὶ ἐκεῖ, διανέμω. — ἔω τι χαίρειν ἀφήνω τι νὰ πάη στὸ καλὸ, ἀδιαφορῶ περὶ τινος. — ὅσον τριχοίνικον ἄρτον ἄρτον περίπου τριῶν χοινίκων· ἡ χοῖνιξ μέτρον χωρητικότητος στερεῶν = 315 δράμια σημερινά· ἡ μία χοῖνιξ οἴτου ἦτο τὸ καθημερινὸν σιτηρέσιον ἀνδρός. — κέρας ποτήριον ἐκ κέρατος. — σχολάζω κἀθημαι ἀργός, δὲν κάμνω τίποτε. — οὐδέπω (σχολάζω) δὲν εὐκαιρῶ ἀκόμη.

§ 26-28. αἰρῶ συλλαμβάνω. — φιάλη πλατὺ καὶ ἀβαθεὲς ποτήριον.

§ 29-31. ἀπορουῖμαι εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν : δὲν ἠξεύρω, τί νὰ κάμω. — δίφρος κἀθισμα ἄνευ ξρυσινώτου, «σκαμνί». — ὀρέγω προτείνω, προσφέρω. — ἐταῖρος σύντροφος. — οὐδέν σε προσαιτῶ οὐδὲν ζητῶ ἐπὶ πλεόν παρὰ σοῦ. — προῖμαι προσφέρω τὸν ἑαυτὸν μου, ἀφοσιοῦμαι. — προκινδυνεύω ὑπὲρ τινος ὑπομένω κινδύνους ὑπὲρ τινος. — ἀπολαμβάνω λαμβάνω ὀπίσω, ἀνακτῶ. — κτήσει, μέλλ. τοῦ κτῶμαι. — κατακτῶμαι ἀποκτῶ διὰ τὸν ἑαυτὸν μου ἐντελῶς : ἔχω ὑπὸ τὴν πλήρη κατοχήν μου. — παρέδονται πρὸς σέ θὰ ἔλθουν πρὸς σέ. — συνεκπίνω τινὶ πίνω συγχρόνως μετὰ τινος ὅλον (τὸ ποτόν).

§ 32-33. κέρασι ... οἷσις σημαίνουν μετὰ ταῦτα κέρατα, μετὰ ὅποια δίδονται. — ἡ φιάλη ἔχει ἀπὸ τοῦ νοτίου ἑκπαύτου ἀπὸ τοῦ βο-

εἶαι σάλπιγγες καμωμέναι ἀπὸ ἀκατέργαστον βόειον δέριμα· αὐται ἦσαν εἶδος τι ἀσκαύλου ἢ γαίδας. — **οἶον μαγάδιδι** ὅπως μὲ τὴν μάγαδιν· ἢ μάγαδις ἦτο μουσικὸν ὄργανον μὲ εἴκοσι χορδάς, εἶδος ἄρπας. — **ἀνακράζω πολεμικὸν** ἐκβάλλω πολεμικὴν κραυγὴν. — **ἐξάλλομαι** ἀναπηδῶ. — **έλαφρῶς** μὲ εὐκινήσιαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

§ 1-4. Λάμψακος πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. — **Φλειάσιος** ὁ ἐκ τοῦ Φλειούντος, πόλεως τῆς βορείου Πελοποννήσου. — **συνήδομαί τινι** συγκαίρω τινά. — **χρυσίον** χρήματα. — **ἐπομόσας εἶπε** ἐβεβαίωσε μετ' ὅρκου. — **ἡ μὴν τῷ ὄντι**, ἀληθῶς. — **ἐφόδιον**, βλ. κεφ. 3, § 18-20 (σελ. 174). — **ἀπόδοιτο**, ἀόρ. τοῦ ἀποδίδομαι πωλῶ. — **ἃ ἄμφ' αὐτὸν εἶχε**, δηλ. τὰ περιττὰ ἐνδύματα, σκεύη, ὅπλα. — **παρίσταμαί τινα** προσκαλῶ τινα, ὅπως παραστῇ. — **τὰ ἱερὰ** τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων. — **σὺ σαυτῷ**, ὑπονοεῖ τὸν ἀφιλοχρήματον χαρακτήρα τοῦ Ξεν. — **μειλίχιος** πρῶτος, εὐμενής. — **οἴκοι**, δηλ. ἐν Ἀθήναις. — **όλοκαυτῷ** προσφέρω θυσίαν διὰ τοῦ πυρὸς ἀπὸ θύματα ὀλόκληρα. — **συνοίσειν**, μέλλ. τοῦ συμφέρει· **συμφέρει ἐπὶ τὸ βέλτιον** ἀποβαίνει εἰς καλόν.

§ 5-6. Ὀφρύνιον πόλις τῆς Τρωάδος. — **πάτριος νόμος** συνήθεια τῆς πατρίδος. — **καλλιερῶ** ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ. — **Βίων καὶ Ναυσικλείδης**, ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Θίβρωνος. — **Ξενοῦμαί τινι** φιλοξενοῦμαι ὑπὸ τινος. — **πεπρακέναι**, περὶ τοῦ πωλῶ. — **λύομαι** ἐξαγοράζω.

§ 7-8. Ἰδη ὄρος τῆς Τρωάδος. — **Ἄντανδρος** πόλις τῆς Τρωάδος. — **Ἀδραμύτιον** πόλις τῆς Μυσίας. — **Κυτώνιον**, αἱ σημεριναὶ Κυδωνίαι (τουρκ. Αἰβαλί). — **Κάικος** ποταμὸς τῆς Μυσίας καὶ Λυδίας. — **καταλαμβάνω Πέργαμον** φθάνω εἰς τὴν Π.

§ 24. **συμμείξας**, ἀόρ. τοῦ συμμείγνυμι **τί τινι** συνενώνω τι μέ τι.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Είσαγωγή	Σελ.
1. Βίος Ξενοφώντος	5
2. Ξενοφώντος Κύρου Ἀνάβασις	6

Βιβλίον πρῶτον

Α'. Αἰτία τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ προπαρασκευαί δι' αὐτήν (1, 1-11)	9
Β'. Συγκέντρωσις τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων εἰς τὰς Σάρδεεις. Ἀναχώρησις τοῦ στρατεύματος ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ πορεία αὐτοῦ διὰ τῆς Λυδίας καὶ Φρυγίας (2, 1-18).	11
Περίληψις τῶν κεφ. 2 (§ 19-27), 3, 4, 5 (§ 1-10) καὶ 7.	15
Γ'. Ἡ παρὰ τὰ Κούναξα μάχη. Νίκη τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Κύρου (8, 1-27)	17
Περίληψις τοῦ κεφ. 9	21
Δ'. Συνέχεια τῆς μάχης. Δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων (10, 1-19)	21

Βιβλίον δεύτερον

Α'. Διαπραγματεύσεις τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Ἀρταίου καὶ τοῦ Ἀρταξέρξου (1, 2-23)	27
Περίληψις τοῦ κεφ. 2	30
Β'. Σπονδαὶ μετὰ βασιλέως καὶ Ἑλλήνων (3, 1-14, 17-29)	31
Περίληψις τοῦ κεφ. 4	34
Γ' - α'. Συνέντευξις Κλεάρχου καὶ Τισσαφρόνους (5, 1-21, 24-26)	35

Σελ.

Γ' - β'. Προσέλευσις εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Τισσαφέρωνος πέντε στρατηγῶν καὶ εἴκοσι λοχαγῶν. Σύλληψις καὶ θανάτωσις αὐτῶν (5, 27-42)	39
Περίληψις τοῦ κεφ. 6	41

Βιβλίον τρίτον

Α' - α'. Ἀθυμία τῶν Ἑλλήνων. Ἐνθάρονσις τῶν λοχαγῶν τοῦ Προξένου ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος (1, 2-25) . .	45
Α' - β'. Συνέλευσις τῶν διασωθέντων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν τῶν Ἑλλήνων. Λόγος τοῦ Ξενοφώντος καὶ ἐκλογὴ νέων στρατηγῶν (1, 32-47)	49
Β'. Γενικὴ συνέλευσις τοῦ στρατεύματος. Λόγοι ἐν αὐτῇ καὶ ἀποφάσεις (2, 1-39)	52
Περίληψις τῶν κεφ. 3 καὶ 4	59
Γ'. Διαμονὴ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πεδιάδι, τῇ μετὰ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὁρέων. Ἀποφάσεις αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας (5, 1-18) . .	60

Βιβλίον τέταρτον

Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων (1, 5-28)	65
Β'. Περικύκλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδουχῶν κατεχομένης διόδου καὶ ἄλλωσις αὐτῆς. Ἀγῶνες τῶν ὑπὸ τῶν Ξενοφώντων ὀπισθοφυλάκων (2, 1-23)	68
Γ'. Διάβασις τοῦ Κεντρίτου ποταμοῦ (3, 1-23)	71
Περίληψις τῶν λοιπῶν παραγράφων (25-34) τοῦ 3 κεφ.	75
Δ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας. Εἰρηνικὴ καὶ ἐχθρικὴ συνάντησις αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἀρμενίας Τιριβάζου (4, 1-22)	75
Ε' - α'. Κακουχία τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν διὰ τῆς Ἀρμενίας (5, 1-22)	78
Ε' - β'. Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς κόμας τῆς Ἀρμενίας (5, 23-36)	81

Σελ.

Περίληψις τῶν κεφ. 6 καὶ 7 (§ 1-18)	83
Γ'. Ἀφίξις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ὄρος Θήκην καὶ ἡ ἐξ αὐ- τοῦ θέα τῆς θαλάσσης (7, 19-27)	84
Περίληψις τοῦ κεφ. 8 (§ 1-21)	86
Ζ'. Ἀφίξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Τραπεζοῦντα (8, 22-28) . .	87

Βιβλίον πέμπτον

Περίληψις τῶν κεφ. 1 καὶ 2	91
Α'. Ἀφίξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα. Διανομὴ τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος τῶν διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντων εἰς αὐ- τὸν χρημάτων (3, 1-13)	92
Περίληψις τῶν κεφ. 4 καὶ 5 (§ 1-6)	94
Β'. Αἱ ἐν Κοτυώροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέ- σβευων μετὰ τῶν Ἑλλήνων (5, 7-25)	94
Περίληψις τῶν κεφ. 7 (§ 1-14) καὶ 8	97

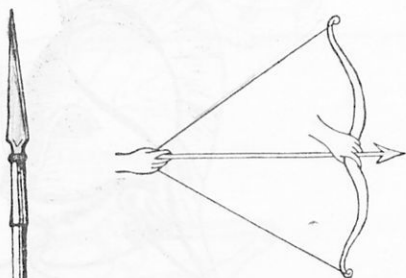
Βιβλίον ἕκτον

Συνθῆκαι τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Παφλαγόνων. Ἀφι- ξις εἰς τὴν Σινώπην καὶ ἐκλογὴ ἐνὸς ἄρχοντος (1, 1-33)	101
Περίληψις τῶν κεφ. 2, 3, 4, 5 καὶ 6	105

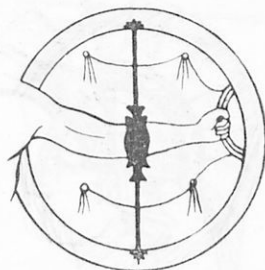
Βιβλίον ἑβδομον

Α'. Οἱ Ἕλληνες ἐν Βυζαντίῳ (1, 2-32)	111
Περίληψις τῶν κεφ. 1 (§ 33-40) καὶ 2	115
Β'. Προσχωρήσεις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην καὶ τὸ παρ' αὐτῷ δεῖπνον (3, 1-33)	116
Περίληψις τῶν κεφ. 3 (§ 34-48), 4, 5, 6 καὶ 7	121
Γ'. Ἐπιστροφὴ εἰς τὴν Ἀσίαν. Παράδοσις τοῦ στρατεύ- ματος εἰς τὸν Θίβρωνα (8, 1-8, 24)	123

Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	125
-----------------------------------	-----

Τόξον

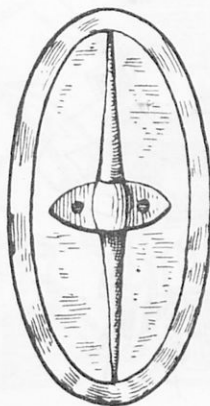
Ἄσπις στρογγύλη

Δόρυ

Ἀκόντιον

Ἄσπις ὠοειδής

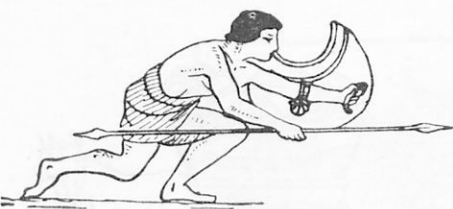
Κράνη

Θώραξ

Κνημῖς

Πελταστής

Ἀκοντιστής

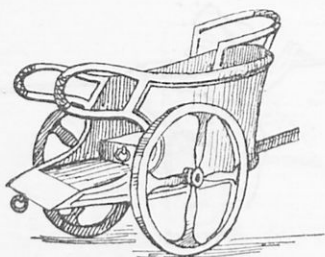
Σφενδονήτης

Τοξότης

Ὀπλίτης

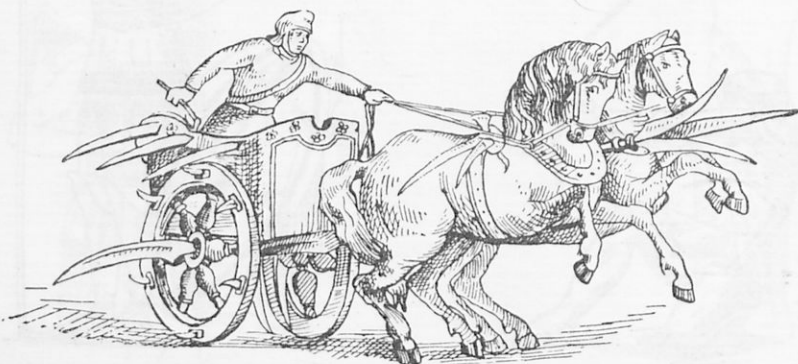
Ἄρμα

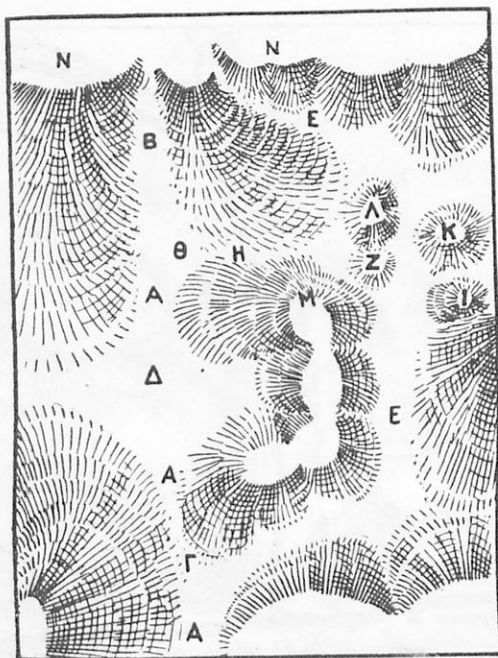
Ἄμαξα

Δαρεικός

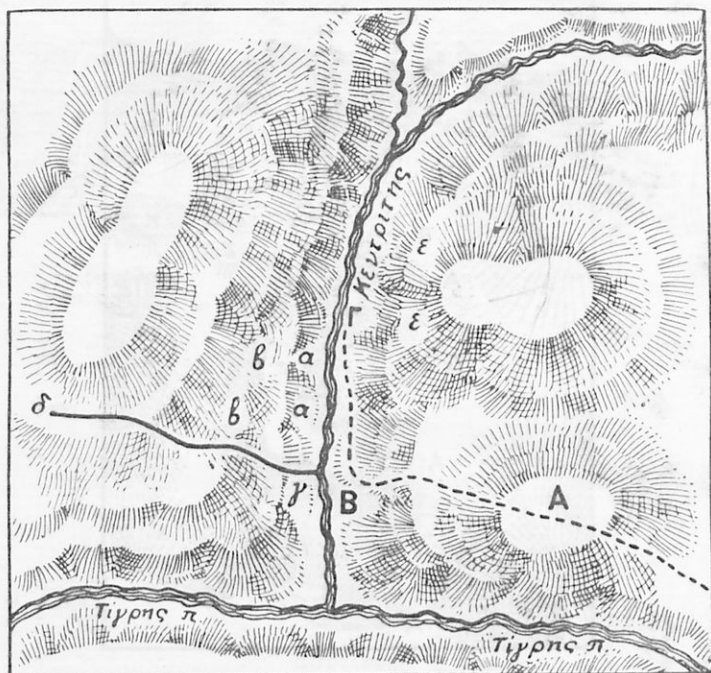
Ἄρμα δρεπανηφόρον

Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὀρέων

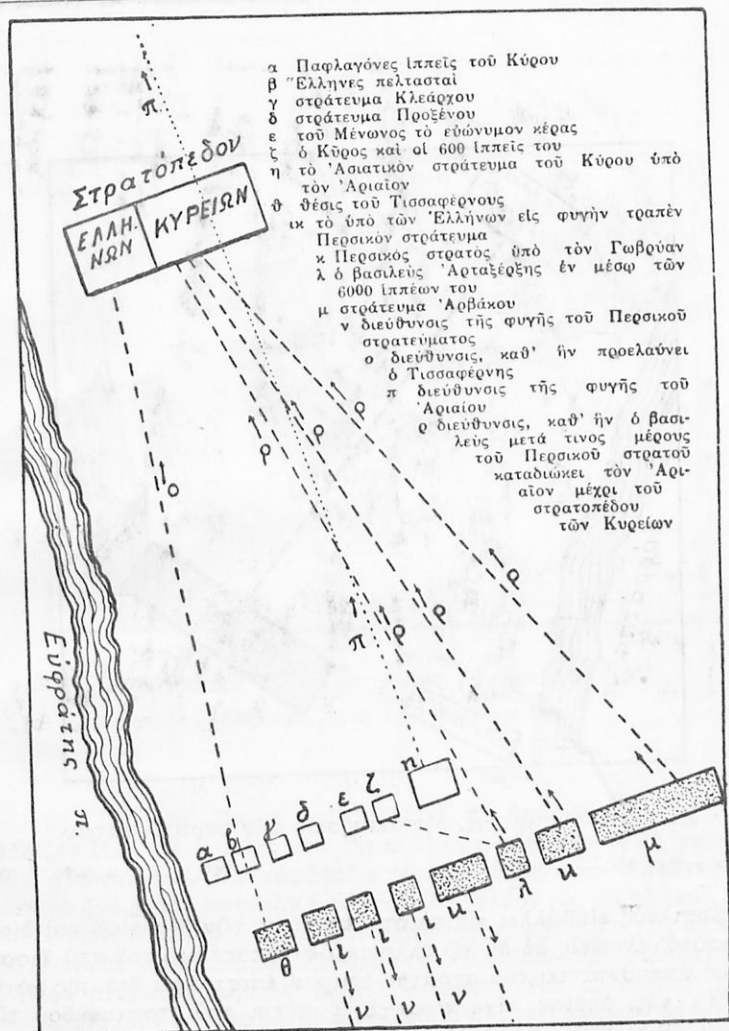
Α ἡ φανερά ὁδός
 Β ἡ ὀρθία ὁδός ἢ ἡ φανερά ἑκ-
 βασίς
 Γ ὁ σταθμός
 Δ ἡ χαράδρα
 Ε ἡ στενή ὁδός (εὐοδωτάτη τοῖς
 ὑποζυγίοις)
 Ζ οἱ φύλακες

Η ἡ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἑφοδος
 Θ οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ πολέμιοι
 Ι ὁ πρῶτος λόφος
 Κ ὁ δεύτερος λόφος
 Λ ὁ τρίτος μαστός πολὺ ὀρθι-
 τας
 Μ ὁ ἀντίπορος λόφος
 Ν τὸ ὄμαλόν

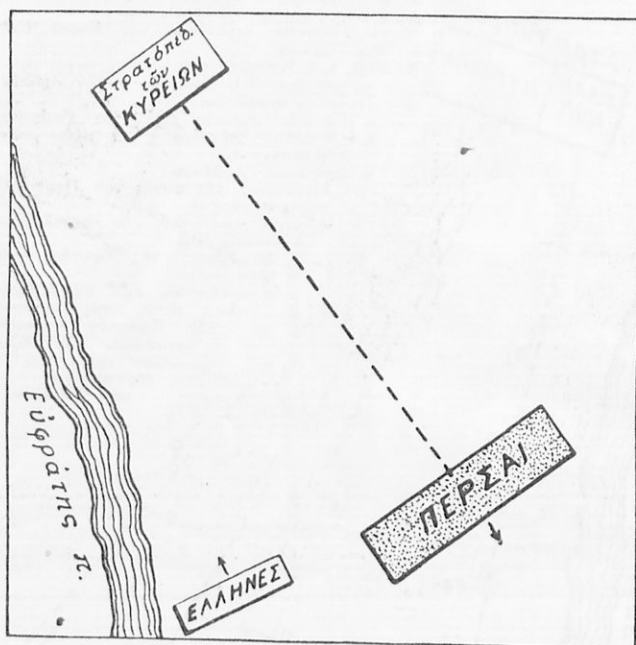
Διάβασις τοῦ Κεντρίτου ποταμοῦ

- A Αἱ ὑπεράνω τῆς πεδιάδος κῶμαι, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον καταλύσει οἱ Ἕλληνες
- B Θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐστρατοπέδευσαν οἱ Ἕλληνες μετὰ τὴν ματαιωθείσαν προσπάθειάν των νὰ διαβοῦν τὸν Κεντρίτην. Ἀπέναντι ἔκειτο ἡ ὁδὸς γδ, ἡ ἄγουσα πρὸς τὰ ἄνω
- Γ Τὸ εὐκολοδιάβατον πέρασμα τοῦ Κεντρίτου τὸ ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τῶν δύο νεανίσκων
- αα Οἱ βάρβαροι ἵππεις εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην
- ββ Οἱ βάρβαροι πεζοὶ τεταγμένοι ἄνωθεν τῶν ἱππέων
- εε Οἱ Καρδοῦχοι

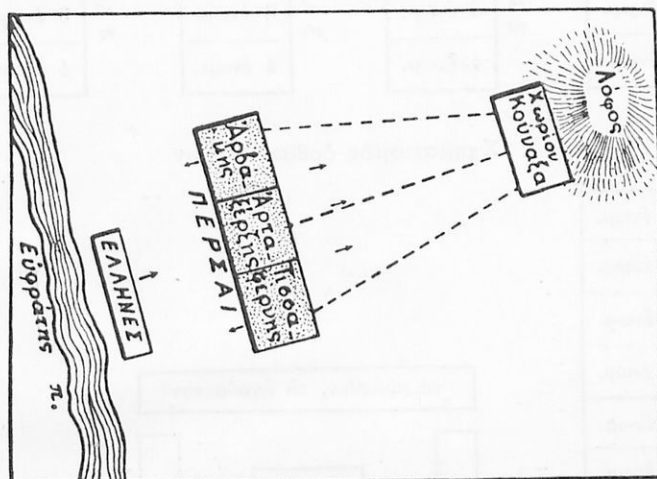
Ἡ παρὰ τὰ Κούναξα μάχη

Εὐθὺς ὡς ὁ ἑλληνικὸς στρατός (α-ε) ἤρχισε τὴν προσβολήν, οἱ ἀπέναντι ἱστάμενοι Πέρσαι (ι-κ) τρέπονται εἰς φυγὴν, καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλ. κατὰ τὴν διεύθυνσιν ν, ἐνῶ συγχρόνως ὁ Τισσαφέρνης μετὰ μέρους τινὸς τοῦ στρατοῦ του (θ) διέρχεται ἔφιππος διὰ μέσου τῶν Ἑλλ. πελταστῶν (β) κατὰ τὴν διεύθυνσιν ο, πρὸς τὸ ἑλλ. στρατόπεδον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐφορμᾷ ὁ Κύρος (ζ) κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου (λ), ἀλλὰ φονεύεται. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ὁ Ἀριαῖος (η), καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν διεύθυνσιν ρ, φεύγει κατὰ τὴν διεύθυνσιν π πέραν τοῦ στρατοπέδου τῶν Κυρείων.

Συνέχεια τῆς μάχης. Μετακινήσεις τῶν στρατευμάτων

Ὁ βασιλεὺς εἰσβάλλει εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Κυρείων καὶ διαρπάζει αὐτό· ἐνωθεὶς δὲ ἐν τῷ ἐλληνικῷ στρατοπέδῳ μετὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἀνασυντάττει τὸν στρατὸν του καὶ ἐπιστρέφει διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας εἶχε προελάσει μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Κυρείων. Οἱ νικηταὶ Ἕλληνες ἔπαυσαν ἐν τῷ μεταξύ τὴν καταδίωξιν των καὶ κάμνουν στροφὴν, ὅτε εἶδον τοὺς ἐχθροὺς προχωροῦντας.

Μεταβολὴ τῆς παρατάξεως τῶν ἀντιπάλων.

Δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων

Οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ παρήρσαν, ὅτι ἐπέρχόμενος ὁ βασιλεὺς ἐβάδιζεν ἔξω τοῦ κέρατος τοῦ στρατοῦ των, φοβηθέντες μὴ περικυκλωθῶν, ἀναπτύσσουσιν τὴν παράταξιν των καὶ λαμβάνουν τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ ἔχουν τὸν ποταμὸν Εὐφράτην ὄχι πλέον εἰς τὰ πλάγια, ἀλλ' ὀπισθέν των. Ἡ μεταβληθεῖσα αὕτη παράταξις τῶν Ἑλλήνων ἀναγκάζει τὸν βασιλέα νὰ ἀντιπαρατάξῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων τὸν στρατὸν τοῦ εἰς τὸ ἴδιον σχῆμα, ὅπως κατ' ἀρχὰς ἐπήρχετο, ἵνα πολεμήσῃ. Ἀλλ' οἱ Πέρσαι φεύγουν ἐκ νέου καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μέχρι κώμης τινὸς (τῶν Κουνάξων) κειμένης εἰς τοὺς πρόποδας λόφου τινός.

1 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

2 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

3 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

4 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

κτλ.

Σχηματισμός ὀρθίων λόχων

1 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

2 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

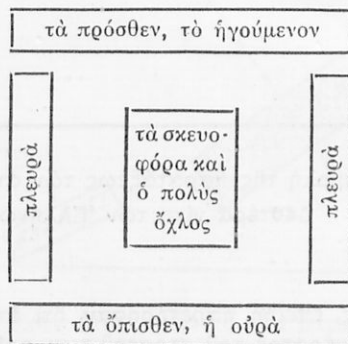
3 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

4 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

κτλ.

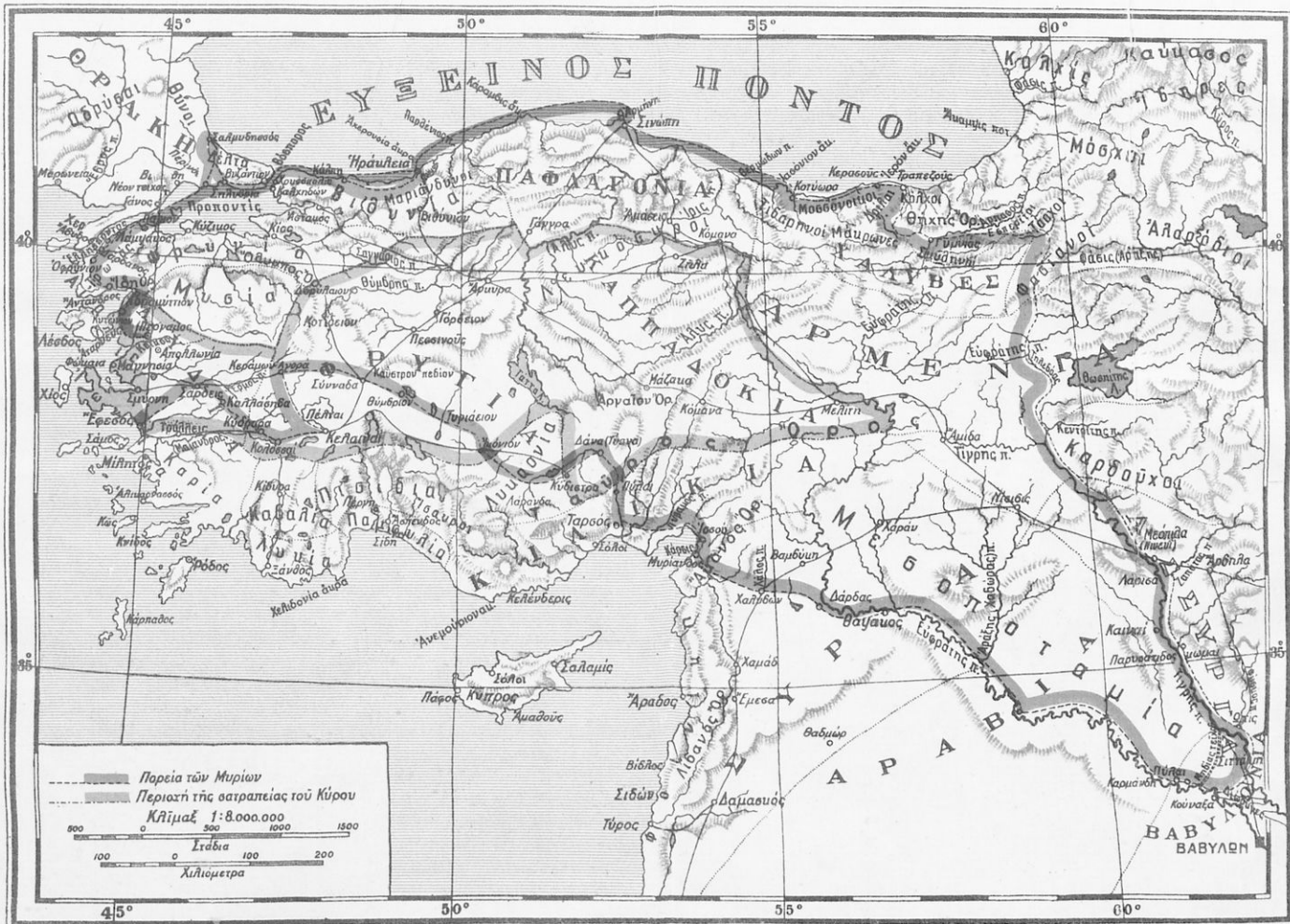

Πλαίσιον ἐν τῷ στρατῷ
τῶν Μυρίων

Πορεία κατὰ κέρας

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΣΙΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

~~8-10-10~~
~~85-100~~

β

0020556406

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

